

Управління культури, національностей та релігій
Хмельницької облдержадміністрації

Хмельницька обласна універсальна наукова
бібліотека імені Миколи Островського

Подільська Шевченкіана

**До 200-річчя з дня народження
Т. Г. Шевченка**

Рекомендаційний біобібліографічний покажчик

Хмельницький
2014

**91.9:83..3+83.3(4УКР-4ХМЕ)1-8Шевченко
П44**

Подільська Шевченкіана: до 200-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка: реком. біобібліогр. покажч. / Упр. культури, національностей та релігій Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2014. – 136 с.

Друкується за рішенням Науково-редакційної ради від 27.02.2014 р., протокол № 2.

Упорядники: *Баваровська О. О., Мельник В. О., Безвушко Т. Г., Борейко В. М., Шеїн О. М.*

Відповідальна за випуск: *Синиця Н.М.*

Від упорядників

Увазі читача пропонується покажчик «Подільська Шевченкіана», де з можливою повнотою, на базі фондів Хмельницької ОУНБ імені Миколи Островського, представлено матеріали, які всебічно висвітлюють перебування Т. Г. Шевченка на Поділлі восени 1846 р. та вшанування пам'яті великого Кобзаря.

Видання приурочене 200-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка.

Покажчик складається з десяти розділів. До більшості розділів подаються оглядові статті провідних фахівців галузі. В межах розділів спочатку подаються окремі видання, матеріали з книг, збірників, альманахів, розміщені за абеткою авторів та назв статей, потім – газетно-журнальні матеріали за прямою хронологією.

Офіційні матеріали із періодичних видань винесені на початок.

Значна кількість бібліографічних описів супроводжується анотаціями довідкового і уточнювального характеру. Переважну частину друків опрацьовано *de visu*.

Відбір матеріалів завершено в лютому 2014 р.

З метою більш повного висвітлення теми видання, додатками подаються списки хмельничан-лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка та обласної премії і список літератури, яка надійшла після завершення роботи над покажчиком.

Довідковий апарат складається з алфавітного покажчика авторів та назв публікацій і географічного покажчика населених пунктів.

Бібліографічний опис здійснено за ДСТУ ГОСТ 7.1 – 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис», ДСТУ 3582 – 97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила».

Пропоноване видання сприятиме популяризації краєзнавчих аспектів шевченкознавства, послужить довідником і порадином дослідникам-краєзнавцям, історикам, педагогам, студентам, учителям та учням, працівникам засобів масової інформації, спеціалістам в галузі культури та усім, хто цікавиться життям і творчістю Кобзаря.

Відаємо шану Кобзареві

Щорічно в березні традиційно вшановується пам'ять геніального українського поета, мислителя, художника Т. Г. Шевченка.

Ця дата посідає значне місце в низці найважливіших дат національної історії, нашого національного самоствердження. Не лише людський образ Кобзаря, а й різні моменти долі поета для українського народу набрали значення великих символів.

Кожна доба потребує нового прочитання Шевченка. І кожен громадянин, який відчуває себе українцем, визначаючи своє місце в житті, свій обов'язок перед рідним народом, незмінно намагається осмислити Шевченка для себе, для своєї особистої долі та для своєї громадянської позиції.

Ми горді тим, що молодий Тарас ступав і подільськими стежками, душею і серцем доторкнувся до духовної скарбниці краю.

Вшановувати пам'ять Кобзаря подоляни розпочали ще у далекому 1914 році з нагоди 100-річного ювілею, розпочавши збирання коштів на відкриття пам'ятника.

Велелюдно відзначаються шевченківські дні в роки незалежності України. У травні 2000 р. на подільській землі пройшло Міжнародне літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій...». Активно включилися у відзначення 200-річчя від дня народження Кобзаря: науковці і краєзнавці, працівники культури і мистецтва, освітяни і студентська та учнівська молодь.

До Т. Г. Шевченка, його життя та творчості зверталися і звертаються в своїх роботах подільські літератори, художники, композитори, майстри декоративно-прикладного мистецтва.

Донесення ідей і багатограння шевченківської спадщини до жителів області, насамперед до підростаючого покоління, є відповідальним завданням творчої інтелігенції краю.

В цю важливу місію включилася Хмельницька ОУНБ ім. М. Островського, підготувавши рекомендаційний біобібліографічний покажчик «Подільська Шевченкіана».

*Надія Синиця, директор Хмельницької ОУНБ
ім. М. Островського, заслужений працівник культури України*

Назавжди

Ніколи свого серця не шерби,
Аби лише виспівувати гарно.
Не промовчи Шевченка у собі.
Не прокричи Стефаника задарма.

Творив Тараса гнів, а не жура.
А що поробиш,
люде без'язикий,
Коли з-за ґрат у душу зазира
Твоя свобода, змучена до крику,

Коли поети пнуться в паничі,
І побратими цвенькають потроху,
І кобза почорніла на плечі,
Як домовина вбитої епохи!

Не возлюби себе.
Не розгуби
Ні голосу, ні стогону, ні слуху.
Шевченко йде дорогами доби
І завжди обирає кручі духу.

Іде і йтиме у тривожний час
І вже його не зупинить нікому.
Ви чуєте?
Минаючи Парнас,
Шевченко повертається додому!

*Павло Гірник, лауреат Національної премії України імені
Тараса Шевченка. Гірник П. Посвітається. – К., 2009. – С.344.*

Перебування Т. Г. Шевченка на Поділлі

21 вересня 1846 р. художник Тимчасової археографічної комісії по розбору древніх актів Тарас Шевченко отримав розпорядження Київського, Подільського та Волинського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова, при канцелярії якого і знаходилась комісія, виїхати в різні місця губерній:

“Поручаю Вам отправиться в разные места Киевской, Подольской и Волынской губерний и постараться собрать следующие сведения:

1. О народных преданиях, местных повестях и сказаниях, и песнях, и всему, что Вы узнаете, составит описание, а песни, рассказы и предания, сколько можно списать в том виде, как они есть.

2. О замечательных курганах и урочищах, где и в каком месте они есть и какие насчет собственно их существуют на месте предания и рассказы, а также и исторические сведения. С этих курганов снять эскиз насчет их формы и величины, и описать каждый по собранным сведениям.

3. Осмотреть замечательные монументальные памятники и древние здания и составить им описание, чтобы можно было распорядиться снять с них в будущем году рисунки. Если бы где Вы имели возможность достать какие-либо древности, письменные грамоты и бумаги, то таковые доставить ко мне, или узнав, где они находятся, и о том донести.

4. Кроме того, отправитесь в Почаевскую Лавру...”

Десь не пізніше 30 вересня, на думку працівника Національного музею Тараса Шевченка Надії Наумової, маючи з собою листи до Подільського та Волинського губернаторів, а також до архієпископів обох губерній, Т. Шевченко виїхав з Києва до Кам'янця-Подільського.

У повісті “Прогулка с удовольствием и не без морали” Шевченко згадує: *“Нужно мне было съездить в Каменец-Подольский. Я и Трохима (слугу) взял с собой, а чтобы занять его чем-нибудь в дороге, я дал ему тетрадку и велел*

записувать все, что случится во время дороги, начиная с названия станций."

Як вважають дослідники, маршрут його лежав по так званому Великому польському трактові з Києва на Поділля через Віту-Поштову, Васильків, Гребінки, Білу Церкву, Сквиру, Липовець, Брацлав, Сербі, Могилів-Подільський, Курилівці, Нову Ушицю (колишні Літнівці), Соснівка (колишні Сцібори), Рахнівку до Кам'янця-Подільського.

Їдучи до Кам'янця-Подільського, десь поблизу Могилева-Подільського, по дорозі до Нової Ушиці, Шевченко побачив Дністер з його скелястими берегами, про який згадує на засланні в поезії "Меж скалами, неначе злодій":

*Меж скалами, неначе злодій,
Понад Дністром іде вночі
Козак і дивиться йдучи
На каламутну темну воду,
Неначе ворогові в очі...*

В губерньському центрі Поділля Кам'янці-Подільському Шевченко не лише знайомився з його численними середньовічними архітектурними спорудами, а й збирав перекази і пісні, за його словами, про "славного лицаря", селянського ватажка Поділля Устима Кармалюка, ім'я якого тісно пов'язане з цим старовинним подільським містом.

Під час подорожі Поділлям Шевченко записав рядки невідомого варіанта пісні про Кармалюка, а також інші зразки народної творчості. Він уважно записував все, що бачив і чув. Багато йому допомагали знайомі. Учитель географії Кам'янець-Подільської міської чоловічої гімназії Петро Чуйкевич записав до альбому Тараса Шевченка народні пісні "Пливе щука з Кременчука", "Зійшла зоря ізвечора", "Ой, Кармелюче, по світу ходиш". Під останньою піснею рукою Шевченка зазначено: "Кам'янець. 1846 літа 3 октября. Од Петра Чуйкевича". Ця зустріч з Чуйкевичем є, на жаль, єдиним свідченням про перебування Шевченка у місті над Смотричем.

У Кам'янці-Подільському поет прожив не більше тижня. 2 жовтня подільський архієпископ надіслав до Археографічної комісії повідомлення про те, що він розпорядився сприяти Шевченкові у виконанні ним завдань комісії, а 7 жовтня

Кам'янець-Подільський цивільний губернатор у листі до київського генерал-губернатора повідомляє про те, що він зробив все для виконання Шевченком завдань Археографічної комісії.

З документів, що збереглися, випливає, що наступним після Кам'янця-Подільського пунктом подорожі Шевченка на Поділля і Волинь був Почаїв. Проте щодо маршруту цієї подорожі є різні гіпотези.

Одні дослідники вважають, що перш ніж вирушити на Волинь, йому потрібно було потрапити спочатку до її центру Житомира, щоб передати керівникам губернських властей розпорядження генерал-губернатора і засвідчити себе перед ним. В цьому зв'язку припускають, що його маршрут з Кам'янця-Подільського до Житомира йшов через Нігин, Ярмолинці, Проскурів, Меджибіж, Летичів, Хмільник, Уланів, Бердичів і Кодню. За іншою гіпотезою, Шевченко з Кам'янця вирушив безпосередньо до Почаєва, спочатку за тим же маршрутом через Ярмолинці і Проскурів, а потім з останнього вже через волинські міста Старокостянтинів та Ізяслав, які також мають відомі середньовічні пам'ятки і пов'язані з важливими історичними подіями. До речі, у повісті "Варнак", Шевченко згадує місто Заслав (Ізяслав).

Впродовж цієї подорожі він намагався краще пізнати життя краю, роздумував про долю народу, роз'єднаного релігійними, політичними та іншими бар'єрами. Пізніше він виклав ці роздуми, висловивши власне ставлення до мальовничих руїн минулого, яких так багато на Поділлі та Волині:

"От берегов Тихого Дона до кременистых берегов быстротекущего Днестра – одна почти земля, одна речь, один быт, одна физиономия народа; даже песни одни и те же. Как одной матери дети. А минувшая жизнь этой кучки задумчивых детей великой славянской семьи не одинакова.

На полях Волини и Подолии вы часто любуетесь живописными развалинами древних массивных замков и палат... Что же говорят? О чем свидетельствуют эти угрюмые свидетели прошедшего? О деспотизме и рабстве! О хлопах и магнатах... Бедная малосильная Волинь и Подолия!

Она охраняла своих распинателей в неприступных замках и роскошных палатах. А моя прекрасная, могучая, вольнолюбивая Украина(Поднепровье) туго начиняла своим вольным и вражьем трудом неисчислимые огромные курганы."

В цих рядках з повісті “Прогулка с удовольствием и не без морали” звучить глибока симпатія до краю свого дитинства і, що цілком зрозуміло, певна упередженість до середньовічних замків.

Треба зважити на те, що тоді у Шевченка не було досить часу на малювання, він мав одне важливе конкретне завдання – намалювати Почаївську лавру. Він лиш збирав матеріал і мав надію повернутись на Поділля наступного 1847 року, мабуть навесні чи влітку. Про це, зокрема, дізнаємось з листа Петра Чуйкевича до Миколи Костомарова від 18 квітня 1847 року:

"Возвратился ли Шевченко, и будет ли он летом в Каменце?" В той час, коли цей лист дістався Києва, його адресат і сам поет вже сиділи в казематі III відділу в Петербурзі.

В тих місцях, де побував поет, донині побутують перекази про його мандрівки, в, часом, апокрифічних спогадах, що передаються від покоління до покоління... Ми, подоляни, пишаємося тим, що він побував і в наших краях, що залишив і тут свій слід, висловив свою любов до прекрасної благословенної землі Подільської.

Анатолій Сваричевський, краєзнавець

Бібліографія

1. **Благословенний край** – Поділля / Хмельниц. міськ. т-во укр. мови ім. Т. Шевченка «Просвіта». – Хмельницький: Мельник А.А., 2006. – 118 с. : фото.

2. **Гревцова І. Т. Г.** Шевченко по дорозі до Кам'янця (верес. 1846 р.) / І. Гревцова, С. Федоренко // Шевченко і Поділля: зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20–21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 221-226.

3. **Дорош Є.** Тарас Шевченко на Поділлі і Волині: наук. вид. – Тернопіль: Екон. думка, 2002. – 102 с.

4. **Зенюк М. А.** Про перебування Т. Г. Шевченка в Кам'янці-Подільському // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 30–31.

5. **Косарик Д. М.** Шевченківські місця на Україні. – К.: Рад. школа, 1956. – 60 с.: 13 іл.

6. **Кульбовський М.** Пам'ять про перебування Т. Г. Шевченка на Поділлі // Кульбовський М. Подільська Шевченкіана. – Хмельницький, 2006. – Кн. 2. – С. 21.

7. **Кульбовський М.** Шевченко на Поділлі // Там само. – С. 5-13.

8. **Назаренко Є.** Про датування відвідання Т. Шевченком Кам'янця-Подільського // Шевченко і Поділля: зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20–21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 226-229.

9. **Наумова Н.** Земля подільська, яку сходив Тарас // Благословенний край – Поділля / Хмельниц. міськ. т-во укр. мови ім. Т. Шевченка «Просвіта». – Хмельницький, 2006. – С. 4–19.

10. **Поліщук Я. О.** Художнє осмислення вражень Подільсько-Волинської подорожі у творчості Т. Г. Шевченка // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 2. – С. 11–13.

11. **Сваричевський А.** «Богу милий друже, мій Аркадію» // Сваричевський А. Проскурів літературний: від давнини до сучасності. – Хмельницький, 1998. – С. 18–28.

12. **Сваричевський А.** На прекрасній Подолі: сторінки поділ. Шевченкіани. – Хмельницький, 2001. – 56 с. – (До 140-річчя перепоховання і 155-річчя перебування Кобзаря на Поділлі та Волині).

13. **Сваричевський А.** Шевченко і Поділля. – Хмельницький, 1994. – 62 с.

14. **Федоренко С. Т.** Шевченко у Кам'янці-Подільському (верес.–жовт. 1846 р.) // Шевченко і Поділля: зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20–21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 229 – 235.

15. **Федоренко С.** Шевченко і Кам'янець-Подільський // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 38–39.

16. **Федунець М.** Через 144 роки: [згадка про перебування Т. Г. Шевченка у с. Нігин Кам'янець-Поділ. р-ну] // Федунець М. Без ретуші. – Хмельницький, 2008. – С. 9.

17. **Хоптяр А. С.** «Букварь Южнорусскій» // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 73.

18. **Хоптяр Ю. А.** Т. Г. Шевченко і селянський рух на Поділлі // Там само. – С. 19 – 21.

19. **Щур О. Т.** Подорож Т. Г. Шевченка на Поділля і Волинь // Там само. – С. 28–30.

***

20. **Божко С.** Шевченко в Кам'янці // Червоний кордон. – 1925. – 12 берез.

21. **Сис Т.** Шевченко у Кам'янці-Подільському // Прапор Жовтня. – 1956. – 19 жовт.

22. **Бабишин С.** Т. Г. Шевченко на Поділлі // Рад. Поділля. – 1957. – 9 берез.

23. **Крочек Я.** Т. Г. Шевченко і Поділля. / Я. Крочек, М. Карпович // Прапор юності. – 1960. – 23 листоп.

24. **Шкурко С.** Шевченко на Поділлі // Прапор Жовтня. – 1961. – 9 берез.

25. **Бабишин С.** Подільськими шляхами: (Т. Шевченко на Поділлі) // Рад. Поділля. – 1961. – 10 берез.

26. **Орлова З.** В сім'ї вольній: (Т. Шевченко на Поділлі) / З. Орлова, Ю. Бойко // Прапор юності. – 1961. – 10 берез.

27. **Бабишин С.** Зв'язки Шевченка з Поділлям // Рад. Поділля. – 1962. – 20 лют.

28. **Рибицький І.** Сліди Тараса [Шевченка у Кам'янці-Поділ.] // Рад. Поділля. – 1962. – 10 берез.

29. **Коваль Д.** Подільська легенда: [до 150-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Комсомол. плем'я. – 1964. – 5 січ.

30. **Козлова Н. Т. Г.** Шевченко про Подільський край // Прапор Жовтня. – 1964. – 14 лют.
31. **Середюк І.** Подільськими шляхами // Світло маяка. – 1964. – 7 берез.
32. **Площинська Г.** Великий поет на Поділлі // Зоря комунізму. – 1964. – 7 берез.
33. **Крочек Я.** Шляхами подільськими // Рад. Поділля. – 1964. – 9 берез.
34. **Козлова Н.** Подорож по Поділлю // Ленін. шляхом. – 1964. – 7 верес.
35. **Сваричевський А.** Земля, яку сходив Тарас // Рад. Поділля. – 1969. – 9 берез.
36. **Гереговий В.** «Ще один красзнавчий»: [перебування Т. Г. Шевченка в с. Велика Левада і Купин Городоц. р-ну та відкриття краєзн. музею] // Рад. Поділля. – 1971. – 13 січ. – С. 4.
37. **Скорський М.** Від Дністра до Горині // Жовтень. – 1971. – № 4. – С. 101-102.
38. **Паравійчук А.** Т. Г. Шевченко у Кам'янці-Подільському // Прапор Жовтня. – 1971. – 11 груд.
39. **Паравійчук А.** Шевченко і Кам'янець-Подільський // Прапор Жовтня. – 1972. – 10 берез. – С. 3.
40. **Гуменюк С.** Місто Хмельницький: [зупинка Т. Г. Шевченка у Проскурові восени 1846 року] // Корчагінець. – 1972. – 18 квіт. – С. 4.
41. **Сваричевський А.** Тарасові шляхи // Рад. Поділля. – 1973. – 6 лют. – С. 4.
42. **Сваричевський А.** Археологічні подорожі Т. Г. Шевченка на Поділлі // Нар. творчість та етнографія. – 1973. – № 2. – С. 80 – 81.
43. **Сваричевський А.** Подільські шляхи Кобзаря // Корчагінець. – 1974. – 8 берез.
44. **Присяжнюк М.** Шляхами безсмертя: Т. Г. Шевченко і Поділля // Вінниц. правда. – 1974. – 10 берез.
45. **Коцюба М.** Кобзар на Поділлі // Прибуз. зоря. – 1978. – 11 берез.
46. **Лісовий П.** Великий Кобзар і Поділля // Рад. Поділля. – 1979. – 8 берез.

47. **Сваричевський А.** Подільські шляхи Кобзаря // Корчагінець. – 1980. – 22 берез.
48. **Крочек Я.** Пошук у далеке відрядження // Корчагінець. – 1980. – 10 черв.
49. **Стецюк В.** Великий Кобзар на Поділлі // Колгосп. життя. – 1984. – 8 берез.
50. **Лісовий П.** Поділля серце хвилювало // Рад. освіта. – 1984. – 13 берез.
51. **Магера М. Т. Г.** Шевченко на Поділлі // Рад. Поділля. – 1984. – 6 трав.
52. **Вінюкова В.** Шевченко в Кам'янці // Рад. Поділля. – 1986. – 30 верес.
53. **Назаренко Є.** Шевченко і Поділля // Рад. Поділля. – 1987. – 7 берез.
54. **Сваричевський А.** У вінок Кобзареві // Рад. Поділля. – 1988. – 18 лют.
55. **Наумова Н.** Тарасові шляхи на Поділлі // Корчагінець. – 1988. – 29 трав. – 4 черв. – С. 9.
56. **Яковчук Г. Т. Г.** Шевченко був у нашому [Славут.] районі // Трудівник Полісся. – 1988. – 9 лип.
57. **Яковчук Г.** Шевченко був і в нашому селі [Лисиче Славут. р-ну] // Корчагінець. – 1988. – 31 лип. – 6 серп. – С. 6.
58. **Щур О.** Тарасові шляхи // Прапор Жовтня. – 1989. – 14 січ.
59. **Сапожник Ж.** Шляхами Поділля // Прибуз. зоря. – 1989. – 18 лют.
60. **Сваричевський А.** Подільські друзі й однодумці Кобзаря // Корчагінець. – 1989. – 26 лют. – С. 5.
61. **Наумова Н.** Кобзар на Поділлі // Колгосп. правда. – 1989. – 7 берез.
62. **Сис Т.** Шевченкова стежка [у Кам'янці-Поділ.] // Прапор Жовтня. – 1989. – 8 берез.
63. **Щур О.** Повертаючись з Кам'янця // Рад. Поділля. – 1989. – 8 берез.
64. **Бабишин С. Т. Г.** Шевченко і Нове Поріччя [Городоц. р-ну] // Прапор Ілліча. – 1990. – 7 черв.

65. **Міньков І.** Гренадери повертались з-під Аустерліца...: [Т. Г. Шевченко в Ізяславі] // Зоря Надгориння. – 1990. – 24 листоп.
66. **Стецюк В.** Тарас Шевченко на Поділлі // Зоря Надгориння. – 1991. – 21 трав.
67. **Вінюкова В.** Шевченко в Кам'янці: [відомі і невідомі сторінки історії] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1991. – 30 жовт.
68. **Костевич І.** Земля, яку сховає Тарас... // Рад. Поділля. – 1992. – 7 берез. – С. 4.: фото.
69. **Завада В.** Великий Кобзар і Кам'янець // Край Кам'янецький. – 1992. – 10 берез.
70. **Назаренко Є.** «Обніміться ж, брати мої»: [Шевченко і Проскурів] // Проскурів. – 1993. – 6 берез.
71. **Костевич І.** Земля, яку сховає Тарас... // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1993. – 11 берез. – С. 3. : фото.
72. **Романюк М.** Великий Кобзар і Поділля // Наддністрян. правда. – 1993. – 27 берез.
73. **Міцінська Т.** Період творчості Подільський // Поділ. вісті. – 1994. – 5 берез. – С. 2.
74. **Сваричевський А.** Земля, яку сховає Тарас // Поділ. вісті. – 1994. – 5 берез. – С. 2: фото.
75. **Синюта П.** Це було у Брикулі: [Т. Шевченко у Шепетів. р-ні] // Поділ. вісті. – 1994. – 5 берез. – С. 2.
76. **Новікова С.** Кобзар на Поділлі // Красилів. вісн. – 1994. – 25 трав.
77. **Мачківський М.** Подільський слід Тараса // Ровесник. – 1995. – 10 берез.
78. **Назаренко Є.** Ніч у Проскурові // Ділове Поділля. – 1995. – 10 берез.; Проскурів. – 1995. – 11 берез.
79. **Синюта П. Ф.** Шевченко в Брикулі [Шепетів. р-ну] // День за днем. – 1996. – 3, 8 берез.
80. **Сваричевський А.** Тарасові клени // Поділ. вісті. – 1996. – 7 берез.
81. **Назаренко Є.** Відряджений на Поділля // Поділля. – 1996. – 8 берез.
82. **Швець С.** Т. Г. Шевченко і Поділля // Нетішин. вісн. – 1996. – 9 берез.

83. **Назаренко Є.** Тарас Шевченко у Кам'янці // Край Кам'янецький. – 1996. – 11 черв. – С. 3.
84. **Сорочан Ю.** А ось 150 років тому... [Т. Шевченко відвідав наш край] // Хмельниччина. – 1996. – 5 лип.
85. **Назаренко Є.** Про дати перебування Т. Г. Шевченка в Кам'янці-Подільському // Поділ. вісті. – 1996. – 20 серп.
86. **Бував у Кам'янці** Тарас Шевченко // Подолянин. – 1996. – 18 жовт.
87. **Сваричевський А.** Подільські шляхи Тараса // Поділля. – 1997. – 7 берез.
88. **Назаренко Є.** Проїздом у Проскурів / Є. Назаренко, А. Сваричевський // Поділ. вісті. – 1998. – 6 берез.
89. **Відоменко О.** Що ж досліджував Шевченко? // Поділ. вісті. – 1998. – 29 жовт.
90. **Бендюг В.** Понора – кома з Кобзаревого «Варнака»? // Поділ. вісті. – 1999. – 5 берез.
91. **Вінюкова В.** Кобзар у Кам'янці // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1999. – 5 берез. – С. 5.
92. **Назаренко Є.** Шевченко на Поділлі // Проскурів. – 1999. – 10 берез. – С. 6.
93. **Ковальчук С.** Чи був Шевченко у Славуті? // Трудівник Полісся. – 1999. – 20 квіт.
94. **Сердуніч Л.** Тарас Шевченко у Меджибожі // Колос. – 1999. – 24 квіт.
95. **Сваричевський А.** Земля, яку сходив Тарас // Пед. вісн. – 2000. – № 2. – С. 4-7.
96. **Назаренко Є.** Про поїздки Кобзаря на Поділля і Волинь в 1846 р. // Проскурів. – 2000. – 10 берез. – С. 3.
97. **Назаренко Є.** З ким Шевченко зустрічався у Кам'янці-Подільському // Поділля. – 2000. – 3 берез. – С. 7; Вісн. Деражнянщини. – 2000. – 18 трав.
98. **Федоренко С.** По дорозі до міста над Смотричем: [подорожі Т. Г. Шевченка по Поділлю] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2000. – 19 трав. – С. 3.
99. **Павлик А.** Великий Кобзар і Поділля // Наддністрян. правда. – 2000. – 16 трав.

100. **Федоренко С.** Тарас Шевченко у Кам'янці-Подільському (верес.-жовт. 1846 р.) // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2000. – 19 трав. – С. 4-5.
101. **Капустін В.** «Кам'янецькими стежками» // Нар. армія. – 2000. – 26 трав. – С. 8.
102. **Назаренко Є.** Візит короткий, а пам'ять – глибока // Хмельниччина. – 2001. – 2 берез.
103. **Назаренко Є.** Чи малював Шевченко на Поділлі? // Проскурів. – 2001. – 9 берез. – С. 14.
104. **Сапожник О.** Перебування Т. Г. Шевченка в нашому краї // Славутчина. – 2001. – 10 берез.
105. **Бендюг В.** Шевченків шлях на Славутчині // Поділ. вісті. – 2001. – 13 берез.
106. **Мацибора Л.** Шевченко і Поділля // Шепетів. вісн. – 2001. – 20 берез.
107. **Винюкова В.** Троє на Чумацькому шляху: [знайомство Т. Г. Шевченка з худож. І. Васьковим і М. Бурачем у Кам'янці-Поділ.] // Україна. – 2001. – № 3. – С. 32-33.
108. **Назаренко Є.** Шевченко і Шейковський // Проскурів. – 2001. – 25 трав. – С. 14.
109. **Назаренко Є.** Шевченко в Кам'янці-Подільському // Моя газ.+ – 2003. – 13, 20 листоп.
110. **Сваричевський А.** На прекрасній Подолії // Пед. вісн. – 2004. – № 1. – С. 10-11.
111. **Наумова Н.** Благословенний край Поділля // Летичів. газ. – 2004. – 6 берез.
112. **Вінюкова В.** Тарас Шевченко і Поділля // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2004. – 12 берез. – С. 8.
113. **Помазан О.** Т. Г. Шевченко на Південно-Східній Волині // Енергобудівник. – 2004. – № 11. – С. 8.
114. **Бендюг В. В.** ... То чи ж відвідав Кам'янець великий Кобзар? // Поділ. вісті. – 2005. – 21 лип; 2006. – 25 лип.
115. **Жила М.** Чи був Шевченко у подільському селі Миколаєві [Хмельниц. р-ну]? // Є Поділля. – 2005. – 28 лип.
116. **Назаренко Є.** Відрядження Шевченка в Кам'янець, Житомир і до Почаєва за документами // Поділ. вісті. – 2005. – 15 груд; 2006. – 15, 18 груд.

117. **Слободянюк Т.** Два тижні, що стали вічністю // Поділ. вісті. – 2006. – 9 берез.

118. **Бендюг В.** Як Шевченко блукав Поділлям // Проскурів. – 2006. – 6 лип. – С. 6.

119. **Гуреїв Ю.** «Ой, на горі та й жнеці жнуть!» : [красн. путівник по місцях перебування Кобзаря на Поділлі] // Є Поділля. – 2007. – 22 лют.

120. **Горбатюк В.** Не просто вчитель гімназії: Тарас Шевченко і Петро Чуйкевич: [зустріч під час перебування Кобзаря у Кам'янці-Поділ.] // Поділ. вісті. – 2009. – 24 лют. – С. 3.

121. **Назаренко Є.** Перші звістки подільської преси [про перебування Т. Шевченка у Кам'янці-Поділ.] // Поділ. вісті. – 2009. – 6 берез. – С. 4.

122. **Тарас Шевченко** – український пророк: [життєв. шлях Кобзаря, в т. ч. і на Поділлі] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2010. – 5 берез. – С. 7.

123. **Соловей В.** Місто над Смотричем пам'ятає Кобзаря // Край Кам'янецький. – 2011. – 11 берез.

124. **Шевченко на Поділлі** // Летичів. газ. – 2012. – 9 берез. – С. 6.

125. **Бендюг В.** Шевченків шлях на Славутчині // Трудівник Полісся. – 2013. – 2 трав. – С. 13.

126. **Юрчишина О.** Руданський і Шевченко: [чи могли вони зустрічатися під час поїздки по Поділлю] // День. – 2013. – 24-25 трав. – С. 12.

127. **Фурман Б.** Титан думки та слова // Вперед. – 2013. – 29 листоп. – С. 4.

Із змісту: є відомості про перебування Т. Шевченка у Кам'янці-Подільському.

Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка

Національним і духовним символом відродження незалежної Української держави є Великий поет Тарас Григорович Шевченко – геніальний син нашого народу, його творець і співець. Це про нього сказав невмирущі слова в своїй «Присвяті» український Каменярь Іван Франко: «Він був сином мужика і став володарем у царстві духа, він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури...» І справді, в особі Шевченка український народ втілює свої найкращі духовні сили і обрав його співцем своєї історичної слави і соціальної неволі, власних сподівань і прагнень.

Подільська Шевченкіана на повну силу зазвучала в період незалежності України, однак необхідно зазначити, що вона була започаткована ще в далекому 1846 році, коли наш край відвідав Тарас Шевченко в якості співробітника Тимчасової Археологічної комісії по виявленню, збиранню і публікації історичних документів, старожитностей, фіксації в малюнках пам'яток старовини. З того часу митці нашого Поділля неодноразово звертались до невмирущої творчої спадщини великого Кобзаря, звіряли по ньому свої і людські долі, прагнення і сподівання душ і сердець наших земляків, шукали правду, оту свічу вічності, яка б осявала світлу дорогу в майбуття.

Визначний вклад в подільську Шевченкіану вносять наші науковці, дослідники, краєзнавці. Так, наприклад, в другій половині 90-х років ХХ ст. – на початку ХХІ ст. тільки в Кам'янець-Подільському державному педагогічному університеті пройшли дві Всеукраїнські наукові конференції «Шевченко і Поділля» і всеукраїнський науковий симпозіум «Тарас Шевченко і українська культура ХХІ століття». У 2001 році на базі тодішнього Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту (нині гуманітарно-педагогічна академія) було проведено наукове зібрання «Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти». Репрезентовані у збірниках матеріалів цих наукових форумів статті істориків, науковців, мовознавців, краєзнавців, учителів-

практиків з усієї України висвітлили найрізноманітніші аспекти життя і творчості Великого Пророка, його вклад у формування духовно-інтелектуального потенціалу української нації.

В збірниках матеріалів науково-краєзнавчих конференцій, присвячених пам'ятним датам заснування міст і районних центрів Хмельниччини (Ізяслава, Кам'янець-Подільського, Меджибожа, Полонного, Дунаєвця, Деражні тощо), міжнародної наукової конференції «Поляки на Хмельниччині: погляд крізь віки», яка проходила в рамках Днів польської культури, науки та освіти на теренах нашого краю (22-24 червня 1999 р.), Всеукраїнських конференцій до 60-річчя, 70-річчя та 75-річчя утворення нашої області і ще на багатьох історико-краєзнавчих читаннях у вузах, бібліотеках, школах Хмельниччини висвітлювались і звучали окремі теми, пов'язані з величною постаттю Тараса Шевченка. І нині, коли ми широко відзначаємо 200-річчя від дня народження славетного Кобзаря, проходять наукові конференції, симпозиуми, круглі столи в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, у Хмельницькому національному університеті, гуманітарно-педагогічній академії, інституті МАУП, обласному інституті післядипломної освіти та інших навчальних та культосвітніх закладах.

Майже 30 наукових статей та розвідок, присвячених Т. Шевченку і, зокрема, зв'язкам його з нашим краєм, перебуванню його на території Поділля, опублікував відомий дослідник і краєзнавець Анатолій Сваричевський. Частина з них згодом була опублікована у його книзі «Шевченко і Поділля».

Відомий краєзнавець Євген Назаренко у своїй книзі «Тарас Шевченко і подоляни» детально висвітлив факти та події, що пов'язали Кобзаря з Поділлям і подолянами у таких картинах як «Поділля і подоляни у перших виданнях «Кобзаря»», «Зустрічі Шевченка з подолянами на засланні», «Пісні про Кармелока в записках Шевченка», «Писали Кобзарю з Поділля», «Повернення Шевченка в Україну і подоляни», «Вшанування Кобзаря подолянами», «І на Поділлі «Кобзар» видавався», «Ім'я Шевченка на карті Хмельницької області» тощо.

Видання «Шевченко і світ (Т. Г. Шевченко в оцінці світової політики, науки і критики)» – це найгрунтовніша книга

учительки-філолога, дослідниці і літературознавця Раїси Молчанової, яка писалася протягом десятиліть. У ній вона з щирою любов'ю до великого поета змалювала різноманітні факти і форми вшанування народами світу нашого національного генія, акцентувала увагу читачів на маловідомих сторінках і аспектах світової Шевченкіани.

Віталій Мацько, відомий подільський дослідник історії української літератури, професор, доктор філологічних наук, у своїй книзі «Шевченко у серці моїм» своєрідно і нестандартно розповідає про своє бачення життєвого шляху і творчості Т. Шевченка. Драматичну поему В. Мацька з такою ж назвою поставили на сцені студенти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Образ Тараса зримо постає у творах Миколи Федунця, Івана Іова, Олександри Ванжули, Миколи Бураченка, Петра Савчука, Василя Кравчука, Євгена Семенюка, Павла Гірника, який був удостоєний Шевченківської премії за свою поетичну творчість, а також низки письменників діаспори - наших земляків Ольги Мак, Валер'яна Захаржевського, Григорія Костюка, Ксенофонта Ванькевича та багатьох інших митців.

Вшанування пам'яті Тараса Шевченка на Хмельниччині в роки незалежності проходило у різних формах: літературно-музичні композиції, поетичні вечори, концерти, урочисті засідання, мистецькі вітальні, конкурси, уроки, зустрічі з митцями тощо. Найважливішою подією, на нашу думку, стало Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій...», яке пройшло в травні 2000 року на Хмельниччині, основні події якого відбувалися у Кам'янці-Подільському, де в свій час, як вже зазначалось, побував Тарас. Тогорічні урочистості розпочалися відкриттям пам'ятника Великому Кобзареві у цьому стародавньому і славному місті. Численні гості – з Києва, Хмельницького, майже 120 митців з усіх областей України, а також з Словаччини, Австралії, Росії, Болгарії, Швеції та інших куточків нашої планети оплесками зустріли відкриття пам'ятника і його автора – молодого Хмельницького скульптора Богдана Мазура.

В небі Кам'янця – шоу повітряних різнокольорових куль, що беруть участь в чемпіонаті з повітроплавання, присвячене

Шевченківському святу. В міському будинку культури – Шевченківські читання; в педагогічному університеті – Всеукраїнський науковий симпозіум «Тарас Шевченко і українська культура XXI століття», в школах пройшов своєрідний Шевченківський урок, в якому взяли участь біля 120 майстрів пера і пензля; в старому місті – дивовижна мистецька вітальня: виступи художніх колективів, виставки образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, присвячені Кобзареві, експозиції місцевих музеїв, кулінарні вироби, сувенірна продукція. Такі ж урочистості пройшли в усіх містах і районах Хмельницької області, в яких взяли участь гості і запрошені творчі колективи з України і зарубіжжя.

Як вже зазначалося, нині в нашому регіоні проходять різноманітні заходи до 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка, які ще раз засвідчують шану і любов мешканців краю до величної постаті національного генія, Поета, Пророка, Прометєя, Великого Українця.

*Юрій Блажевич,
кандидат історичних наук,
голова Хмельницької міської організації
Національної спілки краєзнавців України.*

Наукові конференції та краєзнавчі дослідження

Бібліографія

128. **Блажевич Ю.** Великий поборник дружби двох народів: (Т. Г. Шевченко і поляки) // Поляки на Хмельниччині: погляд крізь віки: зб. наук праць за матеріалами міжнар. наук. конф. (23-24 черв. 1999 р.). – Хмельницький, 1999. – С. 187-195.

129. **Блажевич Ю.** «Та нескверними устами помолимося Богу»: (релігійна лексика в творчості Т. Г. Шевченка) / Ю.І. Блажевич, О. Ю. Кирильчук // Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: зб. наук. ст. / редкол.: І. М. Предборська, О. І. Блажевич, О. М. Галус [та ін.] – Хмельницький, 2001. – С. 36-47. – Бібліогр. в кінці ст.

130. **Гаврищук А. П.** Шевченківські дні 1914 року на Поділлі / А. П. Гаврищук, О. П. Григоренко // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч.1. – С. 39-41.
131. **Дмитрієв С. М.** Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка і Поділля // Там само. – С. 43-45.
132. **Копчук А. М.** Т. Г. Шевченко і громадсько-педагогічний рух 60-х років XIX століття на Поділлі // Там само. – С. 57-58.
133. **Кукурудзяк М. Г.** Вшанування 100-річного ювілею Т. Г. Шевченка на Поділлі і Північній Буковині // Там само. – С. 41-43.
134. **Кульбовський М.** Вшанування Т. Г. Шевченка подільцями в XIX-XX століттях // Кульбовський М. Подільська Шевченкіана. – Хмельницький, 2006. – Кн. 2. – С. 19.
135. **Кульбовський М.** Незабутній наш Тарасе // Там само. – С. 123.
136. **Мацько В.** Тарас Шевченко і подільська «Просвіта» // Тарас Шевченко і українська культура XXI ст.: зб. наук. пр. – Кам'янець-Поділ., 2000. – С. 263-264; Пед. вісн. – 2000. – № 2. – С. 8.
137. **Машталір А. І.** Відзначення роковин Т. Шевченка у Кам'янці-Подільському (1919 р.) // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка: іст. науки. – Кам'янець-Поділ., 2013. – Т. 23. – С. 489-502.
138. **Машталір А. І.** Постать Т. Г. Шевченка у мемуарах діячів української революції 1917–1921 рр. // Наукові праці КіПНУ ім. І. Огієнка. Вип. 11: у 3-х т. – Кам'янець-Поділ., 2012. – Т.1. – С. 55–56.
139. **Нечитайло В.** Пошук шляхів до соціальної справедливості у творчості Г. С. Сковороди і Т. Г. Шевченка // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 43-47.

140. **Прокопчук В.** Шевченко і Дунаєвеччина // Тарас Шевченко і українська культура ХХІ століття: зб. наук. праць. – Кам'янець-Поділ., 2000. – С. 261-262.

141. **Сваричевський А. В. А.** Чаговець про перепоховання Т. Г. Шевченка // Шевченко і Поділля: зб. наук. пр. за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20-21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 235-237.

142. **Слободянюк П.** Подільська мистецька шевченкіана / П. Слободянюк, А. Чистякова // Шевченко і Поділля: зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20-21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 259-261.

143. **Спадщина Т. Г. Шевченка** в контексті гуманізації сучасної освіти: зб. наук. статей / Хмельниц. гуманіт.-пед. ін-т, Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-т. – Хмельницький, 2001. – 176 с.

144. **Струманський В. П.** Подільський синдром у структурі педагогічного кредо Т. Г. Шевченка // Духовні витoki Поділля: творці історії краю. – Хмельницький, 1994. – С. 175-177.

145. **Суровий А. Ф.** Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка в школах Кам'яничини (1921-1922 рр.) / А. Ф. Суровий, Т. І. Сурова, О. М. Завальнюк // Шевченко і Поділля: зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20-21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 48-50.

146. **Суровий А. Ф.** Відзначення Шевченківських дат на Поділлі у 1919-1922 рр. / А. Ф. Суровий, О. М. Завальнюк // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 50-52.

147. **Тарас Шевченко** і українська культура ХХІ ст.: зб. наук. праць за матеріалами Всеукр. симпозіуму (19-20 трав. 2000 р.). – Кам'янець-Поділ.: КПДПУ, інформ. від., 2000. – 280 с.

148. **Т. Г. Шевченко і Поділля:** тези доповідей наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. В 2-х ч. / Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-т ім. В. П. Затонського, Хмельниц. обл. ін-т удосконалення вчителів. – Кам'янець-Поділ., 1989.

149. **Шевченко і Поділля**: зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20–21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ.: КПДПУ, інформ. від., 1999. – 267 с.

150. **Яременко В. І.** Богдан Хмельницький і Хмельниччина у творчості Тараса Шевченка 1948–1859 рр.: виявлення та інтерпретація історико-філософських аспектів // Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження: наук. зб. – Хмельницький, 1995. – С. 319–321.

***

151. **Сохацька Є.** Шевченко і російська культура // Рад. Поділля. – 1980. – 8 берез. – С. 4.

152. **Сохацька Є.** Кобзар України // Прапор ленінізму. – 1988. – 11 берез. – (174 роки з дня народж. Т. Г. Шевченка).

153. **Коротило А. І.** Конференція “Т. Г. Шевченко і Поділля”: [у Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ті ім. В. П. Затонського] // Нар. творчість та етнографія. – 1989. – № 4. – С. 81–83.

154. **Іваненко В.** Шевченківська науково-практична [конф. “Т. Г. Шевченко і Поділля” у Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ті ім. В. П. Затонського] // Корчагінець. – 1989. – 2 квіт. – С. 6.

155. **Діденко З.** ...І вічний: [наук.-теорет. конф. у ХТІПО до 175-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Корчагінець. – 1989. – 7 трав. – С. 9.

156. **Брилінський Д.** Чи був Шевченко атеїстом? // Корчагінець. – 1991. – 25 лют. – С. 8.

157. **Мацько В.** Славні нащадки Шевченка // Майбуття. – 1996. – № 1.

Дослідження зв'язків нащадків Т. Г. Шевченка з Поділлям.

158. **Демиденко П.** Поборник братства народів: [літ. дослідження творів Т. Г. Шевченка літературознавцем Петром Демиденком] // Край Кам'янецький. – 1996. – 5 берез. – С. 2.

159. **Гавришук А.** У віночок Кобзареві: [у Кам'янець-Поділ. пед. ун-ті відбулась друга Всеукр. наук. конф. “Шевченко і Поділля”] // Край Кам'янецький. – 1999. – 28 трав. – С. 2.

160. **Прокопчук В.** Шевченко в долі Дунаєвщини // Пед. вісн. – 2000. – № 2. – С. 7–8.

161. **Русанівська Т.** Тарас Шевченко і проблеми сучасної освіти: [наук.-практ. міжвуз. конф. відбулася у Хмельницькому] // Поділ. вісті. – 2001. – 6 берез. – С. 1.

162. **Вшанували Кобзаря:** [у Хмельницькому проведено міжвуз. наук.-практ. конф. за участю Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту, присвяч. 187-й річниці з дня народж. Кобзаря] // Край Кам'янецький. – 2001. – 13 берез. – С. 2.

163. **Борисов В.** Сердечні пристрасті й розчарування Кобзаря // Летичів. газ. – 2002. – 9 берез.

164. **Вшанували Кобзаря:** [наук.-практ. конф. “Т. Г. Шевченко – великий син українського народу” проведена район. та міськ. комітетами КПУ] // Край Кам'янецький. – 2003. – 18 берез. – С. 2.

165. **Сваричевський А.** Конференція міжнародна: усе про Кобзаря [у Кам'янець-Поділ. держ. ун-ті] // Поділ. вісті. – 2004. – 25 трав.

166. **Красуцький М.** Навчитель правди життя: [дослідження творчості Т. Шевченка професором кафедри укр. філол. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту] // Край Кам'янецький. – 2006. – 8 берез. – С. 3.

167. **Сохацька Є.** З Тарасом Шевченком на святі волі: [рецепція Шевченкового слова в часи новіт. укр. відродження (за стор. газ. «Нова Рада» 1917 р.)] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2007. – 9 берез. – С. 6.

168. **Кульбовський М.** Трагедія українського Орфея [Тараса Шевченка] // Проскурів. – 2009. – 5 берез.

169. **Кульбовський М.** Нам треба голосу Тараса // Проскурів. – 2010. – 4 берез.

170. **Кульбовський М.** Нескорений Шевченко // Проскурів. – 2010. – 20 трав.

Див. також відповідні тематичні розділи.

Міжнародне Шевченківське свято

171. **Кучма Л.** Учасникам та гостям Міжнародного Шевченківського літературно-мистец. свята «В сім'ї вольній, новій...» на Хмельниччині: [привітання Президента України] // Поділ. вісті. – 2000. – 25 трав.

172. **Чи буде Шевченківське свято:** [стан підготовки м. Кам'янець-Поділ. до проведення шевченків. свята] // Край Кам'янецький. – 2000. – 4 лют. – С. 2.

173. **Шевченко М.** «В сім'ї вольній, новій»: [19 трав. на Хмельниччині розпочинається традиційне Міжнар. Шевченків. свята] / М. Шевченко, Ю.Чикирисов // Літ. Україна. – 2000. – 20 квіт. – С. 2.

174. **Жулинський М.** «Кам'янець – перлина світу» / розмову з віце-прем'єр-міністром України та членами уряд. делегації з нагоди підготовки до Міжнар. Шевченків. свята вів М.Гордінчук // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2000. – 12 трав. – С. 1.

175. **Слободянюк Т.** У Кам'янець. До Тараса. На прощу. І на свято: [підготовка до відкриття Міжнар. Шевченків. літ.-мистец. свята «В сім'ї вольній, новій...»] // Поділ. вісті. – 2000. – 18 трав.

176. **Білорусцев В.** Вшануймо генія свого: [прес-конф. про проведення Шевченків. свята в обл.] // Проскурів. – 2000. – 19 трав. – С. 12.

177. **В сім'ї вольній, новій:** [Шевченків. свято в м. Кам'янець-Поділ.] // Край Кам'янецький. – 2000. – 19 трав. – С. 1.

178. **Сіроклин Ю.** Хмельниччина вшановує Шевченка // Летичів. газ. – 2000. – 20 трав. – С. 1.

179. **Шевченко йде дорогами** доби // Поділ. вісті. – 2000. – 23 трав.

180. **Новак Т.** «І мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій не забудьте пом'янути незлим тихим словом...»: Шевченків. дні на Хмельниччині // Є!. – 2000. – 24 трав. – С. 8.

181. **Шаля В.** Будеш, батьку, панувати: [20 трав. у рамках традиційн. Міжнар. Шевченків. свята «В сім'ї вольній, новій...» урочистості відбулися у Волочиську] // Зоря. – 2000. – 24 трав.

182. **Щоб зміцнити свій** дух: [на Хмельниччині відбулося Міжнар. Шевченків. літ.-мистец. свято «В сім'ї вольній, новій...»] // Проскурів. – 2000. – 24 трав. – С. 1.

183. **Сваричевський А.** Шевченко пройшов дорогами Поділля // Майбуття. – 2000. – № 10.

184. **Мороз С.** Ми всі в душі потроху від Шевченка: [у Шепетівці відбулося Міжнар. Шевченків. літ.-мистец. свято] // Шепетів. вісн. – 2000. – 25 трав.

185. **Плющ В.** Кобзар прийшов на Поділля: [на Хмельниччині завершилося Міжнар. Шевченків. свято «В сім'ї вольній, новій...»] // Літ. Україна. – 2000. – 25 трав.

186. **Шевченко М.** І рясний дощ на весняний засів...: [виступ секретаря Ради Нац. спілки письменників України на закритті Міжнар. Шевченків. свята «В сім'ї вольній, новій»] // Літ. Україна. – 2000. – 25 трав. – С. 2.

187. **Єрменчук В.** «Ми знову кличемо Шевченка...»: [у місті над Смотричем пройшло Міжнар. Шевченків. свято «В сім'ї вольній, новій...»] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2000. – 26 трав. – С. 1-2.

188. **Жулинський М.** Висока урядова оцінка: [уряд. телеграма з подякою за успішне проведення Міжнар. Шевченків. свята] // Поділ. вісті. – 2000. – 26 трав.

189. **Зарицький М.** За великим заповітом генія: // Край Кам'янецький. – 2000. – 26 трав.

190. **Петренко В.** Великому Тарасу – шана і клятва // Поділля. – 2000. – 26 трав.

191. **Івах Л.** Ми – твій народ, Тарасе: [Міжнар. Шевченків. свято] // Вперед. – 2000. – 27 трав.

192. **Ісаченко Л.** І квіт на камені Шевченка пам'ятає // Уряд. кур'єр. – 2000. – 27 трав. – С. 2.

193. **Герєга В.** «В сім'ї вольній, новій...»: [фоторепортаж про Міжнар. Шевченків. свято на Старосинявщині] // Колос. – 2000. – 27 трав.

194. **Дмитренко О.** Під «сволоками» подільського неба: роздум на шляхах Шевченків. свята // Дем. Україна. – 2000. – 30 трав.

195. **Бендюг А.** Не ідол, а пророк, або Післямова до Шевченківських днів на Хмельниччині // Проскурів. – 2000. – 2 черв. – С. 16.

196. **З Міжнародного Шевченківського** свята [на Хмельниччині] // Дивослово. – 2000. – № 7. – С. 16.

Культурно-просвітницькі заходи

197. **Міхальова Т.** Лекції в обласній бібліотеці [на тему: “Шевченко та Гоголь”] // Рад. Поділля. – 1952. – 20 лип. – С. 3.

198. **Нємчик О.** [Студенти Кам'янець-Поділ. фельдшеро-акушер. шк. прослухали лекції на тему: “Великий український поет, революціонер-демократ Т. Г. Шевченко”] // Рад. Поділля. – 1953. – 29 берез. – С. 3. – (Хроніка культурного життя).

199. **Кручиніна В.** В районному Будинку культури // Рад. Поділля. – 1953. – 21 квіт. – С. 3.

Заходи, що пройшли в Славутському районному Будинку культури, присвячені пам'яті Т. Г. Шевченка

200. **Олексєнко Б.** Вечори на агітпунктах // Рад. Поділля. – 1953. – 10 трав. – С. 3.

На агітпункті № 6 м. Кам'янець-Подільський для населення прочитані лекції “Великий український поет Т. Г. Шевченко” та ін.

201. **Грайцер М.** «Краще задовольняти зрілі культурні запити населення» // Рад. Поділля. – 1953. – 11 лип. – С. 3.

У клубі с. Ганнопіль Славутського району проведено літературний вечір, присвячений Т. Г. Шевченку.

202. **Грицак Л.** Літературний вечір, присвячений життю і діяльності великого Кобзаря Т. Шевченка [відбувся у б-ці с. Верхівці Городоц. р-ну] // Рад. Поділля. – 1958. – 16 квіт.

203. **У бібліотеках обласного** центра // Рад. Поділля. – 1961. – 10 лют. – С. 4.

В ОУНБ ім. М. Островського діє велика книжкова виставка “Шевченко – великий патріот Батьківщини”.

204. **Ферльовський А.** Бібліотекар Петро Марковський [підготував літ.-муз. вечір до 150-річчя Т. Г. Шевченка в б-ці с. Левада Городоц. р-ну] // Прапор Ілліча. – 1964. – 4 лют. – С. 4.

205. **Остапчук Ф.** Готуємось до ювілею // Прапор Ілліча. – 1964. – 18 лют. – С. 4.

Читацька конференція “Дитинство і юність поета” у Смотрицькій середній школі Городоцького району.

206. **Нагуляк В.** Літературний вечір [присвяч. Т. Г. Шевченку, пройшов у СШ с. Завалійки Волочис. р-ну] // Прапор Ілліча. – 1964. – 25 лют. – С. 4.

207. **Буянська Н.** В клубах і бібліотеках району: [літ. вечір, присвяч. Т. Г. Шевченку у с. Великий Карабчіїв Городоц. р-ну] // Прапор Ілліча. – 1964. – 27 лют. – С. 4.

208. **Даньков Б.** В клубах і бібліотеках району // Прапор Ілліча. – 1964. – 27 лют. – С. 4.

В Сатанівській бібліотеці Городоцького району влаштовано книжкові виставки, проведено усний журнал про життя і творчість Кобзаря.

209. **Климошенко С.** Напередодні ювілею: [в Новопопчан. сіл. б-ці Городоц. р-ну оформлено плакат та кн. вист. про Т. Шевченка] // Прапор Ілліча. – 1964. – 5 берез. – С. 4.

210. **Трачук І.** Ентузіастка: [вечір «Світе ясний, світе тихий», присвяч. Т. Г. Шевченку був проведений у с. Великі Мацевичі Старокостянтинів. р-ну] // Світло Жовтня. – 1966. – 24 берез. – С. 4.

211. **Карачун Т.** Кобзареві присвячені: [масові заходи, що відбулися в Летичів. шк. робітн. молоді] // Колгосп. правда. – 1967. – 21 берез. – С. 4.

212. **Карачун Т.** Ювілею Кобзаря присвячений: [літ. вечір у Летичів. СШ робітн. молоді] // Колгосп. правда. – 1969. – 8 берез. – С. 3.

213. **Літературний ранок** // Колгосп. правда. – 1973. – 10 берез. – С. 4.

В Летичівській СШ відбувся літературний ранок, присвячений Т. Г. Шевченку.

214. **Вшанували великого** поета // Колгосп. правда. – 1973. – 15 берез. – С. 4.

Літературний вечір в СШ с. Ярославка Летичівського району.

215. **Слюсар Б.** Співуче слово Кобзаря: [вечір, присвяч. 160-річчю від дня народж. Т. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1974. – 8 берез. – С. 4.

216. **Катіна К.** Ювілею поета // Корчагінець. – 1984. – 8 берез. – С. 3.

Книжкові виставки до ювілею Т. Г. Шевченка у Старокостянтинівській районній бібліотечній системі.

217. **Радовець А.** Безсмертне слово Кобзаря: [заходи в Скипченец. шк. та сіл. клубі Городец. р-ну до 170-річчя з дня народж. Кобзаря] // Прапор Ілліча. – 1984. – 22 берез. – С. 4.

218. **Шум Г.** В пам'ять Кобзаря: [в Старокостянтинів. шк. проведено шевченків. тиждень] // Світло Жовтня. – 1985. – 23 берез. – С. 4.

219. **У вінок Кобзарю:** [Шевченків. дні на Хмельниччині] // Корчагінець. – 1988. – 13-19 берез. – С. 8.

220. **Дроздовська К.** В сім'ї вольній, новій: [літ. вечір пам'яті Кобзаря у Рудків. шк. Дунаєвец. р-ну] // Ленін. шляхом. – 1988. – 19 берез. – С. 2.

221. **Рибчинська Н.** Читаючи Кобзаря..: [до 175-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Прибуз. зоря. – 1989. – 18 лют.

222. **Крочек Я.** На честь Кобзаря // Корчагінець. – 1989. – 19 лют. – С. 3.

Книжково-ілюстративна виставка «Мистецька спадщина Шевченка» у відділі мистецтв Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського.

223. **До славного ювілею** // Колгосп. правда. – 1989. – 7 берез. – С. 4.

Святкування 175-річниці з дня народження Т.Г. Шевченка на Летичівщині.

224. **Медведчук Т.** На честь ювілею з дня народження Т. Шевченка відбулося [засідання вчителів укр. мови та л-ри на базі Вовковинец. СШ Деражнян. р-ну] // Прапор Ленінізму. – 1989. – 8 берез.

225. **Висоцький В.** Тарасове безсмертя // Корчагінець. – 1989. – 12 берез. – С. 7.

Літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій», приурочене 175-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка у с. Солобківці Ярмолинецького району.

226. **Іваненко В.** У вінок Великому Кобзареві // Корчагінець. – 1989. – 12 берез. – С. 2.

«Думи мої, думи мої...» – літературно-музичний вечір в день народження Т. Г. Шевченка у Хмельницькому міському Будинку культури.

227. **Поворозник М.** У вінок Кобзареві: [Шевченків. свято в Старокостянтинів. СШ № 8] // Світло Жовтня. – 1989. – 16 берез. – С. 4.

228. **Іов І.** Переймаючись настроєм читачів: [презентація кн.-ілюстр. вист. «В сім'ї вільній, новій, Кобзар у пам'яті народній» в Кременній сіл. б-ці, Городец. р-ну] // Прапор Ілліча. – 1989. – 18 берез. – С. 4.

229. **Поділля славить Кобзаря** // Корчагінець. – 1989. – 19 берез. – С. 2.

Урочисті заходи до 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка в закладах культури області.

230. **Діденко З.** Вінок Кобзареві // Корчагінець. – 1989. – 2 квіт. – С. 2.

Тематичний вечір-концерт «Вінок Великому Кобзареві» ХТІПО в до 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка.

231. **Штойко Н.** Нам треба голосу Тараса // Корчагінець. – 1989. – 2 квіт. – С. 2.

Книжково-ілюстративна виставка “Вогненне слово Кобзаря” у Хмельницькій обласній бібліотеці для юнацтва.

232. **Шевчук М.** Пам'ятай, хто ти є! // Корчагінець. – 1989. – 2 квіт. – С. 2.

Святковий концерт до 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка в СШ № 12 м. Хмельницького.

233. **Гнатуся Л.** У вінок Кобзареві: [велике свято пройшло у Новоушиц. район. б-ці для дорослих] // Наддністрян. правда. – 1989. – 20 квіт.

234. **Чиж Б.** Вічне слово // Корчагінець. – 1989. – 23 квіт. – С. 7.

Літературно-шевченківський ранок у відділі технічного контролю Хмельницького радіотехнічного заводу.

235. **Ярова Л.** Родинне свято у дитсадку [«Казка» Хмельницького на тему «В сім'ї вольній, новій...» за віршами Т. Шевченка] // Корчагінець. – 1989. – 23 квіт. – С. 7.

236. **Дубів Д.** Уклін Кобзареві // Корчагінець. – 1989. – 14 трав. – С. 2.

Шевченківський вечір у клубі с. Кривчик Дунаєвського району.

237. **Зимовець Г.** Знову кличе Співоче поле // Корчагінець. – 1989. – 21 трав. – С. 2.

Свято співу і танцю «Подільська веселка» у Хмельницькому, приурочене Шевченковому ювілею.

238. **Загурська Л.** Мова – душа народу: [конкурс на кращого декламатора віршів Т. Шевченка у Городоц. ЗОШ № 4] / Л. Загурська, Л. Шатровська // Прапор Ілліча. – 1989. – 7 груд. – С. 4.

239. **Діденко З.** Свято «Кобзаря»: [до 150-річчя виходу першого «Кобзаря»] // Корчагінець. – 1990. – 4 берез. – С. 2.

240. **Голуб Т.** І побачили, і почули: [про захід “Червона калина”, присвяч. пам'яті Т. Г. Шевченка у Старокостянтинів. неповно-серед. шк. № 4] // Світло Жовтня. – 1990. – 22 берез. – С. 2.

241. **Кузіна Н.** «Кобзар» – книга віків // Корчагінець. – 1990. – 1 квіт. – С. 1.

Святкування в обласній бібліотеці для юнацтва 150-річчя від дня виходу першого видання «Кобзаря».

242. **Савін Ю.** Кобзареві мотиви: [свято в б-ці з-ду «Кам'янець-Подільськкабель»] // Корчагінець. – 1990. – 20 трав. – С. 6.

243. **Гончарук В.** Кобзареві: [шк. свято в с. Шидлівці Чермеровец. р-ну] // Нове життя. – 1991. – 8 берез. – С. 3.

244. **Тимошенко Т.** Тобі, Кобзарю! // Хмельниц. вечірній. – 1992. – 4 берез.

Шевченківське свято в обласній дитячій бібліотеці.

245. **Максимів Н.** Традиційні, але не зовсім: [про літ. читання “Шевченко у кожному серці” в ОУНБ ім. М. Островського] // Рад. Поділля. – 1992. – 7 берез. – С. 4.

246. **Наталенко З.** Нам – не однаково: [нова програма танц. колективу «Подільничик» «Вінок Кобзареві», приурочена до Шевченків. днів] // Рад. Поділля. – 1992. – 13 берез. – С. 3. : фото.

247. **Ляшенко С.** У вінок Кобзареві / С. Ляшенко, О. Калина // Життя Старокостянтинівщини. – 1992. – 25 берез. – С. 3.

Проведення масових заходів Старокостянтинівською міською бібліотекою для дорослих спільно з бібліотекою СПТУ № 1.

248. **У читальному залі** Хмельницького професійно-технічного училища № 16 влаштовано виставку до дня народження Т. Г. Шевченка / фото І. Суботіна // Хмельниц. вечірній. – 1993. – 6 берез.

249. **Киричук О.** Бо це – глибина неосяжна // Проскурів. – 1994. – 5 берез. – С. 3.

Шевченківський тиждень в Хмельницькій обласній бібліотеці ім. Т. Г. Шевченка.

250. **Рожко І.** Діалог про присвячену ліру / вела В. Олько // Проскурів. – 1994. – 5 берез.

Щорічні урочисті вечори до річниці народження Кобзаря у Хмельницькій обласній філармонії.

251. **Слободянюк Т.** «Отче наш, Тарасе всемогучий...»: [урочистий вечір з нагоди ювілею Шевченка в обл. філармонії] // Поділ. вісті. – 1994. – 12 берез.

252. **У вінок Кобзареві:** [літ.-мистец. вечір, присвяч. 180-річчю з дня народж. Т. Г. Шевченка, який відбувся у Кам'янець-Поділ. РБК] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1994. – 12 берез.

253. **Отче наш, Тарасе** // Хмельниц. вечірній. – 1994. – 26 трав.

День вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка в Хмельницькому, приурочений 133-й річниці перепоховання.

254. **Соболева В.** Т. Г. Шевченко – дітям // Летичів. газ. – 1995. – 18 берез. – С. 4.

Показ у РБ для дітей в летичівському дитсадку № 1 літературно-музичного ролика, присвяченого творчості Т. Г. Шевченка.

255. **Соболєва В.** Безсмертний геній Кобзаря // Летичів. газ. – 1995. – 29 берез. – С. 3.

Проведення районною бібліотекою для дітей шевченківського свята.

256. **Гуменюк Н.** Пам'яті Великого Кобзаря // Летичів. газ. – 1995. – 1 квіт. – С. 2.

Літературно-музична композиція, проведена Голосківською загальноосвітньою школою Летичівського району.

257. **Остання воля** Кобзаря // Ровесник. – 1995. – 26 трав. – С. 1.

Вшанування річниці перепоховання Т. Г. Шевченка концертом-реквіємом в Хмельницькому.

258. **Сваричевський А.** Тарасові клени: [відзначення 100-літнього ювілею перебування Шевченка на Поділлі] // Поділ. вісті. – 1996. – 7 берез.

259. **Борисенко В.** Вшановують пам'ять Кобзаря // Хмельниц. вечірній. – 1996. – 8 берез.

Березневі шевченківські вечори в обласній філармонії.

260. **Кушнір Б.** Погуляли гайдамаки... ножі пожербили: [відкритий урок по вшануванню пам'яті Т. Г. Шевченка у Кам'янець-Поділ. ЗОШ № 16] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1996. – 8 берез. – С. 5.

261. **Слободянюк Т.** «Кобзарю! Знов до тебе я приходжу...» // Поділ. вісті. – 1996. – 12 берез.

Урочистий вечір в обласній філармонії, присвячений річниці з дня народження Кобзаря.

262. **Вшанували Кобзаря:** [свято в БК Кам'янця-Поділ., присвяч. 182-й річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Край Кам'янецький. – 1996. – 16 берез. – С. 1.

263. **Борисенко В.** «В своїй хаті своя правда...»: [вечір-вшанування Кобзаря] // Хмельницький вечірній. – 1997. – 1 берез.

264. **Не забули спом'янути:** [11 берез. у МБК відбувся літ.-мистец. вечір, присвяч. дню народж. Кобзаря] // Край Кам'янецький. – 1997. – 8 берез. – С. 1.

265. **Пам'яті великого українця** // Хмельницький вечірній. – 1997. – 22 берез.

В читальні Народного дому Хмельницького міського т-ва “Просвіта” розгорнуто виставку “Шевченко і час”.

266. **Кульбовський М.** Хмельницький березень: який він?: [святкування Шевченків. днів на Хмельниччині з 1993 р.] // Поділ. вісті. – 1998. – 6 берез.

267. **Хто не забув** про Кобзаря? // Хмельниц. вечірній. – 1998. – 5 черв.

Конкурс читців “Наша Шевченкіана” у Хмельницькому, приурочений до чергової річниці перепоховання Т. Г. Шевченка.

268. **Собченко Г.** Розпочалися Шевченківські дні // Летичів. газ. – 1999. – 4 берез. – С. 3.

Про проведення літературного вечора до 185-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка в районній бібліотеці.

269. **Просвітяни Шевченкові** // Проскурів. – 1999. – 10 берез. – С. 6.

Шевченківські дні у Народному домі “Просвіти” обласного центру.

270. **Атаманюк І.** Вінок Великому Кобзареві: [заходи, проведені в Клиновец. СШ Городоц. р-ну] // Городоц. вісн. – 1999. – 13 берез. – С. 2.

271. **Пасько О.** Ми бережемо пам'ять про Шевченка [заходи до 185-ї річниці від дня народж. поета в Пільно-олексинец. ЗОШ Городоц. р-ну] // Городоц. вісн. – 1999. – 13 берез.

272. **Щегельська О.** Мрія, що не збулась [літ. вечір в Городоц. РБК] // Городоц. вісн. – 1999. – 13 берез. – С. 2.

273. **Корольова С.** Звучало слово Тараса: [в Кам'янець-Поділ. район. б-ці для дорослих до 185-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка проведено літ.-темат. вечір] // Край Кам'янецький. – 1999. – 23 берез. – С. 2.

274. **Ілліна Г.** Про Великого Кобзаря // Летичів. газ. – 1999. – 26 берез. – С. 4.

Проведення шевченківського тижня в Митковецькій школі І-ІІІ ступенів Летичівського району.

275. **Діти захоплено** читають Шевченка: [конкурс читачів творів Кобзаря у Хмельницькому] // Проскурів. – 2000. – 10 берез. – С. 3.

276. **Севастьянова Т.** Уклін тобі, Кобзарю // Летичів. газ. – 2000. – 11 берез. – С. 4.

Заходи у Копитинецькій ЗОШ до Шевченківських днів.

277. **Семенова Н.** Вшанували Кобзаря [у Кам'янець-Поділ. пед. ун-ті пройшов Шевченків. вечір] // Подолянин. – 2000. – 17 берез. – С. 2.

278. **Святкування дня народження Т. Шевченка у міській «Просвіті»:** [Шевченків. урок «Автопортрети Шевченка», у Хмельницькому] // Проскурів. – 2000. – 19 берез. – С. 3.

279. **Куницька Н.** Вічне слово Кобзаря // Життя Старокостянтинівщини. – 2000. – 22 берез. – С. 3.

Проведення масових заходів у шевченківські дні бібліотеками Старокостянтинівського району.

280. **Севастьянова Т.** Кобзареве слово живе поміж юних // Летичів. газ. – 2000. – 26 берез. – С. 4.

Відзначення 186-ї річниці з дня народження Т. Шевченка в Летичівській ЗОШ.

281. **Шегельська О.** Тобі, Кобзарю, складаємо шану: [Шевченків. свято у ЦРБ] // Городец. вісн. – 2000. – 24 трав.

282. **Весела Л.** Шевченко – постать боговибрана: Шевченків. дні на Дунаєвеччині / Л. Весела, О. Остапчук // Дунаєвец. вісн. – 2000. – 25 трав.

283. **Варгатий А.** Усіх єднало слово Кобзареве: [репортаж із Шевченків. свята на Деражнянщині] / А. Варгатий, С. Нестеришин // Деражнян. вісн. – 2000. – 27 трав.

284. **Юркова Г.** Рідкісна фотографія Кобзаря: [Шевченків. свято в Кам'янець-Поділ. іст. музеї-заповіднику] // Край Кам'янецький. – 2000. – 21 черв. – С. 3.

285. **Катрич В.** Пом'янено незлим тихим словом // Поділ. вісті. – 2001. – 6 берез. – С. 1.

Шевченківські тижні в бібліотеках області.

286. **Брикулець І.** Поділля шанує Кобзаря // Зоря Надгориння. – 2001. – 8 берез.

287. **Справи просвітянські** // Проскурів. – 2001. – 9 берез. – С. 14.

Шевченківські уроки в освітянських закладах обласного центру.

288. **Хома Ж.** Шевченківські читання у Хмельницькому // Проскурів. – 2001. – 16 берез. – С. 14.

289. **Біля пам'ятника** Тарасу: [зібрання читців та шанувальників Шевченкового слова у м. Кам'янці-Поділ.] // Подолянин. – 2002. – 15 берез. – С. 5.

290. **Поет, рівновеликий народові:** [Шевченків. вечір в технікумі ПДАТА у Кам'янці-Поділ.] // Подолянин. – 2002. – 15 берез. – С. 5.

291. **Вусата Л.** Посвята Кобзареві: [у Кам'янець-Поділ. РБК відбулося свято пам'яті Шевченка] // Край Кам'янецький. – 2002. – 16 квіт. – С. 3.

292. **Панчук Т.** Тобі Тарасе, наші таланти / Т. Панчук, М. Матія // Летичів. газ. – 2002. – 20 квіт.

Вечір вшанування Т. Г. Шевченка в Летичівській СШ № 2.

293. **До Тараса з квітами** та віршами: [у м. Кам'янець-Поділ. біля МБК відбулося вшанування Т. Г. Шевченка] // Подолянин. – 2002. – 17 трав. – С. 2.

294. **Гайдамашко В.** Його слова, як зорі, людям світять: [про літ.-мистец. вечір, присвяч. 189-й річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка у Кам'янець-Поділ. МБК] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2003. – 14 берез. – С. 10.

295. **Чопик Я.** Плекаймо в серці диво калинове: [до 189-річчя від дня народж. Т. Шевченка] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2003. – 14 берез. – С. 10.

Конкурс на краще читання шевченківських творів серед учнів 5-11 класів шкіл Кам'янця-Подільського.

296. **Василевський М.** Родичі Шевченка зустрілися в Дунаївцях: [вшанування пам'яті Кобзаря в б-ці за участю О. Відоменка] // День. – 2004. – 5 берез. – С. 2.

297. **Баранецька Л.** У вінок любові: [190 років від дня народж. Т. Г. Шевченка відзначили б-ки Новоушиц. р-ну] // Наддністрян. правда. – 2004. – 6 берез.

298. **Геній свого народу**, світоч віри, прообраз Прометея: [заходи в Шепетів. ЦРБ до 190-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка] // Шепетів. вісн. – 2004. – 9 берез.

299. **Вонсович Т** У вінок Кобзареві: [вшанування пам'яті поета в б-ках Кам'янець-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2004. – 12 берез. – С. 9.

300. **Лелик Т.** Пошанування великого Тараса // Летичів. газ. – 2004. – 13 берез.

Літературна вітальня у Летичівському ліцеї № 1, присвячена 190-й річниці від дня народження Т. Г. Шевченка.

301. **Бурковська М.** «В сім'ї вольній, новій...»: [святкування 190-ї річниці від дня народж. Т. Г. Шевченка в Кам'янець-Поділ. ЗОШ № 2 ім. Т. Шевченка] // Край Кам'янецький. – 2004. – 19 берез. – С. 2.

302. **Кравчук А.** Кобзареве слово живе // Нове життя. – 2005. – 8 берез. – С. 4.

Святкування 191-ї річниці від дня народження Т. Г. Шевченка в Чемеровецькій середній школі.

303. **Вільне слово, вільна** пісня української душі: [в обл. філармонії відбувся Шевченків. вечір] // Поділ. вісті. – 2005. – 15 берез.

304. **Казьмір С.** Мов цілюще джерело // Нове життя. – 2006. – 3 берез. – С. 11.

Святкування 192-ї річниці з дня народження Т. Г. Шевченка у Степанівській ЗОШ Чемеровецького району.

305. **Чинник В.** Конкурс читачів Шевченківської поезії в Чемеровец. РБК // Нове життя. – 2006. – 3 берез. – С. 11.

306. **Галінська С.** Тарасова криниця: [вшанування пам'яті Т. Шевченка в закладах освіти м. Кам'янця-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2006. – 17 берез. – С. 10.

307. **Мельник Н.** Ім'я, що стало гордістю // Життя Старокостянтинівщини. – 2006. – 18 берез. – С. 8.

Масові заходи, які проводить районна дитяча бібліотека по вшануванню пам'яті Т. Г. Шевченка.

308. **Прокоф'єва Л.** Шевченко іде дорогами доби...: година-розповідь «Шевченко і Поділля» [у б-ках сіл Залісся, Завалля Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2007. – 29 берез. – С. 3.

309. **Гостинна Д.** Надихнув на творчість Тарас: [Всеукр. конкурс учнів. творчості, присвяч. Шевченків. дням] // Поділ. вісті. – 2008. – 5 лют. – С. 2.

310. **Мосійчук Т.** До 195-ї річниці Великого Кобзаря: [в обл. відбудуться заходи, затверджені на засіданні Хмельницьк. т-ва «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2008. – 12 лют. – С. 1.

311. **Русанівська Т.** «Нам треба голосу Тараса»: [урочистий вечір, присвяч. 194-й річниці від дня народж.

Т. Шевченка в обл. філармонії] // Поділ. вісті. – 2008. – 26 лют. – С. 1.

312. **Черкасова В.** «Дзвенять кобзареві струни»: [проведено обл. літ. конкурс читачів серед проф.-техн. закладів, присвяч. пам'яті Т. Шевченка] // Майбуття. – 2008. – № 5 (берез.) – С. 2.

313. **Гарук О.** Живе у пам'яті народній: [вечір-вшанування Т. Г. Шевченка в Кам'янець-Поділ. нац. ун-ті] // Край Кам'янецький. – 2008. – 6 берез. – С. 7.

314. **Русанівська Т.** «Свою Україну любіть»: [Шевченків. урок у Хмельниц. міськ. т-ві «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2008. – 13 берез. – С. 1.

315. **Федорчук Н.** Лунає слово Кобзаря: [літ.-муз. комп. «Ми тебе не забули, Тарасе» у б-ці с. Вербка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2008. – 10 квіт. – С. 3.

316. **Гостинна Д.** Юнь шанує Кобзаря: [Шевченків. читання в обл. закладах культури] // Поділ. вісті. – 2008. – 29 трав. – С. 1.

317. **Слободянюк Т.** «Звучать Шевченкові слова»: [про урочистий вечір, присвяч. 195-й річниці від дня народж. Кобзаря в обл. філармонії] // Поділ. вісті. – 2009. – 5 берез. – С. 1.

318. **Бублясь Р.** Іду з дитинства до Тараса: [заходи до 195-річчя з дня народж. Кобзаря у Городец. РБ для дітей] // Городец. вісн. – 2009. – 13 берез.

319. **Барна Г.** Тарасові світанки: [літ. година у Наркевиц. ЗОШ Волочис. р-ну] // Зоря. – 2009. – 17 берез.

320. **Королюк Л.** Вшанування Т. Шевченка у Волочиській РБ для дітей // Зоря. – 2009. – 17 берез.

321. **Слободянюк Т.** Просвітянська екскурсія: [відбувся творч. конкурс «Вічний, як народ, наш Тарас», організований Хмельницьк. міськ. т-вом «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2009. – 17 берез. – С. 1.

322. **Драйна О.** У майбутнє з наймолодшими іде пророк зорі...: [школярі Ізяславщини вшановують Кобзаря] // Зоря Надгориння. – 2009. – 19 берез.

323. **Гарук О.** Вечір великого Кобзаря: [Шевченків. вечір у Кам'янець-Поділ. нац. ун-ті ім. І. Огієнка] // Край Кам'янецький. – 2009. – 20 берез. – С. 2.

324. **Левіна А.** Тарас завжди попереду: [вечір пам'яті у с. Кам'янка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2009. – 20 берез. – С. 2.

325. **Горбачевська С.** Його заповіт – дороговказ для українців: [заходи по вшануванню Т. Г. Шевченка в б-ках м. Старокостянтинів та ЗОШ с. Решнівка] / С. Горбачевська, Л. Кузьмич // Життя Старокостянтинівщини. – 2009. – 21 берез.

326. **Гаращук Л.** У вінок Кобзаря: [на базі Острівчан. б-ки відбулося відкриття обл. літ.-мистец. свята «Іду в дитинство до Тараса»] // Край Кам'янецький. – 2010. – 12 берез. – С. 1.

327. **Дзвеніли струни Кобзареві:** [відбулися Шевченків. читання у м. Кам'янець-Поділ.] // Край Кам'янецький. – 2010. – 12 берез. – С. 3.

328. **Кобзарю-кобзареве:** [Шевченків. читання «Дзвенять Кобзареві струни» у м. Кам'янець-Поділ.] // Подолянин. – 2010. – 12 берез. – С. 2.

329. **Горбачевська С.** Шевченкове слово живе: [літ. вікторина «У вінок слави Кобзареві» у Старокостянтинів. ЦРБ] // Життя Старокостянтинівщини. – 2010. – 13 берез. – С. 6.

330. **Дмитрик В.** «Пророка дух гуртує українців»: [під такою назвою в ХОУНБ ім. М. Островського відбулось літ.-мистец. свято, приурочене пам'яті Т. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2010. – 16 берез. – С. 1.

331. **Мала Г.** Біля хатини, край села...: [учні Китайгород. НВК взяли участь у конкурсі «Кращий читець Шевченківських творів»] // Край Кам'янецький. – 2010. – 19 берез. – С. 3.

332. **Пам'яті Кобзаря:** [про літ.-мистец. вечір, приуроч. пам'яті Т. Г. Шевченка, який пройшов у Кам'янець-Поділ. ЦМБ] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2010. – 19 берез. – С. 2.

333. **Баблюк Н.** Невмируще слово і все розквітаюча радість його творів: [конкурс на кращого читця шевченків. творів на Старокостянтинівщині] / Н. Баблюк, О. Общанська // Життя Старокостянтинівщини. – 2010. – 5 черв. – С. 6.

334. **Яшутіна Н.** Полум'яне слово Кобзаря: «Шевченків. дні» у ЦРБ // Летичів. газ. – 2011. – 18 берез.

335. **Федоришина Л.** Шевченкова наймичка досі хвилює серця: [про темат. захід у Нестеровец. ЗОШ І-ІІІ ст.] // Дунаєвец. вісн. – 2011. – 10 берез. – С. 2.: фото.

336. **Вшановано пам'ять Т. Г. Шевченка** [у Віньковец. р-ні] // Сіл. новини. – 2011. – 11 берез. – С. 1.
337. **Каложна К.** Геній світить нам крізь віки: [про Шевченків. читання у ЗОШ с. Старі Бейзими] // Шепетів. вісн. – 2011. – 17 берез. – С. 3.
338. **Кручук Н. А.** «І мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій, не забудьте пом'янути незлим тихим словом»...: [про темат. заходи у Шепетівці] // День за днем. – 2011. – 17 берез. – С. 5.
339. **Мусійчук Є.** Слава його невмируща: [Шевченків. дні у Судилків. ЗОШ] // Шепетів. вісн. – 2011. – 17 берез. – С. 3.
340. **Наседкіна О.** Уклін тобі, Кобзарю!: [про темат. вечір у СЗОШ № 9 м. Славута] // Трудівник Полісся. – 2011. – 17 берез. – С. 3: фото.
341. **Ніколюк О.** Тарасове слово не старіє!: [про кн.-ілюстр. вист. з даної тематики у Траулин. шк.] // Шепетів. вісн. – 2011. – 17 берез. – С. 3.
342. **Остапчук О.** З дитинства – до Тараса: [літ.-мистец. свято у РДБ] // Дунаєвец. вісн. – 2011. – 17 берез. – С. 8.
343. **Старий В.** Шевченківські дні у Грицеві // Шепетів. вісн. – 2011. – 17 берез. – С. 3.
344. **Біловус Н.** Уклін тобі, велет народного духу: [про Шевченків. дні у Старосиняв. р-ні] // Колос. – 2011. – 18 берез. – С.3: фото.
345. **Бондар С.** Нетлінне слово великого Кобзаря: [про темат. захід у Заставец. ЗОШ № 5 Старосиняв. р-ну] // Колос. – 2011. – 18 берез. – С. 4.
346. **«Іду з дитинства до Тараса»:** [проведення Шевченків. читань в клубах «Водограй» та «Сатурн» Кам'янець-Поділ. р-ну] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2011. – 18 берез. – С. 13.
347. **Кісляк Л.** Йде дорогами доби: [Шевченків. читання в Кам'янець-Поділ. р-ні] // Край Кам'янецький. – 2011. – 18 берез. – С. 3.
348. **Косік Г.** Звучали Тарасові слова [в рамках проведення Шевченків. днів у м. Нетішин] // Нетішин вісн. – 2011. – 18 берез. – С. 14: фото.

349. **Нежид Л.** «У моєму краї – Шевченкова весна»: [про цикл заходів у Пилявків. сіл. б-ці Старосиняв. р-ну] // Колос. – 2011. – 18 берез. – С. 11: фото.

350. **Пастернак Н.** Живий і донині: [про район. конкурс малюнка, читців і виконавців вокал. творів на слова Т. Шевченка] // Життя Теофіпольщини. – 2011. – 18 берез. – С. 2.: фото.

351. **Тивоняк Л.** З любов'ю до Кобзаря: [про «Шевченків. дні» у Ярмолинец. навч. закладах] // Вперед. – 2011. – 18 берез. – С. 3.

352. **Каськова Л.** Вшанування великого Кобзаря: [Шевченків. свято у Ярмолинец. профес. ліцеї] // Вперед. – 2011. – 25 берез. – С. 7.

353. **Присвячено великому Кобзарю:** [про цикл. темат. заходів в освітніх закладах р-ну] // Життя Теофіпольщини. – 2011. – 25 берез. – С. 2.

354. **Гуляньська Л.** На світлу Тарасову пам'ять: [темат. захід у с. Волиця-Керекешина] // Життя Старокостянтинівщини. – 2011. – 26 берез. – С. 6.

355. **Марчук А.** Шевченківські дні у [с. Велика Радогощ Ізяслав. р-ну] // Зоря Надгориння. – 2011. – 31 берез. – С. 6.

356. **Галатир Н.** Нам світять заповіді Тараса: [вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка в Чабанів. ЗОШ Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2011. – 8 квіт. – С. 7.

357. **Співак А.** «Шляхи й стежки людські до тебе, Тарасе наш, не заростуть»: [про темат. свято у Старосиняв. ЗОШ] // Колос. – 2011. – 18 квіт. – С. 5.

358. **Бородзянська А.** «Кобзар» устами молоді: [у Хмельницькому центрі естет. виховання учнів. молоді відбувся конкурс читців поезії «Шевченко з нами»] // Поділ. вісті. – 2012. – 8 берез. – С. 3. : фото.

359. **Невируще** слово Кобзаря: [літ.-мистец. свято у Хмельниц. РБ] // Прибуз. зоря. – 2012. – 8 берез.

360. **Калюжна К.** У вінок Кобзареві: [захід у б-ці с. Лавринівці] // Шепетів. вісн. – 2012. – 13 берез.

361. **Козельський І.** «Орлиний злет Шевченкового духу» – на таку тему у читальному залі Старокостянтинівської

бібліотеки відбулася літературна година // Колос. – 2012. – 16 берез.

362. **Косюк Г.** «Ми чуємо тебе, Кобзарю»: [обл. літ.-мистец. свято в Красилові] // Красилів. вісн. – 2012. – 16 берез.

363. **Гаркавенко С.** Присвятили великому Кобзареві: [муз.-літ. композиція проведена у Авратин. ЗОШ Волочис. р-ну] // Зоря. – 2012. – 22 берез.

364. **Малярова Л.** Наша дума, наша пісня: [літ.-мистец. година у Волочиську] // Зоря. – 2012. – 22 берез.

365. **Боднарчук Б.** Вшановуємо пам'ять Шевченка [Шевченків. дні у Городоц. дошк. закладі «Сонечко»] // Городоц. вісн. – 2012. – 23 берез.

366. **Пархомець С.** Дзвенять Кобзареві струни: [конкурс читців у Теофіполі] / С. Пархомець, Н. Синюк // Життя Теофіпольщини. – 2012. – 23 берез.

367. **Шкірко А.** Пишаємося славою твоєю!: [літ. вечір в Голосків. ЗОШ І-ІІ ст. Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 23 берез. – С. 7.

368. **Андрійчук В.** Ми чуємо тебе, Тарасе: [літ. година у б-ці с. Острівчани Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 30 берез. – С. 5.

369. **Атаманюк Ю.** Величне слово Кобзаря: [літ.-мистец. година, присвяч. 198-й річниці від дня народж. Т. Г. Шевченка в б-ці с. Колибаївка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 30 берез. – С. 5.

370. **Баштан Л.** Шевченкова весна в Гораївці: [літ. година «Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття» у с. Гораївка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 30 берез. – С. 5.

371. **Драчова Г.** Учітеся, брати мої.... [літ.-муз. вечір «Слава Шевченкова – слава України» у с. Великозалісся Кам'янець-Поділ. р-ну] / Г. Драчова, Л. Бура // Край Кам'янецький. – 2012. – 30 берез. – С. 5.

372. **Голюк Г.** Шукаємо у слові музику душі: [заходи по вшануванню пам'яті Т. Г. Шевченка в Староушиц. СШ] // Край Кам'янецький. – 2012. – 30 берез. – С. 5.

373. **Федорченко М.** Його дума, його пісня не вмере, не загине... : [літ.-муз. година в с. Підпилип'я Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 30 берез. – С. 5.

374. **Афрамчук Г.** Невичерпна скарбниця: [захід, присвяч. життю і творчості Шевченка у б-ці с. Демшин Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 6 квіт. – С. 6.

375. **Гладка С.** Тарасовими стежками: [відзначення 198-ї річниці від дня народж. Т. Г. Шевченка у Калачковец. ЗОШ Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 6 квіт. – С. 6.

376. **Козак О.** Невмирущий Кобзар: [вечір, присвяч. річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка в ЗОШ с. Сокіл Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 6 квіт. – С. 6.

377. **Бабляк Г.** На поклін до Тараса: [заходи по вшануванні пам'яті поета в с. Кам'янка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 1 черв. – С. 7.

378. **Кусок Т.** Світова велич Кобзаря: [учнів. конф. “Світова велич Т. Г. Шевченка” у Славуті] // Поділ. вісті. – 2013. – 7 берез. – С. 3. : фото.

379. **Цимбаліста Н.** Наш Шевченко: [вшанування пам'яті поета у Старосиняв. НВК] // Колос. – 2013. – 7 берез. – С. 5

380. **Дацюк В.** Вшанували Кобзаря: [відбулося літ-мистец. свято у Старокостянтинів. гімназії] // Наше місто. – 2013. – 14 берез. – С. 6.

381. **Діденко З.** Діти читали Шевченкові твори з біблійними мотивами // Проскурів. – 2013. – 14 берез. – С. 15.

382. **Жуковська С.** Шевченкова світлиця у Хмельницькому: [презентація експозиції речей поета у Хмельниц. обл. краєзн. музеї] // Газ. Поділля. – 2013. – 14 берез. – С.16.

383. **Муравська Н.** «З Шевченком у серці»: [район. свято у Старокривин. НВК Славут. р-ну] // Трудівник Полісся. – 2013. – 14 берез. – С.10.

384. **Цимбалюк В.** Шануючи Кобзаря: [Шевченків. свято у НВК с. Цвітоха Славут. р-ну] // Трудівник Полісся. – 2013. – 14 берез. – С.10.

385. **Ліщенко І.** Живи, Кобзарє, у пам'яті людській!: [конкурс читців, пройшов серед учнів р-ну] // Вісн. Деражнянщини. – 2013. – 15 берез.

386. **Мельник Л.** З Шевченком у душах: у Чемерівцях відбувся [район. конкурс читців «Живє у народі Шевченкове слово»] // Нове життя. – 2013. – 15 берез. – С. 1.

387. **Римар Л.** «...І лине над землею слово Кобзаря»: [у Мацьковец. БК Хмельниц. р-ну пройшло літ.-мистец. свято, присвяч. Т. Шевченку] // Прибуз. зоря. – 2013. – 15 берез. – С. 8: фото.

388. **Діденко З.** Вічний, як народ: [у Народ. домі Хмельниц. міськ. т-ва «Просвіта» пройшов учнів. конкурс-фестиваль поезії] // Поділ. вісті. – 2013. – 19 берез. – С. 3.

389. **Ящук Г.** Ми тебе не забули, Тарасє!: [усний журн. пройшов у ЗОШ с. Михиринці] // Життя Теофіпільщини. – 2013. – 21 берез. – С. 4.

390. **Драйна О.** Через віки ми чуємо голос Кобзаря: [літ.-просвіт. захід в Ізяслав. РБ] // Зоря Надгориння. – 2013. – 22 берез. – С. 2.

391. **Зозуляк О.** Ми чуємо тебе, Кобзарю: [літ. вечір у Віньковец. НВК] // Сіл. новини. – 2013. – 22 берез.: фото.

392. **Желудько Н.** «Ми чуємо тебе, Кобзарю крізь століття...»: захід у ЦРБ // Красилів. вісн. – 2013. – 22 берез. – С. 2.

393. **Жук М.** Змагалися юні шевченкознавці: [конкурс знавців творчості Т. Шевченка у Віньковец. ЦРБ] // Сіл. новини. – 2013. – 22 берез.

394. **Рафаловська Г.** Вічне і живе Шевченкове слово: [усний журн. у Віньковец. ЦРБ] // Сіл. новини. – 2013. – 22 берез.: фото.

395. **Копель М.** Шевченко у наших серцях: [учнів. конф. пройшла у Киликиїв. НВК Славут. р-ну] // Трудівник Полісся. – 2013. – 4 квіт. – С. 7.

396. **Музика А.** У ЗНЗ № 6 [м. Старокостянтинів] провели конференцію, присвячену творчості Тараса Шевченка // Наше місто. – 2013. – 25 квіт. – С. 4.

397. **Гноянко Л.** «У сім'ї вольній, новій, ми тебе не забули, Тарасе!»: [урочиста лінійка у Старосиняв. ЗОШ I-II ст. № 1] // Колос. – 2013. – 4 жовт. – С. 5.

398. **Макаренко П.** Одинадцятий у районі фестиваль: [«Ранкова зірка» у Старокостянтиніві, на якому читались вірші Т. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2013. – 8 жовт. – С. 6.

399. **Касяневич О.** З ім'ям Шевченковим крокуймо в майбуття: [про проведення заходу з дня вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка у ЗОШ с. Грушківці Летичів. р-ну] // Летичів. газ. – 2013. – 25 жовт. – С. 6.

400. «Геній Шевченка як нації крила»: [у Хмельниц. р-ні відбулося обл. літ.-мистец. свято] // Прибуз. зоря. – 2013. – 1 листоп. – С. 6.

401. **Наш Тарас Шевченко:** [перший урок 2013 р. у школах Ярмолинеччини] // Шк. світ. – 2013. – № 11. – С. 3-4.

402. **Шевцова Н.** Осінні квіти – Кобзареві: [учні Красилів. ЗОШ I-II ст. № 4 ім. П. Кізюка вшанували пам'ять Т. Г. Шевченка] // Красилів. вісн. – 2013. – 6 груд.

Відзначення 200-річного ювілею Кобзаря в області

403. **Про заходи з підготовки та відзначення в області 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка:** розпорядження голови Хмельницької облдержадміністрації № 112 /2012-р від 18.05.2012.- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://adm.km.ua/doc/directions/2012/05/112p_180512. - Мова укр.- Опис здійснено: 14.02. 2014.

404. **П л а н заходів з підготовки та відзначення в області 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка.** - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://adm.km.ua/doc/directions/2012/05/112p_180512_1. - Мова укр.- Опис здійснено: 14.02. 2014.

405. **Мельник С.** «Поетове слово нетлінне»: [підготовка до відзначення 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка у м. Хмельницький] // Уряд. кур'єр. – 2013. – 17 трав. – С. 9.

406. **Горбатюк В.** І на сторожі – слово: [проведено обл. літ. молодіж. конкурс у м. Хмельницький] // Поділ. вісті. – 2013. – 21 трав. – С. 6.

407. **Маліш П.** І заходи, присвячені Тарасу: [про обговорення плану заходів до 200-річчя від дня народж. Т. Шевченка Хмельниц. обл. об-ням «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2013. – 15 жовт. – С. 3.

408. **Гостинна Д.** Проросте у серці «Зернослово» сходами духовності й краси: [про літ.-мистец. свято «Зернослово» до 200-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2013. – 22 жовт. – С. 4.

409. **Гірник П.** Мова може оборонятися тільки її носіями / спілкувалась Л. Іваненко // Вісн. Деражнянщини. – 2013. – 8 листоп. – С. 3: фото.

Із змісту: про Т. Г. Шевченка та його роль у становленні української мови.

410. **Гриньова В.** На честь Кобзаря // Ключ. – 2013. – 8 листоп. – С.

У музичній школі ім. Ф. Ганіцького м. Кам'янець-Подільський відбулася літературно-музична композиція «Поезія Шевченка – то музика народної душі».

411. **Дашкевич М.** Зірки народжуються і на землі: [літ. урок-зустріч, приуроч. 200-річчю з дня народж. Т. Г. Шевченка, відбувся в ЗОШ с. Миклаші Білогір. р-ну] // Життя і слово. – 2013. – 8 листоп.

412. **Фурман Б.** Подорож на Поділля // Вперед. – 2013. – 8 листоп. – С. 3.

413. **Слободянюк Т.** «Який я щасливий тою нелицемірною дружбою!»: [під такою назвою вийшла книга до 200-річчя Т. Шевченка у міськ. т-ві «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2013. – 12 листоп. – С. 8.

414. **Данилюк Л.** Творчі звіти письменників – до ювілею Кобзаря: [обл. орг. НСП України розпочала низку творчих звітів по Хмельниччині, присвяч. 200-річчю з дня народж. Т. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2013. – 19 листоп. – С. 3.

415. **Шевчук Т.** Назустріч 200-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка: у Дунаєвец. дит. шк. мистецтв відбувся концерт «Кобзарева пісня» // Дунаєвец. вісн. – 2013. – 21 листоп. – С. 3: фото.

416. **Фурман Б.** Титан думки та слова: [вшанування пам'яті Т. Шевченка у Ярмолинец. р-ні] // Вперед. – 2013. – 29 листоп. – С. 4: фото.

417. **До 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка** [в Волочис. РБК «Гармонія» відбувся II тур обл. огляду-конкурсу хор. колективів] // Дунаєвец. вісн. – 2013. – 12 груд. – С. 4: фото.

418. **Романюк П.** Кобзар і Поділля // Життя Старокостянтинівщини. – 2013. – 14 груд. – С. 8.

419. **Шевчук-Миропольська Н.** «Слава Шевченкового слова»: [про літ. вечір в Пашковец. сіл. б-ці Старокостянтинів. р-ну] // Життя Старокостянтинівщини. – 2013. – 14 груд. – С. 8.

420. **Волкова В.** Кобзаревий дарунок [альбом «Древности»] Кам'янецьві // Подолянин. – 2014. – 3 січ. – С. 6.: фото.

421. **Будзей О.** 640, 200, 100, 95, 70: [про зв'язок іст. подій та перебування відомих постатей у м. Кам'янець-Поділ., в тому числі Т. Г. Шевченка] // Подолянин. – 2014. – 10 січ. – С. 3.: фото.

422. **Волкова В.** Дарунки Кобзаря // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2014. – 10 січ. – С. 11.: фото.

423. **Андрійчук С.** На честь Кобзаря: [про Всеукр. заходи до 200-річчя з дня народж. Т. Шевченка] // Всім. – 2014. – 15 січ. – С. 12: фото.

424. **Богданова В.** «Шевченко повертається додому...»: [про літ. годину в Славут. РБ] // Трудівник Полісся. – 2014. – 16 січ. – С. 7.

425. **Бурова Л.** Шевченкове слово в віках не старіє: [про кн. вист. до 200-річчя Т. Шевченка у Шепетів. РБ] // Шепетів. вісн. – 2014. – 16 січ. – С. 1, 2: фото.

426. **...І сяє геній Кобзаря:** [про заходи до 200-річчя Т. Г. Шевченка у Дунаєвец. р-ні] // Дунаєвец. вісн. – 2014. – 16 січ. – С. 1, 3.

427. **Кусок Т.** Сила слова Тараса: [про засідання шк. молодого вчителя в НВК с. Довжки з даної тематики] // Трудівник Полісся. – 2014. – 16 січ. – С. 7.

428. **«Садок Шевченкових надій»:** [темат. сторінка поезій, представлених на фестивалі-конкурсі, присвяч. Т. Г. Шевченку] // Трудівник Полісся. – 2014. – 16 січ. – С. 15.

429. **Вареницька І.** До 200-річчя Кобзаря: [про літ. читання у шк. і закл. культури Кам'янець-Поділ. р-ну] / І. Вареницька, Д. Кушнір // Край Кам'янецький. – 2014. – 17 січ. – С. 4: фото.

430. **Кобзар великий – серед нас живе...**: [про літ. читання в Хмельниц. р-ні] // Прибуз. зоря. – 2014. – 17 січ. – С. 6: фото.

431. **Понзюк О.** Тарас завжди живий у пам'яті народній // Життя Старокостянтинівщини. – 2014. – 18 січ.

432. **Бабій Т.** Шевченко: поет, художник...: [про вист. репродукцій картин Т. Г. Шевченка в обл. дит. б-ці] // Поділ. вісті. – 2014. – 21 січ. – С. 2.

433. **Погребняк І.** Розпочали відзначати Рік Шевченка [у Шепетів. РБ] // День за днем. – 2014. – 22 січ. – С. 2: фото.

434. **Гостинна Д.** Великого Кобзаря пошануймо гідно: відбулося розширене селектор. засідання оргкомітету з підготовки та відзначення в обл. 200-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка // Поділ. вісті. – 2014. – 23 січ. – С. 3.

435. **Левчук І.** Обличчя української історії – Тарас Григорович Шевченко: [відеопрезентація про життя та творчість Т. Г. Шевченка в Ізяслав. РБ] // Зоря Надгориння. – 2014. – 23 січ. – С. 4.

436. **Мосійчук Т.** Міська «Просвіта» до Шевченкового ювілею [ухвалила заходи по вшануванню пам'яті] // Проскурів. – 2014. – 23 січ. – С. 9.

437. **Презентація видань наукового товариства ім. Шевченка** [в Ізяслав. район. музеї] // Зоря Надгориння. – 2014. – 23 січ. – С. 4.

438. **Цікаві випадки з життя Тараса Шевченка** // Дунаєвець. вісн. – 2014. – 23 січ.

439. **Будзей О.** Таємниця пакета № 7248 [що віз з собою Т. Г. Шевченко восени 1846 р. до Кам'янця-Поділ.] // Подолянин. – 2014. – 24 січ. – С. 8.

440. **Дзицюк А.** 200-річчю Шевченка присвячується [Білогір. район. фестиваль] // Життя і слово. – 2014. – 24 січ. – С. 1: фото.

441. **Кобзареве слово** – слава і гордість України...: [про літ.-мистец. свято в Хмельниц. РБК] // Прибуз. зоря. – 2014. –

24 січ. – С. 3.

442. **Ольха О.** «Поезія Тараса Шевченка, оспівана у піснях».: [про свято в Старосиняв. дит. муз. шк.] // Колос. – 2014. – 24 січ. – С. 4.

443. **Фірсова Л.** У вінок Кобзареві: [про конкурс на кращого читця поезій Т. Шевченка у ЗОШ с. Заставці] // Колос. – 2014. – 24 січ. – С. 5.

444. **Шатковська-Захарчук С.** Перечитуючи Шевченка // Красилів. вісн. – 2014. – 24 січ. – С. 8.

445. **Гостинна Д.** Вічний Учитель – актуальний і непроми-нущий: [про кругл. стіл в Хмельниц. обл. інституті післядиплом. пед. освіти] // Поділ. вісті. – 2014. – 28 січ.

446. **Озерна Т.** Змагаються «Кобзариками»: [про дит. конкурс в обл. дит. б-ці] // Поділ. вісті. – 2014. – 28 січ.

447. **Трагедія самотньої душі:** [про роман Ганни Закревської та Тараса Шевченка] // Поділ. вісті. – 2014. – 28 січ. – С. 6.

448. **Гурінович Н.** У рік Шевченка в Шепетівці встановлять погруддя Кобзаря // День за днем. – 2014. – 29 січ. – С. 20.

449. **Баранов В.** До українців: [вірш про Т. Г. Шевченка] // Дунаєвец. вісн. – 2014. – 30 січ. – С. 3.

450. **Маліш П.** «Не промовчи Шевченка у собі»: [про темат. вечір у Держ. архіві Хмельниц. обл.] // Поділ. вісті. – 2014. – 30 січ. – С. 4.

451. **Бойко А.** Безсмертний наш сучасник: [про літ.-муз. композицію у Віньковец. НВК] // Сіл. новини. – 2014. – 31 січ. – С. 4.

452. **Волкова В.** Друга подорож Шевченка Україною. Кам'янець, 1846 рік // Край Кам'янецький. – 2014. – 31 січ. – С. 8.

453. **Ільчишена Я.** «Шевченкіана» Бориса Негоди: відбиток генія в душі та на полотнах // Подолянин. – 2014. – 31 січ. – С. 1, 6: фото.

454. **Касапа Г.** «Шевченка дух витає досі»: [про Шевченків. тиждень у Пилипо-Олександрів. ЗОШ Віньковец. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 31 січ. – С. 4.

455. **Павлюк Л.** Уклін тобі, Тарасе, великий наш пророче»: [про літ.-муз. композицію у Теофіпол. ЗОШ] // Життя Теофіпольщини. – 2014. – 31 січ. – С. 4.

456. **Петрук Л.** Пророчими вустами: [Шевченків. читання в Кам'янець-Поділ. МЦБ] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2014. – 31 січ. – С. 8: фото.

457. **Попович Н.** Уклін тобі, Тарасе: [творчий звіт аматорів нар. мистецтва Городоц. р-ну, присвяч. 200-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка] // Городоц. вісн. – 2014. – 31 січ. – С. 4: фото.

458. **Почались** Шевченківські читання [у Кам'янець-Поділ. ЦМБ] // Телеключ. – 2014. – 31 січ. – С. 2.

459. **Процюк Ю.** «Ми тебе не забули, Тарасе»: [про Шевченків. урок у Слобідко-Охримовац. ЗОШ Вільковоц. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 31 січ. – С. 5.

460. **Тимошук О.** «Гроші душу холодять, а наші душі бояться холоду!»: [про фотопортрети Т. Г. Шевченка] // Прибуз. зоря. – 2014. – 31 січ. – С. 7.

461. **Україна в піснях Кобзаря:** [про літ.-муз. вечір у Чемеровец. дит. муз. шк.] // Нове життя. – 2014. – 31 січ. – С. 4.

462. **Бондарчук Т.** Перехрестя долі Тараса: [про літ.-муз. композицію у Воронківец. ЗОШ] // Життя Старокостянтинівщини. – 2014. – 1 лют. – С. 8.

463. **Стартував** Шевченківський рік // Поділ. вісті. – 2014. – 4 лют. – С. 5.

464. **Барбалуєк В.** Про наш пам'ятник Кобзареві [у Хмельницькому] // Проскурів. – 2014. – 6 лют. – С. 14.

465. **Босва З.** Про Кобзаревих друзів розповіли в [центральной міській] бібліотеці // Проскурів. – 2014. – 6 лют. – С. 13: фото.

466. **Конкурс** [віршів в р-ні] до 200-річчя з Дня народження Тараса Шевченка триває // Дунаєвец. вісн. – 2014. – 6 лют. – С. 1.

467. **Макаренко П.** Ми разом йдемо до Тараса: [про темат. заходи у Шепетів. р-ні] // Поділ. вісті. – 2014. – 6 лют. – С. 4.

468. **Олексенко З.** Такий сучасний Шевченко // Новий шлях. – 2014. – 6 лют. – С. 4.

469. **Гостинна Д.** Кобзар великий серед нас живе: [про вист. портрета Т. Шевченка у Хмельниц. обл. літ. музеї] // Прибуз. зоря. – 2014. – 7 лют. – С. 7.

470. **Мазур Н.** «Не цураймося того слова...»: [про бібл. урок у ЗОШ с. Петрашівка Віньковец. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 7 лют. – С. 4: фото.

471. **Каськов В.** Близький серцю Тарас: [роздуми учня Жилинец. ЗОШ І-ІІ ст. Яромолинец. р-ну] // Вперед. – 2014. – 7 лют. – С. 5.

472. **Онофрійчук Н.** Син українського народу: [темат. вечір у б-ці с. Карижин Віньковец. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 7 лют. – С. 5: фото.

473. **Постернак М.** Навіки в пам'яті народній!: [про район. свято до 200-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Вісн. Деражнянщини. – 2014. – 7 лют. – С. 5.

474. **Сайпель Т.** Ювілею присвячується [Шевченків. свято у Деражнян. РБ] // Вісн. Деражнянщини. – 2014. – 7 лют. – С. 5.

475. **Мельничук Н.** «Шлях Тараса – це шлях народу»: [про темат. вечір у б-ці с. Іршики Старокостянтинів. р-ну] // Життя Старокостянтинівщини. – 2014. – 8 лют. – С. 8.

476. **Косюк Г.** «Свою Україну любіть»: [про творч. звіт аматор. колективів Красилів. р-ну, присвяч. 200-літтю від дня народж. Т. Г. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2014. – 11 лют. – С. 3.

477. **Мосійчук Т.** «Земля Подільська, яку сходив Тарас»: [про заходи у Хмельниц. міськ. т-ві «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2014. – 11 лют. – С. 3.

478. **Русанівська Т.** Приходь з «Кобзарем!»: [про акцію у Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського] // Поділ. вісті. – 2014. – 11 лют. – С. 3.

Загальні матеріали по темі

479. **Всенародна шана:** [відзначення 100-річчя з дня смерті та 150-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка]. – К.: Наук. думка, 1967. – 505 с.

Хмельницька обл. – С. 103-105.

480. **Молчанова Р.** Шевченко і світ: [Т. Г. Шевченко в оцінці світової політики, науки і критики]. – Хмельницький: Евріка, 2007. – 136 с.

***

481. **Г-ця Гр.** Поминки по Т. Г. Шевченко // Укр. жизнь. – 1912. – № 4. – С. 92-93.

Кам'янець-Подільський – С. 92

с. Бугай, Ушицького повіту – С. 93.

482. **Пінчук Ю.** Трудящі Поділля свято шанують пам'ять незабутнього Кобзаря // Рад. Поділля. – 1949. – 9 берез. – С. 4.

Заходи, які відбувалися в області до 135-річчя з дня народження поета.

483. **Сапун В.** Великий Кобзар України: [до 145-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1959. – 10 берез.

484. **Коробка В.** «Поки сонце сяє з неба, його не забудуть»: [вшанування пам'яті великого поета трудящими Антонін. р-ну] // Рад. Поділля. – 1961. – 10 лют. – С. 4.

485. **Ткачук І.** 37 років тому...: [про святкування дня народж. Шевченка] // Прапор юності. – 1961. – 10 берез.

486. **Мотрук А.** Ім'я Кобзаря в пам'яті і шані народній // Прапор Ілліча. – 1964. – 9 січ. – С. 4.

Громадськість с. Кугаївці Чемеровецького району готується до відзначення 150-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка.

487. **Мехеда М. І.** Шана довічна: [хмельничани вшановують пам'ять Т. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1964. – 9 берез.

488. **Хмельниччина вшановує Кобзаря** // Рад. Поділля. – 1964. – 10 берез.

489. **Козлова Н.** З історії вшанування пам'яті Великого поета // Ленін. шляхом. – 1964. – 12 берез.

490. **Григоренко О.** Іменем поета: [про відзначення ювілею Т. Г. Шевченка у 1964 р. у м. Кам'янці-Поділ.] // Рад. Поділля. – 1973. – 18 берез.

491. **Іщенко І.** Так відзначили ювілей: [160-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка у с. Грицьків Городоц. р-ну] // Прапор Ілліча. – 1974. – 8 берез. – С. 4.: іл.

492. **Назаренко Є.** Вшанування Кобзаря на Поділлі // Рад. Поділля. – 1975. – 1 квіт.

493. **Лисенко Т. Є.** З думою про Кобзаря: (Шевченків. дні на Хмельниччині) // Корчагінець. – 1976. – 11 берез.

494. **З думою про Кобзаря:** на Хмельниччині тривають Шевченківські дні. В гості до подолян завітав член Спілки журналістів СРСР правнук поета Т. Є. Лисенко // Корчагінець. – 1976. – 11 берез. – С. 4.

495. **Григоренко О.** І мене в сім'ї великій...: [святкування дня народж. Т. Шевченка на Поділлі] // Прапор Жовтня. – 1980. – 7 берез. – С. 4.

496. **Гревцова В.** Всенародний уклін Кобзарю // Рад. Поділля. – 1983. – 8 берез.

Перші документи про вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка на Поділлі.

497. **Сорокань В.** Волелюбне слово Кобзаря: до 170-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка: [про заборону розповсюдження творів Т. Шевченка серед учнів. молоді дореволюц. України і Поділля] // Прапор жовтня. – 1984. – 8 берез.

498. **Сваричевський А.** У вінок Кобзареві // Рад. Поділля. – 1988. – 13 лют.

Вшанування пам'яті Великого Кобзаря на Поділлі.

499. **Сваричевський А.** Заборонений, але відзначений // Рад. Поділля. – 1988. – 16 груд. – (До 175-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка).

500. **Нестеренко Є.** Вшановуючи Кобзаря // Рад. Поділля. – 1989. – 5 берез.

501. **Строкшин Ю.** До славного ювілею Т. Г. Шевченка готуються колективи Летичівщини // Колгосп. правда. – 1989. – 7 берез.

502. **Гуменна О.** Син народу: [до 175-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Прапор Ілліча. – 1989. – 8 берез. – С. 4.

503. **Горлач Л.** Геній Кобзаря: [до 175-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Трудівник Полісся. – 1989. – 10 берез.

504. **Пеца М.** Співаєм славу Кобзареві: [святкування 175-річчя Т. Г. Шевченка на Летичівщині] // Колгосп. правда. – 1989. – 11 берез.

505. **Хмельниччина** вшановує Кобзаря // Рад. Поділля. – 1989. – 11 берез.

506. **Славгородська Н.** Його дума, його пісня не вмере, не загине: [до 175-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Колгосп. правда. – 1989. – 21 берез.

507. **Сваричевський А.** Кобзар і Поділля: рік Шевченка // Рад. Поділля. – 1989. – 1 квіт.

508. **Рябенко І.** Тарасів заповіт: рік Шевченка // Рад. Поділля. – 1989. – 12 квіт.

509. **Лісовий П.** Під впливом генія: рік Шевченка // Рад. Поділля. – 1989. – 25 квіт.

510. **Винокур І.** Жива палітра історії: рік Шевченка / І. Винокур, О. Степенко // Рад. Поділля. – 1989. – 30 трав.

511. **Іванов П.** Пам'яті Кобзаря: [відбувся суботник у Чемерівцях] // Нове життя. – 1991. – 4 квіт. – С. 1.

512. **Сохацька Є.** З іменем Шевченка: [вшанування пам'яті Кобзаря в Кам'янець-Поділ. пед. ун-ті] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1991. – 6 квіт.

513. **Кабачинська С.** Вклоняємося Т. Г. Шевченку // Хмельниц. вечірній. – 1991. – 25 трав. – С. 2.

Ряд заходів у м. Хмельницькому, присвячених 130-й річниці перепоховання Т. Г. Шевченка.

514. **Федоренко С.** 1919-1920 рр.: про Кобзаря [у Кам'янець-Поділ. нац. ун-ті ім. І. Огієнка] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1992. – 7 берез.

515. **Загребельна Н.** Шанують Кобзаря // Життя Старокостянтинівщини. – 1992. – 28 берез. – С. 2.

Про вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка учнями Вишнопільської неповно-середньої школи Старокостянтинівського району.

516. **Назаренко Є.** Вшанування пам'яті Шевченка кам'янецькою «Просвітою»: з літ минулих // Ровесник. – 1993. – 6 берез.

517. **22 травня** відбулися [у Хмельницькому] урочистості з нагоди 132-ї річниці перепоховання праху Т. Г. Шевченка / фото І. Суботіна // Хмельниц. вечірній. – 1993. – 27 трав.

518. **Кабачинська С.** Отче наш, Тарасе... // Проскурів. – 1994. – 12 берез. – С. 1.

Святкування у Хмельницькому 180-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка.

519. **Сваричевський А.** Заборонений, але відзначений: [уринок з нової зб. «Т. Г. Шевченко і Поділля»] // Час. – 1995. – 11 берез.

520. **Вербівчанка Т.** Шевченко і сучасність // Нетішин. вісн. – 1995. – 15 берез.

521. **Гаврищук А.** До кобзаревих мотивів: [вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка в Кам'янець-Поділ. пед. ун-ті] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1996. – 23 берез. – С. 2.

522. **Вшанування** пам'яті Тараса // Хмельниц. вечірній. – 1996. – 31 трав. – С. 8.

Повідомлення про від'їзд міської делегації в м. Канів на урочистості, присвячені 135-й роковині перепоховання Т. Г. Шевченка.

523. **Відоменко О.** Оплаканий і зраджений: [до 183-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка] // Поділ. вісті. – 1997. – 7 берез.

524. **Сис Т.** «...І Україна, породілля-мати, святкує вічність велета-дитяти»: [делегатія з Хмельниччини побувала біля пам'ятника Т. Г. Шевченку у Києві] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1997. – 8 берез. – С. 7.

525. **Вшанували** пам'ять Кобзаря [у Хмельницькому] // Хмельниц. вечірній. – 1997. – 15 берез.

526. **Назаренко Є.** Справді народний поет [Т. Г. Шевченко] // Проскурів. – 1998. – 25 берез.

527. **Квіти шани** до пам'ятника Т. Г. Шевченка // Проскурів. – 1998. – 30 верес.

Фоторепортаж про святкування у Хмельницькому Дня міста.

528. **Красуцький О.** Незбориме серце Прометей: [викладач Поділ. аграр.-техніч. акад. про життя і творчість Шевченка] // Край Кам'янецький. – 1999. – 5 берез. – С. 2.

529. **Сидорук А.** Вшанували великого Кобзаря [у м. Шепетівка] // День за днем. – 1999. – 11 берез.

530. **Вшанували Кобзаря** // Проскурів. – 1999. – 12 берез. – С. 1.

Святкування 185-річчя з дня народження Т. Шевченка в Хмельницькому.

531. **Назаренко Є.** Проводжали Кобзаря подоляни [в Каневі під час перепоховання] // Поділля. – 1999. – 21 трав.

532. **Сіроклин Ю.** Будем, батьку, панувати, поки живуть люди!: [перебування Т. Шевченка на Поділлі і відкриття пам'ятної мемор. дошки у Меджибіж. фортеці] // Летичів. газ. – 1999. – 27 трав. – С. 2-3: фото.

533. **Слободянюк П.** Подільська мистецька Шевченкіана / П. Слободянюк, А. Чистякова // Пед. вісн. – 2000. – № 2 – С. 33-34.

534. **Апофеоз Шевченкового свята** [у Хмельницькому] // Проскурів. – 2000. – 15 берез. – С. 1.

535. **Лундишев В.** Поділля вшановує Кобзаря // Уряд. кур'єр. – 2000. – 19 трав. – С. 3.

536. **Севастьянова Т.** Летичівщина вшановує великого Кобзаря // Летичів. газ. – 2000. – 25 трав. – С. 1-2.: фото.

537. **Савченко В.** Летичівщина вшановує великого Кобзаря / В. Савченко, Т. Севастьянова // Летичів. газ. – 2000. – 26 трав.

538. **Мартиненко Т.** У вінок Кобзареві // Життя Старокостянтинівщини. – 2001. – 7 берез. – С. 4. – (Знаменні дати).

539. **Філінюк А.** Сила Шевченкового слова // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2001. – 8 берез. – С. 6.

540. **Білик О.** Поклонилися Кобзареві // Проскурів. – 2001. – 22 черв. – С. 13.

Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка на його могилі представниками шкіл Хмельницького.

541. **Богуславец Л.** Моя дев'ята подорож в Україну: [враження журналістки з Австралії про Шевченків. свято в Кам'янці-Поділ.] // Поділ. кур'єр. – 2003. – 27 лют.; 6 берез.

542. **Гординчук М.** Кобзар... на знаменах: [вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2003. – 14 берез. – С. 10.

543. **Сохацька Є.** Мій Шевченко: [вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка в різні роки у Кам'янці-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2004. – 5 берез. – С. 3.

544. **Муравіцька М.** Вияв поваги чи данина моді: [до 190-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка] // Колос. – 2004. – 6 берез.

545. **Чути голос твій**, Кобзарю, по усьому світу...: [до 190-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Красилів. вісн. – 2004. – 6 берез.

546. **Спігер М.** Ми тебе не забудем, Тарасе: [вшанування пам'яті поета в закладах освіти Кам'янця-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2004. – 12 берез. – С. 9.

547. «... **І мене в сім'ї великій**, в сім'ї вольній новій, не забудьте пом'янути незлим тихим словом...»: [темат. сторінка про відзначення ювілею поета у Старокостянтинові] // Новини Поділля. – 2004. – 18 берез.

548. **Сваричевський А.** На сторожі коло них поставлю слово: [випуск наук.-метод. журн. «Пед. вісник», присвяч. 190-річчю від дня народж. Т. Шевченка] // Майбуття. – 2004. – № 4 (берез.). – С. 3.

549. **Кульбовський М.** «Прокиньтесь ж, брати мої...»: [до річниці перепоховання Т. Шевченка] // Проскурів. – 2004. – 27 трав.

550. **Сердунич Л.** «Тарасовій церкві – бути!»: [про ідею Всеукр. т-ва «Просвіта» побудувати церкву біля Чернечої гори в Каневі] // Поділ. вісті. – 2004. – 9 лип. – С. 3.

551. **Будзей О.** До тебе, Тарасе // Подолянин. – 2005. – 11 берез. – С. 5.

Мітинг до 191-ї річниці з дня народження Т. Шевченка в Кам'янці-Подільському.

552. **Слободянюк Т.** Шлях Кобзаря: [просвітяни обл. побували на Чернечій горі у Каневі] // Поділ. вісті. – 2005. – 20 трав.

553. «**До Тараса** на прощу...»: [перебування поділ. письменників на батьківщині Т. Г. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2005. – 9 верес.

554. **Русанівська Т.** Шевченкові пісні у кожному школу // Поділ. вісті. – 2006. – 10 жовт.

555. **Гайдамашко В.** Об'єднавча постать Кобзаря: [вшанування пам'яті Т. Шевченка на Кам'янецьчині] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2007. – 16 берез. – С. 12: фото
556. **На Хмельниччині** стартували Шевченківські дні // Уряд. кур'єр. – 2008. – 4 берез.
557. **Фурман Б.** З іменем Кобзаря: [вшанування пам'яті поета на Ярмолинеччині] // Вперед. – 2008. – 7 берез.
558. **Слободянюк Т.** «Орю свій переліг – убогу ниву! Та сію слово»: [святкування Шевченків. днів у Хмельницькому] // Поділ. вісті. – 2008. – 13 берез. – С. 1.
559. **Бендюг В.** Пам'ятати заповіти Кобзаря: [147-ї роковини перепоховання Т. Г. Шевченка] // Проскурів. – 2008. – 29 трав. – С. 2.
560. **Кардаш А.** Великому Кобзареві – 195: [святкування у Білогір. р-ні] // Життя і слово. – 2009. – 11 берез.
561. **Бендюг В.** Любов і шана Кобзареві: [урочистості з нагоди 195-ї річниці народж. поета в обл. центрі] // Проскурів. – 2009. – 12 берез. – С. 3.
562. **Слободянюк Т.** «Не промовчи Шевченка у собі!»: [саме з таких рядків розпочався Шевченків. день у Хмельницькому] // Поділ. вісті. – 2009. – 12 берез. – С. 1: фото.
563. **Співак А.** Невмируща слава поета: [урочистості з нагоди 195-ї річниці з дня народж. Т. Шевченка у смт Стара Синява] // Колос. – 2009. – 13 берез.
564. **Бойко А.** Невмирущі думи Кобзаря: [заходи по вшануванню пам'яті поета у Віньківцях] // Сіл. новини. – 2009. – 13 берез.
565. **Свою Україну любіть!..:** мітинг біля пам'ятника Т. Шевченку у с. Копачівка // Вісн. Деражнянщини. – 2009. – 13 берез.: фото.
566. **Гординчук М.** І вінок Кобзареві [відзначення 195-ї річниці з дня народж. Шевченка в Кам'янці-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2009. – 13 берез. – С. 16.
567. **Гординчук М.** Дзвенять кобзареві струни: [Шевченків. дні в Кам'янці-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2010. – 12 берез. – С. 1, 2.

568. **Лунає слово** Кобзаря [на Кам'яниччині з нагоди «Шевченків. днів»] // Край Кам'янецький. – 2010. – 12 берез. – С. 2.

569. **Байталюк В.** Шевченко відомий і ... не знаний // Дунаєвец. вісн. – 2011. – 10 берез. – С. 2.

570. **Вареницька І.** У вінок шани Кобзаря: [заходи до 150-річчя з дня смерті Т. Г. Шевченка у с. Кам'янка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2011. – 11 берез. – С. 1.

571. **Завзучав** Шевченків «Заповіт» [у Кам'янці-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2011. – 11 берез. – С. 4.

572. **Мельничук Я.** Голос українського народу: [197-а річниця від дня народж. Т. Г. Шевченка у м. Кам'янці-Поділ.] // Край Кам'янецький. – 2011. – 11 берез. – С. 1.

573. **Сокальський С.** Безсмертність Кобзаря: [відзначення 150-річчя з дня смерті Т. Г. Шевченка у с. Кам'янка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Подолянин. – 2011. – 11 берез. – С. 2.

574. **Онісімчук Т.** «Почуй серцем голос не схолий»: [про засідання міжнар. творч. об-ня «Скарбниця національної творчості», присвяч. творчості Т. Шевченка та Л. Українки у с. Старий Кривин Слаут. р-ну] // Нетішин. вісн. – 2011. – 18 берез. – С. 14: фото.

575. **Ярова Н.** І знову звучав «Заповіт»: [відзначення 197-ї річниці з дня народж. та 150-х роковин з дня смерті Т. Г. Шевченка у м. Кам'янці-Поділ.] // Подолянин. – 2011. – 18 берез. – С. 7.

576. **Гонта І.** Вшануймо велич Кобзаря: [вшанування пам'яті у смт Чемерівці] // Нове життя. – 2012. – 9 берез.

577. **Слободянюк Т.** Думи наші, думи...: [вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка у Хмельницькому] // Поділ. вісті. – 2012. – 13 берез. – С. 1.

578. **Вареницька І.** Вшановуючи пам'ять Кобзаря // Край Кам'янецький. – 2012. – 16 берез. – С. 1. – (З нагоди відзначення 198-ї річниці від дня народж. Кобзаря у Кам'янці-Поділ.)

579. **Вишнівська С.** До пам'ятника поету лягли квіти: [вшанування Т. Шевченка у с. Копачівка] // Вісн. Деражнянщини. – 2012. – 16 берез.

580. **Захаров Г.** На крилах пісні і поезій: [відзначення 198-ї річниці від дня народж. Т. Г. Шевченка у с. Смотрич Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 23 берез. – С. 5.

581. **Михальчик О.** Не забули, пом'янули...: [мітинг біля пам'ятника Т. Шевченку у с. Кам'янка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2013. – 8 берез. – С. 2.

582. **Василенко В.** Дорога до Великого Кобзаря: [район. захід у с. Пліщин] // Шепетів. вісн. – 2013. – 14 берез. – С.1, 2: фото.

583. **Петрук Л.** Пам'яті великого Кобзаря: [вшанування Т. Шевченка у м. Кам'янець-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2013. – 15 берез. – С. 2.

584. **Цимбаліста М.** Наш Шевченко: [вчителька Старосиняв. НВК про творчість Кобзаря] // Колос. – 2013. – 7 берез.

585. **Гоголева М.** Слава Шевченка не має кордонів: [творча робота учениці Хмельниц. колегіуму здобула перемогу в 4-у етапі конкурсу учнів. та студент. молоді ім. Т. Шевченка] // Проскурів. – 2013. – 5 верес. – С. 13.

Літературна Шевченкіана

В літературі будь-якого народу є імена, які розквітають, стають популярними, але з часом їх зірка гасне і творчість забувається. Так само кожен народ має свого літературного майстра, творчість якого живе у віках і не втрачає актуальності.

Для української літератури такою знаковою постаттю, літературний спадок якого продовжує захоплювати нові покоління, є Тарас Григорович Шевченко. Його поезії, поеми, створені майже два століття тому, аж ніяк не втратили своєї актуальності й нині. Кожен твір поета написаний ніби вчора – про наше сьогодення, про наші проблеми. Кожен твір Кобзар ніби створював на злобу дня сьогоднішнього.

Напевно, саме тому до джерела творчості Тараса Григоровича приходять за наснагою і досвідченні майстри слова, і ще зовсім юні паростки на ниві літературної творчості.

Дуже важко знайти в українській літературі письменника, поета, який у своїй творчості не звертався б до постаті Т. Г. Шевченка. Якщо не прямо, то опосередковано – майже кожний.

Різні теми піднімають письменники у своїх зверненнях до поета, але всі говорять про нього як про Пророка, будителя України, вірного її сина.

Ще Леся Українка у вірші «На роковини Шевченка» свого часу писала:

Щоб між нами не вгасало
Проміння величне:
Ти «поставив на сторожі»
Слово Твоє вічне.

І справді, оте вічне Слово стоїть біля нас на сторожі, і кожного, хто читає його, спонукає до дії.

В кожного письменника, в кожної людини свій Тарас Шевченко, кожен знаходить в творчості, в постаті поета щось близьке собі, щось рідне.

Звичайно ж, подоляни теж не обминали своєю увагою постать Кобзаря. І це невипадково. Тому що наш край, жителі нашого Поділля з гордістю можуть казати словами Максима Рильського: «Шапки з голів! Він тут ходив!»

Якщо ознайомитися з літературною подільською шевченкіаною, то варто зазначити, що багато хто присвячує свої твори поету, або ж його ім'я зустрічається у їх творах.

Це твори різноманітні за жанрами. Знаходимо тут і короткі вірші, і значні за обсягом поеми та повісті. Є твори, в яких лише один раз згадується ім'я Великого Кобзаря, але є й такі, які повністю присвячені постаті Тараса Григоровича.

Відомий подільський письменник Микола Магера Тарасу Шевченку присвятив цілу книгу «Мій Т. Шевченко», куди ввійшли вірші поета, повісті та оповідання. В повісті «Кам'янецькими стежками», Микола Никанорович яскраво відобразив перебування Т. Шевченка на Поділлі. Дуже скоро вона стала хрестоматійною, постійно використовується учителями української мови у навчальному і виховному процесі.

Багато письменників Поділля присвячували Кобзареві свої твори. Це Павло Гірник, Іван Юв, Петро Карась, Василь

Кравчук, Віталій Мацько, Микола Мачківський, Микола Федунець, Григорій Храпач та ін. Ніна Шмурікова створила дитячу книгу «Два Тараси», присвячену Т.Г. Шевченку.

Крім художніх творів, подоляни мають у своєму доробку біографічні твори, присвячені поету, аналітичну літературу, створюються різного роду довідники, альбоми.

Широка палітра творчого життя Тараса Шевченка, його нелегкої, а деколи й трагічної долі, яскраво висвітлена у літературних доробках Олександра Відоменка, знаного в Україні шевченкознавця і краєзнавця, праправнука Великого Кобзаря. Багато літ він пропрацював у навчальних закладах міста Хмельницького, водночас ретельно досліджуючи маловідомі епізоди із життєвого і творчого шляху свого геніального предка, доповнив новими даними творчі зв'язки поета з Олександром Пушкіним, Миколою Гоголем, Вісаріоном Белінським, Львом Толстим та іншими діячами російської та польської культури XIX ст. Ці книги «Сумна і радісна Шевченкіана», «Оплаканий і зраджений», «Тарас Шевченко і родина Енгельгардтів» стали гарними посібниками для вчителів шкіл, викладачів вузів, учнів, студентів, краєзнавців і для всіх тих, хто цікавиться духовною і творчою спадщиною поета.

Також досліджували життя та творчість поета подільські краєзнавці Анатолій Сваричевський, Раїса Молчанова, Микола Кульбовський, Євген Назаренко тощо.

Творчість Тараса Шевченка завжди буде надихати нові покоління на творчість, на нові цікаві літературні доробки. Бо ж, як зазначає наш молодий письменник-початківець Андрій Середін, «Слово вічне, слово невмируще своєю правдою, невідцвітне художньою красою – це і є «Кобзар». То своєрідна сповідь Тарасової душі, заповіт не одному поколінню нащадків».

*Людмила Данилюк, заступник директора
Хмельницького обласного літературного музею*

Бібліографія

586. **Баженов Л.** Поширення творів Т. Г. Шевченка у XIX – поч. XX ст. / Л. Баженов, С. Баженова // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 52-54.

587. **Браташук Г. П.** До питання про використання Т. Г. Шевченком фольклорних матеріалів про Кармелюка // Там само. – С. 140-142.

588. **Гірник П.** Спадщина: поема-цикл // Гірник П. Се я, причинний. – Хмельницький, 1994. – С. 61-94.

Із змісту: автор – про ідеї, нав'яні творчістю Т. Г. Шевченка.

589. **Карван С.** «Кобзар» – книга віків: [«Кобзар» у фондах ХОУНБ ім. М. Островського] / С. Карван, Н. Синиця // Тарас Шевченко і українська культура XXI століття: зб. наук. праць. – Кам'янець-Поділ., 2000. – С. 228-229.

590. **Кульбовський М.** Образ Т. Г. Шевченка у творах подільських письменників // Кульбовський М. Подільська Шевченкіана. – Хмельницький, 2006. – Кн. 2. – С. 43.

591. **Кульбовський М.** Подільське шевченкознавство // Там само. – С. 28.

592. **Кушнір Б. М.** Т. Г. Шевченко про Поділля // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 25-27.

593. **Лісовий П. М.** Т. Г. Шевченко і Подільська літературна школа 50–60-х рр. 19 ст. // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 2. – С. 21-23.

594. **Лісовий П. М.** Тема Поділля в творах Тараса Шевченка // V Всеукраїнська конференція «Розвиток історичного краєзнавства в контексті національного культурного відродження України (жовт. 1991 р.): тези доп. та повідомлень. – К.; Кам'янець-Поділ., 1991. – С. 562-563.

595. **Мацько В.** Творчі подільської шевченкіани // Тарас Шевченко і проблеми сучасної освіти. – Хмельницький, 2001. – С. 45–47.

596. **Міцінська Т. П.** Шевченко в творчості письменників Хмельниччини // Хмельницький обласний краєзнавчий музей: історія і сучасність: матеріали регіон. музейн. наук.-практ. конф. – Хмельницький, 2012. – С. 188–196.

597. **Рокаш О. М.** В. І. Даль і Т. Г. Шевченко // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 28–29.

598. **Свідер П.** Присвячено поету: (подоляни про Т. Шевченка) // Шевченко і Поділля: зб. наук. праць за матеріалами другої Всеукр. наук. конф. 20–21 трав. 1999 р. – Кам'янець-Поділ., 1999. – С. 262–263.

599. **Свідер П. І.** Т. Г. Шевченко і сучасне літературне Поділля // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 2. – С. 49–51.

600. **Ужицька Г. А.** Використання краєзнавчого матеріалу під час вивчення творчості Т. Г. Шевченка [на Поділлі] // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 100–103.

601. **Шубравська М. М.** Шевченко і фольклор Поділля // Там само – С. 138–139.

***

602. **Храпач Г.** До Шевченківських днів: [у Гелетинец. шк. Городоц. р-ну підготовлено програму з творів Шевченка] / Г. Храпач, Н. Гаряча // Прапор Ілліча. – 1964. – 11 лют. – С. 2.

603. **Кулик А.** Напередодні ювілею [у с. Остапківці Городоц. р-ну організовано кн. вист. творів Т. Шевченка] // Прапор Ілліча. – 1964. – 5 берез. – С. 4.

604. **Волелюбне слово Кобзаря:** [заборона творів поета в часи царизму] // Прапор Жовтня. – 1984. – 8 берез.

605. **Середюк І.** У пам'яті народній: [популяризація творчості Т. Г. Шевченка поділ. літераторами] // Рад. Поділля. – 1981. – 8 берез.

606. **Мацько В.** ...А роман – невідомий: [відгук про кн. В. Єзерського «Шевченко»] // Корчагінець. – 1989. – 12 берез. – С. 6.

607. **Крочек Я.** Перший «Кобзар»: [видання 1840-го року у фондах Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського] // Корчагінець. – 1989. – 22 жовт. – С. 8.

608. **Григір Н.** Отче наш, Тарасе... // Корчагінець. – 1990. – 22 квіт. – С. 2.

Святкування в обласній філармонії 150-річчя з дня виходу першого видання «Кобзаря».

609. **Назаренко Є.** «Кобзар» на Поділлі // Рад. Поділля. – 1990. – 1 трав.

610. **Босва В.** Свято Кобзаря // Корчагінець. – 1990. – 6 трав. – С. 2.

Свято в хмельницькому професійно-технічному училищі № 25, приурочене 150-річчю виходу першого видання «Кобзаря».

611. **Назаренко Є.** «Обніміться ж, брати мої» // Проскурів. – 1993. – 6 берез. – С. 3.

Т. Г. Шевченко та його твори на Поділлі.

612. **Сохацька А.** Заповіти Шевченка: [до 180-річчя від дня народж.] // Край Кам'янецький. – 1994. – 5 берез. – С. 2.

613. **Євгенов Н.** Слово Кобзаря на Поділлі // Прибуз. зоря. – 1994. – 10 берез.

614. **Назаренко Є.** Рильський і Кобзар // Хмельниц. вечірній. – 1994. – 12 берез. – (До 180-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка).

615. **Сваричевський А.** Репресована Шевченкіана // Час. – 1995. – 20 трав. – (З нової зб. «Т. Г. Шевченко і Поділля»).

616. **Мацько В.** Заборонений Шевченко // Час. – 1996. – 9 берез.

Заборона розповсюдження творів Кобзаря в царській Росії.

617. **Відоменко О.** У серці і пам'яті: [коротко про кн. В. Мацька «Шевченко у серці моїм»] // Поділ. вісті. – 1997. – 23 січ. – С. 3.

618. **Назаренко Є.** Подільська Лілея // Проскурів. – 1998. – 27 берез. – С. 7.

Вірш Т. Г. Шевченка «N.N.» присвячений подолянці Крупицькій.

619. **Назаренко Є.** Присвятив подолянці [Крупицькій свій вірш Т. Шевченка] // Поділ. вісті. – 1998. – 21 трав.

620. **Бендюг В.** Понора – кома з Кобзаревого «Варнака»? // Поділ. вісті. – 1999. – 5 берез. – С. 2.

Герой повісті «Варнак» проходив через с. Понора Славутського району.

621. **Урода Б.** Слава наша світова...: [Кам'янець-Поділ. район. естафета, присвяч. 160-річчю виходу першого видання «Кобзаря»] // Край Кам'янецький. – 2000. – 18 квіт. – С. 3.

622. **Москалюк В.** «Кобзарю! Знов до тебе я прихожу, бо ти для мене слово і закон»: [обл. естафета в с. Самчики Старокостянтинів. р-ну, присвяч. 160-річчю виходу першого видання «Кобзаря»] // Життя Старокостянтинівщини. – 2000. – 26 квіт. – С. 4.

623. **Яковлева Л.** Т. Г. Шевченко і Деражнянщина: [образ поета у творчості деражнянців] // Вісн. Деражнянщини. – 2000. – 20 трав.

624. **Костюк Б.** Незгасний племінь: [про нову кн. О. Відоменка «Оплаканий і зраджений»] // Проскурів. – 2000. – 15 груд. – С. 14.

625. **Мацько В.** Остання прижиттєва книжка [Т. Г. Шевченка «Буквар южнорусскій»] // Поділ. вісті. – 2001. – 10 квіт. – С. 4.

626. **Назаренко Є.** Ішов «Кобзар» в недільні школи [Поділля] // Поділ. вісті. – 2001. – 10 квіт.

627. **Сваричевський А.** Незвичайне і маловідоме видання: [Т. Шевченка. «Кобзарь»] // Поділ. вісті. – 2001. – 26 лип. – С. 4.

628. **Тарновецька-Ткач Л.** Коментарі Василя Сімовича до «Кобзаря» у народному виданні 1921 р. (Катеринослав-Кам'янець-Ляйпціг) // Укр. мова та л-ра. – 2001. – № 9. – С. 8-9.

Із змісту: згадується про урочисте засідання культпросвіт. комісії Трудового Конгресу України 10 березня 1919 р. у Проскуріві, де було ухвалено рішення про видання поезій Т. Г. Шевченка.

629. **Білик С.** У віночок Кобзареві: [презентація повісті М. Магери «Кам'янецькими стежками» у Кам'янець-Поділ. коледжі культури] // Край Кам'янецький. – 2002. – 5 берез. – С. 1.

630. **Русанівська Т.** Подільська Шевченкіана: семирічний підсумок // Поділ. вісті. – 2002. – 7 берез. – С. 3.

631. **Храпач Г.** Дослідниця Шевченка і Вовчка: (із роздумів над кн. М. Скорського «Оксана Іваненко») // Поділ. вісті. – 2003. – 28 жовт. – С. 3.

632. **Прокопчук В.** В скарбницю Подільської Шевченкіани // Поділ. вісті. – 2003. – 14 листоп. – С. 6.

633. **Молчанова Р.** Світла зоря Шевченкового «Кобзаря»: [оповідання] // Поділ. вісті. – 2005. – 8 берез.

634. **Слободянюк Т.** ...З нами правда, з нами слава і воля святая // Поділ. вісті. – 2005. – 8 берез.

635. **Бендюг В.** Кома з Кобзарєвого «Варнака»: [Т. Шевченко і Поділля] // Проскурів. – 2005. – 24 берез. – С. 15.

636. **Назаренко Є.** «Малий Кобзарик» і цензура: [поезії Тараса Шевченка видавалися і на Поділлі] // Поділ. вісті. – 2005. – 19 квіт.

637. **Молчанова Р.** «Шевченко і світ», або Немовчазна любов Раїси Молчанової // Поділ. вісті. – 2007. – 8 берез.

638. **Сваричевський А.** «Кобзар» в атаку підіймав // Майбуття. – 2009. – № 8.

639. **Гірник П.** Кобзар. Україна. Вічність / з поетом, лауреатом Нац. премії ім. Т. Шевченка розмовляла Т. Слободянюк // Поділ. вісті. – 2010. – 5 берез. – С. 4.

640. **Діденко З.** Наклад першого «Кобзаря» не перевищував тисячі примірників, але одразу зробив молодого автора найвідомішим поетом в Україні / розмову з головою Хмельницьк. т-ва «Просвіта» вела Т. Слободянюк // Поділ. вісті. – 2010. – 11 берез.

641. **Дишлевук Г.** Подільський лауреат: [презентація зб. віршів лауреата Нац. премії ім. Т. Г. Шевченка П. Гірника «Посвітається» у СШ с. Стецьки Старокостянтинів. р-ну] / Г. Дишлевук, Я. Доманська // Життя Старокостянтинівщини. – 2010. – 5 черв. – С. 6.

642. **Мосійчук Т.** Тарас Шевченко – академік гравюри: [під такою назвою відбулася презентація нового видання Хмельниц. т-ва «Просвіта»] // Слово Просвіти. – 2010. – 18-24 листоп. – С. 9.

643. **Залізник Т.** Український пророк: [підготовлено поет. альбом «Уклін тобі, Тарасе!» в Жванец. б-ці Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2012. – 30 берез. – С. 5.

644. **Гірник П.** Слово мовлене, слово покайнане: [поет про Т. Г. Шевченка] // Вісн. Деражнянщини. – 2013. – 7 берез. – С. 1.

645. **Слабошпицький М.** «Словник Шевченківської мови»: [І. Огієнко розпочав роботу над книгою у 1918-1919 рр. у Кам'янці-Поділ.] // Літ. Україна. – 2013. – 4 квіт. – С. 1.

646. **Гостинна Д.** Проросте у серці «Зернослово» сходами духовності й краси: [до 200-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка пройшло літ.-мист. свято «Зернослово» організоване письменниками Хмельниччини] // Поділ. вісті. – 2013. – 22 жовт. – С. 4.

647. **Слободянюк Т.** «Який я щасливий тою неліцемерною дружбаю!»: [під такою назвою вийшла кн. до 200-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка, підготувало і видало яку міськ. т-во «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2013. – 12 листоп. – С. 8.

648. **Данилюк Л.** Творчі звіти письменників – до ювілею Кобзаря: [обл. орг. НСП України розпочала низку творчих звітів по Хмельниччині, присвяч. 200-літтю з дня народж. Т. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2013. – 19 листоп. – С. 3.

Т. Г. Шевченко в творах літераторів

649. **Ванжула О. Тарас:** [вірш] // Ванжула О. Назавжди. – Хмельницький, 2003. – С. 18.

650. **Відоменко О.** Збагнімо віщий «Заповіт»: [докум. повість]. – Хмельницький: [б. в.], 2004. – 40 с.

651. **Відоменко О.** Оплаканий і зраджений: нариси і ст. – Хмельницький: Поділля, 2000. – 152 с.

652. **Відоменко О.** Сумна і радісна Шевченкіана. – Хмельницький: Поділля, 1996. – 53 с.

653. **Відоменко О.** Тарас Шевченко і родина Енгельгардтів: телеповість, есе, нариси, статті та рецензії /

О. Відоменко, Є. Семенюк. – Хмельницький: Міськ. друк., 2002. – 176 с.

654. **Відоменко О.** Тарас Шевченко і родина Енгельгардтів: телеповість, есе, нариси, статті та рецензії / О. Відоменко, Є. Семенюк. – 2-ге вид., виправлене. – Хмельницький: Міськ. друк., 2003. – 179 с.

655. **Гірник П.** Назавжди // Гірник П. Посвітається. – Хмельницький, 2009. – С. 344.

656. **Гірник П.** Ніколи свого серця не щерби... // Там само. – С. 99.

657. **Гірник П.** Урок: [вірш про Т. Г. Шевченка] // Там само. – С. 70–71.

658. **Гірник П.** Тарасе Григоровичу: [вірш] // Там само. – С. 219.

659. **Гончарук В.** Великому Кобзареві: [вірш] // Гончарук В. Пролісок 21 століття: поезії 2001–2010 рр. – Кам'янець-Поділ., 2011. – С. 13.

660. **Іов І.** Балада про 9/10 березня // Свіча вічності / упоряд. М. Федунець. – Хмельницький, 2000. – С. 57.

661. **Іов І.** Шевченкові пензлі: [вірш] // Рукопис. – Хмельницький, 1995. – С. 92–93.

662. **Ісаєнко Г.** Т. Г. Шевченку: [вірш] // Ісаєнко Г. Вибрані твори. – Хмельницький, 2011. – С. 73.

663. **Карась П.** Монолог Тараса: вірш // Свіча вічності / упоряд. М. Федунець. – Хмельницький, 2000. – С. 60.

664. **Карась П.** Слово про Тараса // Карась П. Свята моя любов. – Хмельницький, 2003. – С. 54–55.

665. **Коваль М.** Т. Г. Шевченку: вірш // Творче Поділля: публіцист.-худож. альм. Хмельниц. міськ. літ. спілки «Поділля». – Хмельницький, 1995. – С. 68.

666. **Магера М.** Кам'янецькими стежками: повість. – Хмельницький: [б. в.], 1989. – 158 с.

667. **Магера М.** Мій Т. Шевченко: повість, оповід. – Хмельницький: [б. в.], 2002. – 140 с.

668. **Магера М.** Тарасе: [вірш] // Магера М. Привіт тобі, сонце! – Хмельницький, 1995. – С. 39–40.

669. **Мацько В.** Шевченко у серці моїм: поема. – Хмельницький: [б. в.], 1996. – 16 с.

670. **Мачківський М.** З віршів про Тараса Шевченка // Мачківський М. Лугова незабудка. – Хмельницький, 2001. – С. 96-98.

671. **Мачківський М.** Тарас Шевченко // Мачківський М. Червоний рушник: поезії. – К., 1979. – С. 68.

672. **Мельник Т. В.** Тарасова душа: [вірш-посвята Т. Шевченку] // На крилах мрій: альманах. – Хмельницький, 2010. – С. 50.

673. **Мельничук Я.** Заповіт із майбутнього: за поезією Тараса Шевченка, Лесі Українки, Богдана Лепкого // Мельничук Я. Голгофа: п'єси. – Хмельницький, 2013. – С. 49-75.

674. **Назаркевич В.** Послухаймо Тараса: [вірш] // Назаркевич В. Філософія життя. – Хмельницький, 2002. – С. 14–15.

675. **Олійник В.** Варвара Рєпніна – Тарасу Шевченку: [вірш] // Олійник В. Вибрані твори. – Хмельницький, 2010. – Кн. 3. – С. 146.

676. **Олійник В.** Дзвони Кобзареві: [вірш] // Олійник В. Небесний ключ білих лелек. – Хмельницький, 2005. – С. 63.

677. **Олійник В.** Земля Кобзаря: [вірш] // Олійник В. Скрипка вічності: поезії. – Хмельницький, 1990. – С. 35.

678. **Олійник В.** Під Кобзарєвою зорею: [вірші про Тараса Шевченка, рідну мову, Україну]. – Хмельницький: [б.в.] 2002. – 31 с.

679. **Олійник В.** Під Кобзарєвою зорею: поезії і переклади. – Хмельницький: [б.в.], 2012. – 80 с.

680. **Пукас Н.** На закладах пам'ятника Тарасу Шевченку: [вірш] // Творче Поділля: публіцистично-худож. альм. Хмельниц. міськ. літ. спілки «Поділля». – Хмельницький, 1995. – С. 84.

681. **Римарук І.** Перед «Автопортретом зі свічкою» Тараса Шевченка // Римарук І. Сльоза Богородиці: вибране. – К. – 2008. – С. 236.

682. **Савчук П.** Т. Г. Шевченку: [вірш] // Творче Поділля: публіцистично-худож. альм. Хмельниц. міськ. літ. спілки «Поділля». – Хмельницький, 1995. – С. 93.

683. **Свіча вічності:** поезії про Україну, Шевченка, укр. душу / упоряд. М. Федунець. – Хмельницький: Поділля, 2000. – 160 с.

684. **Семеновський В.** Душа про Кобзаря: [вірш] // Семеновський В. Сяйво калини: пісні та вірші. – Хмельницький, 1989. – С. 33–34.

685. **Семеновський В.** На Тарасовій горі: [вірш] // Семеновський В. Сяйво калини: пісні та вірші. – Хмельницький, 1989. – С. 31–32.

686. **Семеновський В.** Уклін Тарасу: [вірш] // В. Семеновський В. Солов'ї прилетіли: лірика. – Хмельницький, 1991. – С. 17–18.

687. **Федунець М.** Думаючи про Шевченка // Федунець М. Древнє джерело: поезії. – К., 2006. – С. 9.

688. **Федунець М.** Підпалювачам хати батьків Тараса Шевченка: [вірш] // Федунець М. Древнє джерело: поезії. – К., 2006. – С. 10.

689. **Храпач Г.** Диптих безсмертя: [вірш] // Свіча вічності / упоряд. М. Федунець. – Хмельницький, 2000. – С. 145.

690. **Шерстинюк Л.** Мені приснивсь Тарас: вірш // Творче Поділля: публіц.-худож. альм. Хмельниц. міськ. літ. спілки «Поділля». – Хмельницький, 1995. – С. 96.

691. **Шмурикова–Гаврилюк Н.** Два Тараси: [вірші для дітей]. – Хмельницький: Дерепа І. Ж., 2010. – 20 с.: іл. кольор.

692. **Шмурикова Н.** Шевченкове слово: вірш // Свіча вічності. – Хмельницький, 2000. – С. 155.

* * *

693. **Петров Ю.** Тарасу Шевченкові: [вірш] // Рад. Поділля. – 1949. – 8 берез. – С. 4.

694. **Палажченко О.** Кобзар: [вірш] // Рад. Поділля. – 1959. – 10 берез.

695. **Храпач Г.** Кобзар: [вірш] // Рад. Поділля. – 1961. – 12 берез.

696. **Подолян М.** Притча про Кобзаря: [вірш] // Рад. Поділля. – 1963. – 5 квіт.

697. **Храпач Г.** Спинився Кобзар: [вірш] // Прапор Ілліча. – 1964. – 7 берез. – С. 3.

698. **Рибицький І.** «З вінка сонетів»: [вірш присвята] // Рад. Поділля. – 1971. – 7 берез. – С. 4.

699. **Шишко Л.** “Шевченкові”: [вірш] // Прапор Ілліча. – 1971. – 17 серп. – С. 4.
700. **Ваян А.** Розмова Райніса з Тарасом: [вірш] // Рад. Поділля. – 1972. – 16 черв. – С. 3.
701. **Клюйко Л.** Читаю “Кобзаря”: [вірш] // Світло Жовтня. – 1979. – 18 серп. – С. 4.
702. **Магера М.** Знайомство: уривок з повісті “Кам’янецькими стежками” // Рад. Поділля. – 1984. – 11 квіт.
703. **Мачківський М.** Сутінки: [вірш про Тараса Шевченка] // Україна. – 1984. – 22 квіт.
704. **Гірник П.** Шевченко: [вірш.] // Рад. Поділля. – 1984. – 27 лип.
705. **Іов І.** Кобзареві пензлі: [вірш] // Прапор Ілліча. – 1986. – 8 берез. – С. 4.
706. **Магера М.** На Кам’янецькому ринку: [уривок з повісті “Кам’янецькими стежками”] // Корчагінець. – 1986. – 8 берез.
707. **Кізнер Р.** Солдатський “Кобзарь”: [вірш] // Прапор ленінізму. – 1989. – 8 берез.
708. **Мацько В.** Зоря Шевченка: [вірш] // Прапор Ілліча. – 1989. – 16 берез.
709. **Олійник В.** «Доля» Кобзарева: [вірш] // Хмельницький вечірній. – 1994. – 26 лют. – (До 180-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка)
710. **Мачківський М.** Подільський слід Тараса // Ровесник. – 1995. – 10 берез. – С. 1.
711. **Назаренко Є.** Перша любов поета [Т. Г. Шевченка] // Ровесник. – 1995. – 10 берез.
712. **Мацько В.** «Я так люблю свою Україну»: [вірш, присвяч. Т. Шевченку] // Майбуття. – 1997. – № 5.
713. **Кащук Н.** Тарасові Шевченку: [вірші] // Кам’янець-Поділ. вісн. – 1997. – 8 берез. – С. 7.
714. **Ванжула О.** Тарасова місія: [вірш] // Поділ. вісті. – 2000. – 10 берез.; Пед. вісн. – 2000. – № 2. – С. 2.
715. **Беніцький О.** Пам’ятник Тарасу: [вірш] // Кам’янець-Поділ. вісн. – 2000. – 19 трав.
716. **Кравчук В.** Дума про Тараса; На зустріч з Тарасом ідемо: [вірш] // Зоря Надгориння. – 2000. – 20 трав.

717. **Ткачук К.** Тарасова місія: [вірш] // Зоря Надгориння. – 2000. – 20 трав.
718. **Цушко С.** Тарас: [вірш] // Колос. – 2000. – 20 трав.
719. **Відоменко О.** Тарасова хата та школа: [із кн. «Оплаканий і зраджений»] // Молодь України. – 2001. – 16 лют.
720. **Василькова Н.** Іду до тебе, мій Кобзарю: [вірш] // Нове життя. – 2001. – 7 квіт.
721. **Римарук І.** Перед «Автопортретом зі свічкою» Тараса Шевченка: [вірш] // Красилів. вісн. – 2001. – 19 трав.
722. **Кондратюк О. Т. Г.** Шевченку: [вірш] // Трудівник Полісся. – 2002. – 29 листоп.
723. **Гришук Б.** Слово, слава, судьба // Поділ. вісті. – 2003. – 30 січ. – С. 3.
724. **Сердунич Л.** Шевченко у Старій Синяві: [вірш] // Поділ. вісті. – 2003. – 18 лют.
725. **Сутковецький В.** Шевченку: [вірш] // Дунаєвец. вісн. – 2004. – 4 берез.
726. **Радішевський Т.** Слава сина і поета – Кобзаря; Шевченку: [вірші] // Нове життя. – 2004. – 9 квіт.
727. **Сердунич Л.** Шевченкове слово: вірш // Поділ. вісті. – 2004. – 18 трав.
728. **Клюско А.** Тарасів біль: [вірш] // Новий шлях. – 2005. – 25 лют.
729. **Граняк В.** Вогонь Тарасового слова: [вірш] // Вісн. Деражнянщини. – 2005. – 10 берез.
730. **Ткачук Л.** Вчимось у Тараса: [вірш] // Подолянин. – 2005. – 11 берез. – С. 5.
731. **Богач Д.** Тарасові: [вірш] // Вперед. – 2005. – 4 листоп.
732. **Вовк П.** Лист Тараса Шевченка хмельничанам: [вірші] // Поділ. вісті. – 2006. – 28 берез.
733. **Браеску А.** Тарас Шевченко: [вірш] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2008. – 7 берез. – С. 5.
734. **Кульбовський М.** Слово до молитви: [Тарас Шевченко і Україна] // Українець. – 2008. – № 5. – С. 22–23.
735. **Лагодяк О.** Автору «Кобзаря»: вірш // Летичів. газ. – 2009. – 6 берез.

736. **Власюк З.** Спи спокійно наш Кобзарю...: [вірш] // Трудівники Полісся. – 2009. – 20 берез. – С. 8.
737. **Огородник І.** Шевченкова земля: [вірш] // Край Кам'янецький. – 2010. – 5 берез. – С. 1.
738. **Сохацька Є.** Тарас Шевченко – український пророк // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2010. – 5 берез.
739. **Трохимчук А.** «Тарасе, ти учиш нас по правді жити...: [робота учениці 8-го кл. у ЗОШ с. Пирогівці Хмельниц. р-ну, що представлена на Всеукр. конкурсі учнів. творчості] // Прибуз. зоря. – 2012. – 8 берез.
740. **Олійник О.** Портрет дідуся Тараса: [есе] // Дунасвец. вісн. – 2012. – 8 берез.
741. **Мацько В.** Шевченко у серці моїм: [вірш] // Летичів. газ. – 2012. – 9 берез. – С. 6.
742. **Дудник Н.** Тарас Шевченко: [вірш] // Сіл. новини. – 2013. – 8 берез.
743. **Франчук Ю.** «З «Кобзарем» у руці ...»: [есе] // Поділ. вісті. – 2013. – 12 берез.
744. **Смолій Л.** Я розкажу тобі, Тарасе: [вірш] // Трудівник Полісся. – 2013. – 4 квіт. – С. 7.

Музична Шевченкіана

Невмирущою любов'ю і славою оповите ім'я великого сина українського народу Тараса Григоровича Шевченка, чия безсмертна літературна спадщина – одна з найбільших вершин людського генія.

В історію людської культури він ввійшов не тільки як геніальний народний поет України, але й як один з найбільших поетів слов'янства, як поет – гуманіст світового значення.

За 75 років Хмельницькою обласною філармонією організовано понад 70 тисяч концертів симфонічної, камерної, оперної, хорової, вокально-інструментальної музики.

Червоною стрічкою через творчість обласної концертної організації проходить Шевченкіана – твори освячені словом Великого Кобзаря, вражаючи своєю завершеністю, високою художньою досконалістю. Це твори М. В. Лисенка, К. Стеценка,

Я. Степового, С. Людкевича, В. Заремби, Штогаренка, А. Кос-Анатольського, М. Скорика, М. Вербицького, Ю. Ланюка, Г. Хоткевича, В. Ватта, Н. Галабурди, Г. Гладкого, інших українських композиторів.

Репертуар і концертні програми колективів і виконавців філармонії насичені творами шевченківської тематики.

Традиційним проектом стали «Шевченківські вечори в обласній філармонії» за участю симфонічного, камерного оркестрів, ансамблю пісні і танцю «Козаки Поділля», солістів філармонії та видатних українських виконавців – Героя і народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Анатолія Паламаренка, народної артистки України Раїси Недашківської, народного артиста України Володимира Ігнатенка, доктора мистецтвознавства Любові Кияновської.

Відкриття традиційного Міжнародного фестивалю камерної музики «Хмельницький камер фест» в березні 2013 року відбулося показом програми «Два генії – один народ».

Цей мистецький проект був присвячений світочам українського народу, чії імена золотими літерами викарбувані в історії вітчизняної культури – Тарасу Григоровичу Шевченку і Миколі Віталійовичу Лисенку – творцю «Музики до Кобзаря», - найграндіознішого творіння свого життя, найдосконалішого втілення різних граней безсмертної Шевченківської музи. Увазі слухачів представлялися дві кантати цього циклу: «Б'ють пороги» та «Радуйся, ниво неполитая!». Виконавці: академічний симфонічний оркестр філармонії, Хмельницький муніципальний хор, чоловіча група хору академічного ансамблю пісні і танцю «Козаки Поділля» та студентський хор Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка.

Диригент – лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка, народний артист України Юрій Луців.

В концертних афішах ювілейного концертного сезону та заходах до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка – театралізоване дійство «Пророк» за творами поета (музика Миколи Балеми), у виконанні академічного ансамблю пісні і танцю «Козаки Поділля».

Для учнівської і студентської молоді солістами філармонії Шевченківське слово прозвучить в тематичних програмах: «Кобзареві», «І серцем лину», «Садок вишневий коло хати».

В рамках фестивалю «Хмельницький камер фест» до 200-річчя Т. Шевченка вперше в Хмельницькому звучатиме кантата Євгена Станковича «Страсті за Тарасом» у виконанні Національної заслуженої хорової капели Україна «Думка» (художній керівник і головний диригент – Герой і народний артист України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка – Євген Савчук) та академічний симфонічний оркестр філармонії. Диригент – заслужений діяч мистецтв України Сергій Леонов.

У березні мистецький форум філармонії завершиться програмою «В шану Тарасові Шевченку», підготовленою академічним симфонічним оркестром Львівської обласної філармонії, за участю народної артистки України Вікторії Лук'янець. Диригент – Володимир Сивохіп.

Програмою «Музика до Кобзаря» у виконанні академічного симфонічного оркестру філармонії та академічного камерного хору «Вінниця» (художній керівник і головний диригент – народний артист України Віктор Газінський) 17 червня відбудеться закриття концертного сезону, присвяченого 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка. Диригент – Олександр Драган.

Шевченкові теми надихали багатьох подільських композиторів до створення солоспівів, вокальних творів, симфонічних інтерпретацій. Зокрема, Д. Борковського, М. Радзівського, В. Зарембу, В. Атамана, О. Беца, З. Яропуда.

Читаємо і слухаємо рядки Шевченківської поезії, покладеної на музику багатьма композиторами, і серце переповнюється світлими почуттями, душа співає, як співає для нас своєю поезією Великий Кобзар.

Олександр Драган, директор Хмельницької обласної філармонії, кандидат мистецтвознавства

Бібліографія

745. **Вокально-хорова Шевченкіана** композиторів Хмельниччини: (реперт. зб.) / упоряд. Д. Тукало. – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2006. – 56 с.

746. **Іванов В. Ф.** Поезія Т. Шевченка в творчості М. Леонтовича / В. Ф. Іванов, Л. О. Іванова // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доповідей наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ. – Ч. 2. – С. 161-162.

747. **Ярецький В. В.** Шевченкіана М. Балеми // Проблеми етнології, фольклористики, мистецтвознавства Поділля та Південно-Східної Волині: історія і сучасність: наук. зб. – Кам'янець-Поділ., 2002. – С. 267-268.

***

748. **Кринько В.** Їм аплодувала Москва // Рад. Поділля. – 1960. – 29 лист. – С. 4.

Хмельничанка Є. Решетник виконала в Москві під час Декади української літератури та мистецтв «Утоплена» Т. Г. Шевченка.

749. **Крочек Я.** Співцеві наша пісня: [на твори Шевченка писали музику наші земляки-композитори: Владислав Заремба, Іван Безуглий] / Я. Крочек, М. Карпович // Рад. Поділля – 1961. – 10 берез. – С. 3.

750. **Слюсар Б.** Шевченко і музика // Шляхом Жовтня. – 1981. – 7 берез.

751. **Панчук В.** Тарас Шевченко співає: [вивчення і запис нар. пісень, в т. ч. і на Кам'яниччині] // Прапор Жовтня. – 1981. – 10 берез.

752. **Коновалець В.** Пам'яті Т. Г. Шевченка // Світло Жовтня. – 1989. – 16 лют. – С. 4.

Виступ музично-лекційної групи «Діапазон» Хмельницької обласної філармонії у Старокостянтинівському міському палаці культури.

753. **Валентинов К.** Шевченко і музика // Світло Жовтня. – 1989. – 11 берез. – С. 4.

Вечір у Старокостянтинівській музичній школі до 175-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка.

754. **Посапецький В.** Діждався, Тарасе, свободи: [на вечорі пам'яті Т. Шевченка в дит. муз. шк. № 2 Хмельницького прозвучали твори поділ. комп. М. Балеми на сл. Т. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1992. – 11 берез. – С. 1.

755. **Сіроклин Ю.** Свято в музичній школі: [вечір «Слово Тарасове струнами грає»] // Летичів. газ. – 1992. – 4 квіт. – С. 4.

756. **Біленко П.** У мелодії і в слові: [дні пам'яті Т. Шевченка «І в звуках пам'ять озветься» відбулись у Хмельницькому] // Рад. Поділля. – 1992. – 30 трав. – С. 6.

757. **Слободянюк Т.** «Привітай же, моя ненько, моя Україно»: [22 трав. у Хмельницькому відбувся концерт-реквієм, присвяч. пам'яті Т. Г. Шевченка] // Поділ. вісті. – 1993. – 27 трав. – С. 4. : фото.

758. **Клейменова О.** У «вінку Кобзареві» пошана й любов // Проскурів. – 1994. – 5 берез.

Підготовка концерту-вистави «Вінок Кобзареві» ансамблем танцю «Подільчак».

759. **Кульбовський М.** Його надихало Шевченкове слово: [з біографії М. Д. Леонтовича (1877-1921)] // Проскурів. – 1995. – 6 трав.

760. **Разувасв В.** «Привітай же, моя ненько, моя Україно...»: [концерт-реквієм в парку біля кінотеатру ім. Т. Г. Шевченка у Хмельницькому] // Проскурів. – 1997. – 28 трав. – С. 1.

761. **Сіроклин Ю.** Живе Шевченко в музиці і слові // Летичів газ. – 1999. – 3 квіт. – С. 4.

762. **Назаренко Є.** Кам'янецький запис пісні про Кармалюка в альбомі Шевченка // Проскурів. – 2001. – 12 жовт. – С. 12.

763. **Гординчук М.** Піснею вшановували Кобзаря // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2006. – 17 берез. – С. 26.

764. **Мартинюк А.** Кобзарева пісня: [наук. робота уч. Кам'янець-Поділ. ЗОШ № 10 «Пісенна доля Шевченкових творів»] // Подолянин. – 2008. – 4 січ. – С. 15.

765. **Муравська П.** «Заповіт» українською та абхазькою [виконує Ф. Чергіндія] // Місто. – 2009. – 29 трав. – С. 3.

766. **Ярова Н.** Кобзаря вшанували музикою: [концерт з нагоди Шевченків. днів у картин. галереї у м. Кам'янці-Поділ.] // Подолянин. – 2011. – 25 берез. – С. 12.

767. **Дика Т.** Кобзаря виконували хором: [у м. Кам'янець-Поділ.] // Подолянин. – 2012. – 9 берез. – С. 6.

768. **Шимкова О.** Є в Шевченка народження дати – дати смерті в Шевченка нема: [район свято у дит. муз. шк.] // Вісн. Деражнянщини. – 2012. – 16 берез.

769. **Русанівська Т.** «Чом тобі, держава молода!» // Поділ. вісті. – 2012. – 4 груд. – С. 1.

Пісні з циклу «Шевченкіана» у виконні академічного ансамблю пісні і танцю «Козаки Поділля».

770. **Слободянюк Т.** 9 березня у Хмельницькому: «Два генії – один народ»: [міжнар. фест. камер. музики, присвяч. 199-й річниці Т. Г. Шевченка пройшов у обл. філармонії] // Поділ. вісті. – 2013. – 12 берез. – С. 3.

771. **Сівач В.** Два наголоси нашої Шевченкіани...: [участь академ. муніцип. хору у відзначенні Шевченків. свята] // Проскурів. – 2013. – 14 берез. – С. 1.

772. **Косік Г.** «Наша душа, наша пісня не вмре, не загине!..»: [про муз. вечір у Нетішин. Палаці культури] // Нетішин. вісн. – 2013. – 18 берез. – С. 14.

773. **Салій І.** Суцвіття камерних мелодій: [«Хмельниц. камерфест» розпочався виконанням творів М. Лисенка на сл. Т. Шевченка] // Проскурів. – 2013. – 21 берез. – С. 14.

774. **Максимчук О.** Донесли слово Кобзаря: [пісні на сл. Кобзаря виконали учасники худож. самодіяльн. Славут. РБК під час Шевченків. днів у Берездів. НВК] // Трудівник Полісся. – 2013. – 4 квіт.

775. **Шевчук Т.** Назустріч 200-річчю з дня Т. Г. Шевченка: [у Дунаєвец. дит. шк. мистецтв відбувся концерт «Кобзарева пісня»] // Дунаєвец. вісн. – 2013. – 21 листоп.

Образотворча Шевченкіана

Найповніша образотворча Шевченкіана Поділля зберігається в Хмельницькому обласному художньому музеї – 116 графічних, живописних, скульптурних творів провідних українських митців – лауреатів Держпремій УРСР, Національної премії імені Т. Шевченка, народних та заслужених художників, діячів мистецтв. Їх роботи вирізняються не лише вираженою індивідуальною манерою вислову, але й притаманним тим часам сприйняттям особистості Кобзаря. Серед титулованих майстрів особливою щирістю, теплотою вирізняються сграфіто та графічні аркуші заслуженого художника-хмельничанина М. Андрійчука, який протягом життя творив свою «Шевченкіану».

Її вершина – образ Катерини, інтерпретація якого немає аналогів у тогочасній образотворчості (аркуш 1990 р.). Гранично стислою мовою автор відтворив найпотаємніші чуття Шевченка над долею Катерини-України.

Цікаві рефлексії на образ Кобзаря демонструє І. Попик (1942–1999 рр.). Його графічні аркуші та живописні полотна насичені внутрішньою напругою, глибоким драматизмом, де найперше привертає увагу незламна сила й водночас безмежна самотність Пророка.

До творчості й особистості українського генія звертались й інші художники: Л. Бессараба, В. Грищенко, В. Коренев, В. Лесь, Б. Негода, О. Пажимський, М. Панасюк. Кожен з них, хто реалістичним письмом, хто засобами прикладного мистецтва висловив своє ставлення до Шевченка.

Нав'язаний попередніми часами стереотип Шевченка-бунтаря й захисника пригноблених, вже не сприймається українською спільнотою. Втім, у нових реаліях, у незалежній Україні ще не відбулося переосмислення Поета, провідною ідеєю якого є кристалізація індивіда, його право на свободу мислення і дії: «... возвеличу малих отих рабів німих! Я на сторожі коло їх поставлю слово».

Натомість інерційна констатація усталеного сприйняття Батька нації триває в аматорській, прикладній творчості, про

нього нагадує і пам'ятник у середмісті Хмельницького на відміну від погруддя молодого і натхненного провідника української ідеї у древньому Кам'янці.

*Галина Гірник, зав. експозиційним відділом
Хмельницького обласного художнього музею*

Бібліографія

776. **Володимир Лесь:** нариси, інтерв'ю, статті. – Хмельницький, 2007. – 50 с.

Із змісту: репродукція Т. Г. Шевченко в Кам'янці-Подільському. – С. 29.

777. **Дюженко Ю.** Микола Бурачек. – К.: Мистецтво, 1967. – 88 с.

Із змісту: каталог творів художника присвячених Т. Шевченку. – С. 71, 72, 73, 86, 87.

778. **Льїнський М.** Шевченкіана художників Хмельниччини // Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: зб. наук. ст. – Хмельницький, 2001. – С. 84-89.

779. **Лелях-Бегутова С. М.** Т. Г. Шевченко: [портрет] // Всеукраїнська виставка виробів, художніх творів, виготовлених інвалідами: [альбом]. – [б. м. б. р.].

780. **Назаренко Є.** Чи малював Тарас Шевченко над Смотричем? // Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: зб. наук. ст. – Хмельницький, 2001. – С. 111-114.

781. **Попик І. С.** Творчий доробок подільського художника-педагога: альбом / авт.-упоряд. О. І. Попик. – Хмельницький, 2000. – 33 с.

Із змісту: репродукції, присвячені Т. Г. Шевченку – С. 22, 23, 24.

782. **Сергей Кукуруза:** каталог вист., посвящ. 60-летию со дня рождения и 35-летию творч. деятельности. – Алма-Ата: Полиграфком., 1967. – 35 с.

Перелік гравюр, присвячених Т. Шевченку. – С. 24, 26, 27.

783. **Шевченкіана в колекції** Хмельницького обласного художнього музею: каталог творів / уклад. Г. Е. Гірник. – Хмельницький, 2010. – 64 с.

Каталог творів подільських художників:

Андрійчук М. О. – С. 5.

Артеменко В. Т. – С. 7.

Негода Б. М. – С. 47

***

784. **Гуменюк С.** Кобзарю присвячено: [про вист. живопису, скульптури, графіки і приклад. мистец. в приміщенні обл. від-ня худож. фонду] // Рад. Поділля. – 1964. – 3 берез.

785. **Паравійчук А.** Невідомий знімок: [у Кам'янець-Поділ. іст. музеї-заповіднику зберігається прижиттєвий фото-портрет Т. Шевченка] // Прапор Жовтня. – 1980. – 16 лют.

786. **Лысенко В.** Редкосный фотоснимок [Т. Г. Шевченко в Каменец-Подол. ист.-краевед. музее] // Правда Украины. – 1980. – 2 апр.

787. **Гірник Г.** Пластика й довершеність // Корчагінець. – 1989. – 5 берез. – С. 7.

У Хмельницькому обласному краєзнавчому музеї експонується виставка, присвячена 175-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка.

788. **Шевченкіана скульптора** [В. В. Лукійчука з Хмельницького] // Прапор лєнінізму. – 1989. – 8 берез.

789. **Павлович Я.** Пошук: [персон. вист. Л. П. Бессараба в худож. салоні, в т. ч. картина «Тарас Шевченко в Кам'янці-Поділ.»] // Рад. Поділля. – 1991. – 6 берез. – С. 3.

790. **Середа О.** Надихнули Шевченкові рядки: [Шевченкіана хмельниц. художників] // Корчагінець. – 1991. – 11 берез. – С. 7.

791. **Кирилишин Д.** Шевченкіана на книжкових знаках: [про екслібриси С. Кукурузи та автора ст.] // Поділ. вісті. – 1993. – 1 лип. – С. 4.: іл.

792. **Мастикаш М.** На виставці художника [В. Корнєва в обл. худож. салоні «Творчість», серед інших – портрет Т. Г. Шевченка] // Поділ. вісті. – 1993. – 22 черв. – С. 4: фото.

793. **Назаренко Є.** Ще одна фотографія Т. Г. Шевченка // Поділля. – 1993. – 29 груд.

794. **Шевченку – 183:** [худож. вист. робіт М. Андрійчука, О. Гуцуляка за творами Кобзаря представлена в обл. філармонії] // Хмельниччина. – 1997. – 14 берез.

795. **Назаренко Є.** «Мій Якове добрий!..» // Проскурів. – 1998. – 24 черв.

Яків де Бальмен (1813-1844(5)) бував на Поділлі, до нього звертається Т. Шевченко в поемі «Кавказ». Де Бальмен ілюстрував поеми Т. Шевченка.

796. **Образотворча Шевченкіана:** [повідомлення про образотворчу вист. у дит. худож. шк., присвяч. 185-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка] // Хмельниц. вечірній. – 1999. – 26 берез.

Літературно-мистецьке свято, приурочене пам'яті Т. Г. Шевченка організовано в дитячій музичній школі.

797. **Назаренко Є.** Чи малював Шевченко на Поділлі? // Прибуз. зоря. – 2000. – 6 трав.

798. **Назаренко Є.** Фотопортрети Кобзаря // Поділ. вісті. – 2001. – 7 берез.

799. **Зеленко Т.** Шляхом Шевченка-художника // Проскурів. – 2001. – 13 квіт. – С. 14.

Виставка-конкурс дитячих малюнків учнів шкіл Хмельницького за творами Т. Шевченка в Народному домі «Просвіта».

800. **Русанівська Т.** Малюють діти «Кобзаря» // Поділ. вісті. – 2001. – 24 квіт.

Конкурс дитячих малюнків, присвячений 140-й річниці з дня смерті поета, організований Хмельницьким міським товариством «Просвіта».

801. **Назаренко Є.** Одинадцята фотографія Тараса Шевченка // Проскурів. – 2002. – 8 берез. – С. 18.

802. **Назаренко Є.** Кам'янецький портрет Шевченка і його автор // Проскурів. – 2002. – 26 берез. – С. 6.

803. **Назаренко Є.** Чи малював Шевченко у місті над Смотричем // Є!. – 2003. – 21 серп. – С. 11.

804. **Будзей О.** Друга виставка першопрохідників: [190-річчю з дня народж. Т. Г. Шевченка присвяч. вист. плакатів студентів КПДУ ім. І. Огієнка] // Подолянин. – 2004. – 7 трав. – С. 6.

805. **Бендюг В.** Портрет Шевченка // Проскурів. – 2005. – 10 серп. – С. 15.

806. **Остапчук О.** Український Рембрант: Т. Г. Шевченко – художник // Дунаєвецьк. вісн. – 2009. – 12 берез.

807. **Гостинна Д.** Мрії дівочи: малярство, хімія і шахи: [про Шевченкіану юної худож. В. Лук'янової з Хмельницького] // Поділ. вісті. – 2010. – 14 трав. – С. 3.

808. **Сходинками до Шевченка:** (у виставковій залі дит. худож. шк. відбулося відкриття вист. «Сходинками до Шевченка») // Подолянин. – 2011. – 25 берез. – С. 7.

809. **Слободянюк Т.** Подільський Шевченко завжди молодий: [про емблему Шевченків, свята на Хмельниччині, автором якої є В. Ільїнський] // Поділ. вісті. – 2012. – 8 берез. – С. 3.

810. **Сайпель Т.** Вивчаючи Кобзареву спадщину: [вист. дит. малюнків у РДБ] // Вісн. Деражнянщини. – 2012. – 16 берез.

811. **Слободянюк Т.** ... І мудро посміхнутись листопаду // Поділ. вісті. – 2012. – 6 груд. – С. 5.

Із змісту: В доробку подільського художника М. Андрійчука графічний цикл «За мотивами творів Тараса Шевченка».

812. **Слободянюк Т.** Шевченко. Поділля. Діти: [в обл. наук.-метод. центрі культури і мистецтва Поділля відкрито вист. робіт учнів мистец. закладів обл.] // Поділ. вісті. – 2013. – 19 лют.: фото.

813. **Кульбовський М.** «Діла добрих оновляться, діла злих забудуться...» // Проскурів. – 2013. – 7 берез. – С.15.

В матеріалі репродукція М. Андрійчука «Тарас Шевченко у Кам'янці-Подільському».

814. **Шафінський М.** Валерій Франчук: «Йду туди, куди веде мене серце: [Шевченкіана народ. художника] // Проскурів. – 2013. – 14 берез. – С.14.: іл.

815. **Медвечук Г.** Валерій Франчук «Іду до «Кобзаря»...: [вист. творів худож. у Меджибіз. фортеці, приурочена 199-й річниці з дня народж. Т. Шевченка] // Меджибіз. замок. – 2013. – 2 квіт. – С. 18 : фото.

816. **Горбатюк В.** Виставка одного портрета [Т. Шевченко у Хмельницькому обласному літературному музеї] // Слово Просвіти. – 2014. – 23-29 січ. – С.15.

817. **Абліцов В.** Микола Бурачек. Призабутий піонер шевченкознавства – фундатор Української академії мистецтв, заснованої 18 грудня 1917 року [уродженець Летичева] // Слово Просвіти. – 2014. – 30 січ. – 5 лют. – С. 15.

Увіковічення Т. Г. Шевченка у пам'ятниках та пам'ятних знаках

У 2014 році виповнюється 200 років від дня народження Т. Г. Шевченка. Великий український поет Тарас Григорович Шевченко (1814-1861 рр.), син простого кріпака, завдячуючи своєму талантові, безперечно ввійшов знаменною постаттю в історико-культурне життя України середини ХІХ ст. Велике, епохальне значення поезії Шевченка, його безсмертних творів, для національного відродження України. Твори Шевченка перекладено майже на всі культурні мови світу, і його ім'я служить символом України, так як його твори є немов синтезою поетичної творчості українського народу.

Любов і шана до великого Кобзаря проявляється і у встановленні пам'ятників Т. Г. Шевченка.

Саме нашому поету споруджено найбільше пам'ятників у світі з-поміж геніїв людства. Їх 1384 – у 35-ти державах світу. З них в Україні – 1256, і 128 – за кордоном. В Україні найбільше пам'ятників встановлено на Івано-Франківщині – 201, за нею йдуть Львівська (193), Тернопільська (165) та Черкаська (102) області.

В Україні перший пам'ятник Шевченку (його погруддя) було встановлено громадським коштом у Харкові на садибі Алчевських також у 1881 році.

Починаючи з 1911 року, традиційне скульптурне зображення Тараса Шевченка – в кожусі та шапці, у похилому віці.

Одним із кращих зразків монументальної Шевченкіани у світі та найкращим пам'ятником поету в Україні вважається монумент, встановлений у Харкові в 1935 році. Автори – скульптор Матвій Мінзер та архітектор Йосип Лангбард. Також відзначаються у мистецькому плані пам'ятники у Чернігові

(1992 р., автор Андрій Чеплик), у Буенос-Айресі в Аргентині (1971 р., автор Леонід Моложанин), у Римі в Італії (1973 р., автор Уго Мацеї).

Найвище місце на землі, де встановлений пам'ятник Шевченку – на висоті 4200 метрів над рівнем моря, на піку Шевченка, в Кабардино-Балкарії. А найвищий, 7-метровий монумент, споруджено у Ковелі.

Протягом останніх років на території України на честь Т. Г. Шевченка у багатьох населених місцях встановлено пам'ятники, бюсти, а також меморіальні дошки. Зокрема, станом на 01.12.2013 р. на території Хмельницької області, згідно Переліку пам'яток та об'єктів культурної спадщини Відділу охорони пам'яток історії і культури у Хмельницькій області, налічується 10 пам'яток та 16 об'єктів культурної спадщини, встановлених на честь Т. Г. Шевченка. Занесенням зазначених пам'яток до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (під охорону держави), складанням паспортів на них, займаються старший науковий співробітник Відділу Н. М. Майнгардт-Гоголь та науковий співробітник В. В. Дзьоник.

Зокрема, у Хмельницькій області **до пам'яток культурної спадщини** відносяться: **пам'ятник** (гранітна монолітна скульптура) у м. Хмельницькому в сквері ім. Шевченка, по вул. Проскурівській, 40 (1992 р.), скульптори: І. С. Зноба, В. І. Зноба, архітектор В. М. Громихін; **бюст** (бюст – залізобетон, постамент – цегла, цемент) у Городоцькому районі у с. Старе Поріччя, по вул. Народній, біля бібліотеки (1966 р.) скульптор – А. Ф. Майко; а також **пам'ятники** у Ізяславському районі, у с. Ліщани, по вул. Шевченка, 1, біля будинку культури (1960 р.), у Дунаєвецькому районі в с. Рахнівка, біля школи (1984 р.), у м. Красилові, по вул. Грушевського, 19, (1984 р.), у Старокостянтинівському районі в с. Вишнопіль (1954 р.), у смт. Теофіполь по вул. Леніна, 46, (1975 р.), у Шепетівському районі в с. Пліщин, по вул. Терешкової (1967 р.), та **бюсти** у Дунаєвецькому районі в с. Воробіївка, по вул. Молодіжній, 1, (1960 р.), та Старокостянтинівському районі в с. Шевченка (1972 р.).

До **об'єктів культурної спадщини** у Хмельницькій області відносяться: **меморіальна дошка на честь перебування Т. Г. Шевченка** у смт. Меджибіж по вул. Жовтневій, 1, при в'їзді у фортецю на фортечній стіні Лицарської башти, (1999 р.), (бюст – кована мідь, меморіальна дошка – граніт), скульптор – К. С. Маєвський, архітектор – М. Л. Копил; **пам'ятник** у смт. Чемерівці по вул. Центральній, 30, біля райдержадміністрації, (2001 р.), (скульптура – залізобетон, бронза, постамент – цегла, цемент), скульптор – П. Ф. Штайнер; **бюсти** – у м. Кам'янці-Подільському по вул. Шевченка, 20, біля міського будинку культури, (2000 р.), (бюст – бронза, постамент – гранітні блоки), скульптор – Б. М. Мазур; у смт. Білогір'я по вул. Шевченка, 45, біля будинку культури, (2001 р.), (бюст, постамент – граніт), скульптор – Р. М. Макеєв, архітектор – В. Д. Кривий; у смт. Віньківці по вул. Соборної України, 13, біля райдержадміністрації, (2001 р.), (бюст – залізобетон, кована мідь, постамент – граніт), скульптор – П. Ф. Логвінов; у Городоцькому районі в с. Бедриківці, (1989 р.), (бюст – залізобетон, постамент – залізобетон, мармурова крихта); у Городоцькому районі в с. Велика Левада, (1996 р.), (бюст, постамент, цокольна площадка – залізобетон); у Деражнянському районі в с. Копачівка, (1998 р.), (бюст – кована мідь, постамент – залізобетон, мармурова крихта); у м. Дунаївці, по вул. Шевченка, 64, (1999 р.), (бюст – бронза, постамент – граніт), скульптор – М. Н. Баланчук, архітектор – Л. Ф. Лось; в Ізяславському районі, у с. Васьківці, (1998 р.), (бюст – залізобетон, постамент – цегла, цемент); у Красилівському районі у с. Радісне, (1998 р.); у смт. Летичів по вул. 50-річчя Жовтня, біля будинку культури, (2010 р.), (бюст, постамент – залізобетон), архітектор М. Є. Стука; у м. Полонне по вул. Л. Українки, 119, (2006 р.), (бюст – тонований фосфорогіпс, постамент – азбестоцемент), скульптор – А. М. Ткачук; у Славутському районі в с. Ганнопіль, (2007 р.), (бюст, постамент – залізобетон), скульптори П. Ф. Логвінов, О. П. Логвинов; у смт. Стара Синява, по вул. Грушевського, 61, біля будинку культури, (1998 р.), (бюст – кована мідь, постамент – граніт), скульптор – В. В. Логінов, архітектор – В. В. Гук; в смт. Ярмолинці по вул. 600-річчя Ярмолинець, (2003 р.), (бюст -

бронза, постамент – граніт), скульптор – Ф. Штопайло, архітектор – В. О. Чехіра.

Крім того, встановлено **меморіальну дошку на честь перебування Т. Г. Шевченка** у м. Кам'янці-Подільському, по вул. Татарській, 14, на стіні будинку колишньої гімназії, (сьогодні – історичний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету ім. І. Огієнка).

Найкращим подільським пам'ятником Тарасу Шевченку мистецтвознавці визнали монументальне погруддя (бюст) юного поета, встановлене у 2000 році в Кам'янці-Подільському (коштом міста), яке створив народний художник України, хмельничанин Богдан Мазур.

На жаль, на сьогодні, не споруджено пам'ятників великому поету в Ізяславі, Старокостянтинові, Новій Ушиці... Надіємось, що місцева районна влада до 200-літнього ювілею Т. Г. Шевченка вшанує нашого Кобзаря, а культурна спадщина Хмельниччини поповниться пам'ятками, гарними мистецькими витворами.

*Сергій Шпаковський, старший науковий співробітник
відділу охорони пам'яток історії і культури
у Хмельницькій області,
член Національної спілки краєзнавців України*

Бібліографія

818. **Кульбовський М.** Пам'ятники Т. Г. Шевченку на Хмельниччині // Кульбовський М. Подільська Шевченкіана. – Хмельницький, 2006. – Кн. 2. – С. 23.

819. **Ситар І. А.** Вшанування пам'яті Великого Кобзаря: Т. Г. Шевченко у бронзі і граніті [в Україні в т. ч. і на Хмельниччині] // Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: зб. наук. ст. – Хмельницький, 2001. – С.118-124.

***

820. **Ігнатов О.** Статуетка Великого Кобзаря [в асортименті виробів Полон. артлі «Керамік»] // Рад. Поділля. – 1946. – 2 берез. – С. 2.

821. **Крочек Я.** Історія пам'ятника [Т. Г. Шевченку у Красилові] // Корчагінець. – 1981. – 5 груд.

822. **Діденко З.** Знати задалегідь // Корчагінець. – 1989. – 19 лют. – С. 3.

Пропозиція щодо встановлення меморіальних дощок про перебування Кобзаря в Меджибожі і Кам'янці-Подільському.

823. **Вовненко В.** Святиня народу // Корчагінець. – 1989. – 5 берез. – С. 7.

Члени Українського товариства охорони пам'ятників історії та культури хмельницької школи № 19 пропонують встановити меморіальні дошки у всіх місцях перебування Т. Шевченка на Поділлі у 1846 р.

824. **Кабачинська С.** Хто ми? // Рад. Поділля. – 1991. – 12 берез. – С. 4.: фото.

Закладено символічний камінь на місці майбутнього пам'ятника Кобзареві в хмельницькому парку.

825. **Де стоятиме Шевченко?** // Хмельниц. вечірній. – 1991. – 3 квіт. – С. 4.

Роз'яснення з приводу місця встановлення пам'ятника Т. Шевченку у Хмельницькому.

826. **Ільчук С.** Бути чи не бути пам'ятнику Т. Шевченку в Хмельницькому? А якщо бути, то де? // Рад. Поділля. – 1991. – 23 жовт. – С. 4.

827. **Корнійчук В.** Де бути пам'ятнику // Життя Старокостянтинівщини. – 1992. – 10 берез. – С. 1.

Про місце встановлення в Старокостянтинівці пам'ятника Кобзареві.

828. **У пам'ять перебування Кобзаря** [встановлено мемор. дошку в м. Кам'янці-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1992. – 11 берез.

829. **Мар'янчук Н.** Провісникові вільної України: [встановлено мемор. дошку Т. Г. Шевченку на приміщенні пед. ін-ту в м. Кам'янці-Поділ.]: фоторепортаж // Край Кам'янецький. – 1992. – 12 берез. – С. 1.

830. **Гавриляк І. М.** Пам'ятник Тарасу Шевченку / розмову з головою архітект. ради по спорудженню пам'ятника в Хмельницькому вів О. Антонович // Рад. Поділля. – 1992. – 4 квіт. – С. 1.

831. **Костевич І.** Тут бував Т. Г. Шевченко: [встановлення мемор. дошки на приміщенні іст. ф-ту пед. ін-ту в м. Кам'янці-Поділ.] // Рад. Поділля. – 1992. – 29 квіт. – С. 5.

832. **Слободянюк Т.** Ось такі ми, Тарасе...: [відкриття пам'ятника Т. Шевченку в Хмельницькому] // Поділ. вісті. – 1992. – 22 груд.

833. **Бусел О.** Мир мирові подарувати // Хмельниц. вечірній. – 1992. – 23 груд.

Відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку у Хмельницькому.

834. **Повернення Тараса:** [у Хмельницькому відкрито пам'ятник Кобзареві] // Проскурів. – 1992. – 26 груд.

835. **Макаренко П.** Довгий шлях на постамент: [у Пліщині Шепетів. р-ну відкрито пам'ятник Т. Шевченку] // Поділ. вісті. – 1993. – 18 берез. – С. 2 : фото.

836. **Діденко З.** ... і свого не цураймося // Корчагінець. – 1998. – 13-19 берез. – С. 8.

Встановлення пам'ятників Т. Г. Шевченку в області.

837. **Слободянюк Т.** Шевченко вдруге завітав до Меджибожа. Тепер уже назавжди // Поділ. вісті. – 1999. – 25 трав.

Відкриття барельєфа Т. Шевченка у фортеці-музеї.

838. **Сіроклин Ю.** Будеш, батьку, панувати, поки живуть люди!... // Летичів. газ. – 1999. – 27 трав. – С. 2-3. : фото.

Відкриття пам'ятної меморіальної дошки у Меджибіжській фортеці.

839. **Капелістий М.** Надзвичайна історія пам'ятника [Т. Шевченку на території з-ду «Хмельпиво»] // Проскурів. – 2000. – 10 берез. – С. 3.

840. **У бронзі постав** Кобзар на площі заповідного Кам'янця-Подільського // Нар. армія. – 2000. – 23 трав. – С. 2.

841. **Балема Р.** Нове «серце» Віньковець // Поділ. вісті. – 2001. – 24 серп. – С. 1.

Відкриття погруддя Т. Г. Шевченку на центральному Майдані Віньковець.

842. **Олександрук В.** Свою Україну любіть!: [24 серп., в день 10-річчя незалежності України, в Чемерівцях урочисто відкрито пам'ятник Т. Г. Шевченку] // Нове життя. – 2001. – 29 серп. – С. 1-2. : фото.

843. **Гончарук В.** Великому Кобзареві: [24 серп. 2001 р., у день 10-ї річниці проголошення незалежності України, в Чемерівцях відкрито пам'ятник Т. Шевченку] // Нове життя. – 2001. – 12 груд. – С. 2. : фото.

844. **Ісаченко В.** Свято, що допомогло прийти Кобзареві у селище: [відкриття пам'ятника Т. Шевченку в Ярмолинцях] // Поділ. вісті. – 2003. – 24 лип. – С. 1.

845. **Туровська Л.** Тарасове слово чути у Вашингтоні // День за днем. – 2004. – 1 квіт.

Автор пам'ятника Т. Шевченку у Вашингтоні скульптор Лео Мол, уродженець Полонного.

846. **Коваль І.** Яскраво, весело, по-особливому...: фото-репортаж // Новий шлях. – 2006. – 3 жовт:

Із змісту: під час святкування 1010-ліття м. Полонне відкрито меморіальний комплекс Т. Шевченку на площі 1000-ліття Полонного.

847. **Кравчук В.** Чи прийде в Ізяслав Тарас Шевченко? // Поділ. вісті. – 2008. – 27 черв. – С. 3.

Просвітяни міста обговорюють можливі місця встановлення пам'ятника Кобзареві.

848. **Пилипчук В.** Пам'ятник великому Кобзареві [відкрили у с. Кам'янка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2009. – 16 жовт. – С. 1.

849. **Сокальський С.** «... і мене в сім'ї великій...» [відкриття пам'ятника Кобзареві у с. Кам'янка Кам'янець-Поділ. р-ну] // Подолянин. – 2009. – 16 жовт. – С. 2.

850. **Косюк Г.** У пам'ятника Т. Шевченку у м. Красилів – своя історія // Красилів вісн. – 2011. – 4 берез. – С. 4.

851. **Фурман Б.** Повернувся Кобзар у Ярмолинці: [у райцентрі встановлено пам'ятник Т. Г. Шевченку] // Вперед. – 2011. – 4 берез. – С. 7: фото.

852. **Кошова Л.** У Канаді відкрили пам'ятник Тарасові Шевченку, автор якого Лео Мол (Леонід Молодожанин, уродженець Полонного) // Укр. слово. – 2011. – 13-19 лип. – С. 16.

853. **Слободянюк Т.** Ой крута та круча, де стоїть Тарас і крізь роки кличе, кличе нас: [пам'ятники Т. Шевченку у світі і на Хмельниччині] // Поділ. вісті. – 2013. – 10 груд. – С. 8.

854. **Барбалюк В.** Про наш пам'ятник Кобзареві // Проскурів. – 2014. – 6 лют. – С. 14.

Театральна Шевченкіана

855. **Мельник А.** Поділля напередодні декади // Рад. Поділля. – 1951. – 12 черв. – С. 3.

Про участь колективу драматичного театру ім. Петровського в декаді українського мистецтва та літератури (15-25 червня 1951 р. в Москві) з виставою за драмою Т. Г. Шевченка «Назар Стодоля».

856. **Григор'єв І.** Звітують самодіяльні колективи: [у Хмельницькому пройшла театральна декада республ. огляду-конкурсу, присвяч. 150-річчю з дня народж. Т. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1964. – 3 берез.

857. **Шумов С.** Шлях Кобзаря // Рад. Поділля. – 1984. – 7 лип.

Вистава «Шлях» Харківського академічного театру ім. Т. Г. Шевченка у Хмельницькому.

858. **Юв І.** В талантах сяє зірка Кобзаря: [про муз.-театр. свято «В сім'ї вольній, новій», присвяч. 175-річчю з дня народж. Т. Г. Шевченка в Городоц. РБК] // Прапор Ілліча. – 1989. – 4 квіт.

859. **Клапченко І.** На районній сцені: [у Летичеві Хмельниц. обл. муз.-драм. театр показав муз. драму «Катерина»] // Рад. Поділля. – 1991. – 5 лип.: фото.

860. **Карась П.** Нам треба голосу Тараса: [відкриття театр. сезону обл. муз.-драм. театру ім. Петровського спектаклем «Катерина»] // Рад. Поділля. – 1991. – 13 лист. – С. 3.

861. **Олійник М.** Тарасові березини: [до 196-ї річниці з дня народж. Т. Г. Шевченка в с. Залісся Кам'янець-Поділ. р-ну відбулося театр. свято «Тарасові березини»] // Край Кам'янецький. – 2010. – 19 берез. – С. 3.

Т. Г. Шевченко в народному декоративно-прикладному мистецтві

Літературні твори Т. Г. Шевченка вражають розмаїттям художніх поетичних образів. Лірична поезія, драматичні твори Кобзаря надихають народних майстрів та умільців на відтворення їх у виробках народного мистецтва. Картини з сільського життя, описаного Шевченком, ми спостерігаємо в народному малярстві, образи літературних героїв у декора-тивному розписі різьблених дерев'яних панно, витинанках.

Особливо шанують Тараса Григоровича вишивальниці. На виставках їх виробів обов'язково має бути вишитий портрет поета, а його «Заповіт», вишитий в барвистих квітах на панно, прикрашає народні світлиці закладів культури, шкільні музеї та є оздобою багатьох помешкань управлінців. Портрет Шевченка можна побачити і на мальованих декоративних тарелях.

Окремі майстри створюють вишиті панно з прекрасними краєвидами шевченківського часу за мотивами його поетичних творів.

В наш час до Шевченківської тематики звертаються вишивальниці Ніна Гончарук, Галина Бучківська та Валентина Греськова з Хмельницького, різьбяр Іван Нащубський, художники Ганна Єрменчук-Гручман та Оксана Авдикович з Волочиська, майстриня художньої обробки природних матеріалів Світлана Денисенко та майстрині витинанки Оксана Цимбалюк з Дунаєвць та Зоя Блажеєва з Хмельницького, майстриня художнього ткацтва Оксана Драган з Хмельницького. Барвистим розмаїттям виділяються на виставках оригінальні полотна самчиківського розпису з села Самчики Старокостянтинівського району. Майстри народного мистецтва Олександр Пажинський, Віктор Раковський, Михайло Юзвук у своїх творах відображають Шевченкових літературних героїв в суцвіт'ях квітів, буянні рідної природи в неповторному поєднанні ліній та кольорів.

*Таїсія Стан, заступник директора Хмельницького
ОНМЦКІМ, голова Хмельницького обласного осередку
Національної спілки майстрів народного мистецтва України*

Бібліографія

862. **Кульбовський М.** Т. Г. Шевченко та його поетичні образи у творах подільських народних майстрів // Кульбовський М. Подільська Шевченкіана. – Хмельницький, 2006. – Кн. 2. – С. 76.

***

863. **Гладенюк Н.** Портрет Тараса // Корчагінець. – 1989. – 23 квіт. – С. 7.

О. Д. Малиновська – вихователька Красилівського дитсадка № 1 вишиває рушники, серветки, робить вироби з макраме за мотивами творів Т. Шевченка.

864. **Катрич Т.** Шевченкіана Івана Холоменюка // Поділ. вісті. – 2001. – 22 трав. – С. 3

Портрет Т. Г. Шевченка в Хмельницькій художній галереї Н. Косаревої.

865. **Борисов В.** Рушник з півнями: [до Шевченків. днів] // Летичів. газ. – 2003. – 9 берез.

866. **Козак І.** Доріжка у тисячу рушників привела до Шевченка: [про вишивальницю Г. Варенок із Хмельницького] // Голос України. – 2011. – 13-19 лип. – С. 16.

867. **Садомська Л.** І дивує, і тішить, і радує // Поділ. вісті. – 2012. – 14 лют. – С. 4.

Із змісту: у творчому доробку народної майстрині В. Спірякіної портрет Т. Шевченка, виготовлений із пір'я.

868. **Салій І.** Шевченкіана Ніни Гончарук // Проскурів. – 2013. – 28 лют. – С. 3.

869. **Слободянюк Т.** «Ой стрічечка до стрічечки, мережаю три ніченьки...»: [вист. «Шевченкіана у вишивці» засл. майстра нар. творчості Н. Гончарук, присвячена 199-й річниці від дня народж. Т. Шевченка у Нар. домі міськ. «Просвіти»] // Поділ. вісті. – 2013. – 5 берез. : фото.

З іменем Т. Г. Шевченка

870. **Вільчинська О.** Доля вулиці – людська доля [вул. Т. Г. Шевченка у Хмельницькому] // Рад. Поділля. – 1964. – 9 берез.

871. **Ковальчук С.** Неначе писанка село: [колгосп імені Т. Г. Шевченка с. Пліщин Шепетів. р-ну] // Рад. Поділля. – 1964. – 9 берез.

872. **Ющенко Б.** Стара фортеця, кімната Кобзаря (в Кам'янець-Поділ. музеї) // Рад. Поділля. – 1964. – 11 берез.

873. **Осадчук Г.** Клуб шевченківців [в дунаєвц. школі] // Ленін. шляхом. – 1967. – 26 серп. – С. 3.

874. **З любов'ю до Кобзаря** // Корчагінець. – 1989. – 15 січ. – С. 2.

Кімната-музей Т. Г. Шевченка при СШ № 7 м. Старокостянтинова.

875. **Гордість Поділля й України** // Корчагінець. – 1989. – 29 січ. – С. 2.

Листи в редакцію на підтримку пропозиції членів обласного товариства шанувальників української мови «Родовід» про присвоєння обласній дитячій бібліотеці імені Т. Г. Шевченка.

876. **Горбатюк В.** Ім'я для бібліотеки. Пропозиції читачів... і деякі міркування щодо них // Корчагінець. – 1989. – 12 лют. – С. 2.

Про присвоєння імені Т. Г. Шевченка обласній дитячій бібліотеці.

877. **Осадчук М.** Свято на вулиці Шевченка [у м. Дунаївці] // Ленін. шляхом. – 1989. – 8 берез.

878. **Чабан В.** Музей Кобзаря [у Старокостянтинів. СШ № 7] // Світло Жовтня. – 1989. – 8 берез. – С. 4.

879. **Шелепало П.** Музей Кобзаря створено у Нетішин. СШ № 2 // Рад. Поділля. – 1991. – 2 берез. – С. 4.

880. **Янтаренко І.** У барві та слові явилось нам...: [у Білогір. СШ відкрито музей Т. Г. Шевченка] // Корчагінець. – 1991. – 1 квіт. – С. 4.

881. **Будзей О.** 90 років з іменем Кобзаря: [історія назви вул. Т. Г. Шевченка у Кам'янці-Поділ.] // Подолянин. – 2008. – 7 берез. – С. 9.

882. **Добрянський П.** З іменем Кобзаря: [ім'я поета носив колгосп с. Соколівка Ярмолинец. р-ну] // Вперед. – 2009. – 6 берез.

883. **Слободянюк П.** Вовковинці, світлиця Тарасова // Поділ. вісті. – 2010. – 21 трав. – С. 3.

884. **Єсюнін С.** 110 років скверу імені Тараса Шевченка у Хмельницькому // Поділля. – 2012. – 26 квіт. – С. 13.

Кобзар і подоляни

885. **Андрушко О. І.** Використання творчості Т. Г. Шевченка в ідейно-політичному вихованні робітничого класу Поділля (1921-1925) // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 33-35.

886. **Баженів Л.** Подільська інтелігенція 40-60-х років XIX ст. і Тарас Шевченко // Тарас Шевченко і українська культура XXI століття: зб. наук. праць. – Кам'янець-Поділ., 2000. – С. 225-228.

887. **Гірник П.** За дві криниці до прірви. – К.: Кредо, 2012. – 40 с.

Авторські роздуми про значення Т. Г. Шевченка та його творчості для українського народу.

888. **Діденко З. О.** З Поділлям у серці: [про Н. Г. Наумову, шевченкознавця, уродж. Летичева] // Духовні витоки Поділля: жінки в історії краю: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Хмельницький, 2012. – С. 353-355.

889. **Кульбовський М.** Згадки про подолян у творах Т. Г. Шевченка // Кульбовський М. Подільська Шевченкіана. – Хмельницький, 2006. – Кн. 2. – С. 14-17.

890. **Кульбовський М.** Подоляни у житті Шевченка // Там само. – С. 17-18.

891. **Матеуш В.** Тарас Шевченко з нами: роздуми. – Хмельницький: Евріка, 2001. – 52 с.

892. **Мацько В.** Творці подільської шевченкіани // Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: зб. наук. ст. – Хмельницький, 2001. – С. 96-98.

893. **Молчанова Р.** Люди і долі: [до 190-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка]. – Хмельницький: Евріка, 2004. – 132 с.

894. **Назаренко Є. Д.** Тарас Шевченко і подоляни: нариси. – Хмельницький: Евріка, 2003. – 32 с.; Проскурів. – 1999. – 21 трав. – С. 3; Моя газета. – 2004. – 20 трав. – С. 4.

895. **Назаренко Є.** Шевченко і освітяни-подоляни // Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти. – Хмельницький, 2001. – С. 89-92.

896. **Прокопчук В. С.** З Шевченком у серці: [вплив Кобзаря на життєвий і творчий шлях М. Магери] // Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті гуманізації сучасної освіти: зб. наук. ст. – Хмельницький, 2001. – С. 98-101.

897. **Сохацька Є. Т. Г.** Шевченко в житті Олімпіади Пащенко (1879-1972 рр.): [до проблеми національної ідентифікації] // Дунаєвеччина очима дослідників, учасників і свідків історичних подій: зб. наук.-красн. праць. – Кам'янець-Поділ., 2013. – Вип. V. – С. 193-201.

898. **Сис Т. А.** Т. Г. Шевченко у пам'яті кам'янчан // Т. Г. Шевченко і Поділля: тези доп. наук.-практ. конф., присвяч. 175-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка. – Кам'янець-Поділ., 1989. – Ч. 1. – С. 35-38.

***

899. **Про призначення стипендій** Президента України переможцям I і II Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка: Указ Президента України від 19 жовт. 2012 р. № 606/2012 // Уряд. кур'єр. – 2012. – 25 жовт. – С. 21.

Із змісту: стипендії Президента України отримали Іван Андрощук, Андрій Тхір, курсанти Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького; Інна Когерина, учениця Шепетівського навчально-виховного комплексу № 1 «Загальноосвітня школа I-II ступенів-лицей» Хмельницької області; Петро Футорний, студент Хмельницького національного університету.

900. **Бортник С.** Схиляюсь над віршем: [колгоспник с. Бохни Летичів. р-ну про значення у його житті поезії Т. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1964. – 9 берез.

901. **Коробко О.** Я так люблю її: [жителі с. Антоніни Красилів. р-ну читають і шанують Т. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1964. – 9 берез.

902. **Цвітошенко І.** «Кобзар» в атаку підіймав...: [учитель Г. Скиба з Ярмолинец. р-ну про значення шевченків. слова під час ВВВ] // Рад. Поділля. – 1964. – 9 берез.

903. **Назаренко Є.** Друг Шевченка: [Аркадій Миколайович Венгжиновський (Венгржиновський), життя якого пов'язане з Поділлям, зокрема, з м. Проскурів] // Корчагінець. – 1970. – 17 лист. – С. 3.

904. **Сваричевський А.** Тарасове слово кликало в бій: [роль Шевченкової поезії під час ВВВ] // Рад. Поділля. – 1974. – 22 лют.

905. **Назаренко Є.** Однодумці Шевченка [серед уродженців Поділля] // Рад. Поділля. – 1978. – 11 січ.

906. **Золотарьов В.** З Кобзарем у серці: світ твоїх захоплень: [про поділ. любителя-шевченкознавця М. М. Швеця] // Рад. Поділля. – 1984. – 13 трав.

907. **Осадчук П.** Дух Кобзаря: [до 175-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Рад. Поділля. – 1989. – 8 лют.

908. **Сваричевський А.** Подільські друзі й однодумці Кобзаря // Корчагінець. – 1989. – 26 лют. – С. 5.

909. **Мацько В.** А роман – невідомий: [В. Єзерський і Т. Шевченко] // Корчагінець. – 1989. – 12 берез.

910. **Крапива П.** ... І Шевченка Вітчизні повернув: [про значення [худож.] Ф. П. Толстого у долі Великого Кобзаря] // Рад. Поділля. – 1991. – 7 трав.

911. **Назаренко Є.** Побратим Шевченка [А. М. Венгжиновський, випускник Кам'янець-Поділ. гімназії] // Хмельниц. вечірній. – 1991. – 31 серп. – С. 4.

912. **Назаренко Є.** Ще один знайомий Шевченка у Кам'янці: [худож., учитель Кам'янець-Поділ. гімназії І. Васьков] // Ровесник. – 1993. – 22 трав.

913. **Назаренко Є.** Заслужив вдячність Кобзаря: [наш земляк із Старокостянтинова, чиновник М. О. Андрієвський] // Хмельниччина. – 1993. – 3 груд.

914. **Назаренко Є.** Дід Леніна, котрий лікував Шевченка // Поділ. вісті. – 1994. – 19 листоп. – С. 2.

Бланк Олександр (1799, Старокостянтинів – 07.1870, Казанська губернія) – лікар, дід Леніна по матері, в 1837 р. вилікував хворого учня художника Ширяєва – Тараса Шевченка.

915. **Чернега Н.** Дед В. И. Ленина лечил Т. Шевченко // Аргументы и факты. – 1995. – № 6 (февр.). – (Вкладыш «Киев. ведомости. – 1995. – № 5 (январь). – По материалам хмельниц. краеведа Е. Назаренко.

916. **Назаренко Є.** Лист із Зінькова: [М. К. Гладиша до Т. Г. Шевченка] // Поділ. вісті. – 1995. – 7 берез.

917. **Кобзар і подоляни** // Дунаєвец. вісн. – 1995. – 8 берез. – (До річниці з дня народження Т. Г. Шевченка).

918. **Назаренко Є.** Шлях на Чернечу гору: [про подолян К. Шейковського, П. Свенцицького, прихильників творчості Т. Г. Шевченка] // Прибуз. зоря. – 1995. – 11 берез.

919. **Назаренко Є.** Тарас Шевченко і подоляни // Хмельниц. вечірній. – 1995. – 11 берез.

920. **Назаренко Є.** Шевченко з нами // Хмельницький вечірній. – 1995. – 20 трав.

921. **Назаренко Є. Г.** Мачтет про відвідання могили Кобзаря // Проскурів. – 1995. – 20 трав. – С. 1.

922. **Чернега М.** Дід Володі Ульянова лікував Шевченка: [дослідження Є. Назаренка] // Україна молода. – 1998. – 12 берез. – С. 6.

923. **Миколаєнко О.** Господиня «Хати на Пріорці» в народному домі: [Н. Г. Наумова, зав. від. «Хата на Пріорці» Київ. держ. музею Т. Шевченка, на святкуванні 185-ліття з дня народж. Т. Г. Шевченка у Хмельницькому] // Проскурів. – 1999. – 12 берез. – С. 1.

924. **Чернега М.** «Україна плакала голосом Шевченка»: про що розповіла нащадкові поетового роду [О. Відоменку] унік. друк. реліквія // Україна молода. – 1999. – 14 жовт. – С. 12.

925. **Олійник В.** Їх поєднав Кобзар: [праправнук Т. Шевченка О. А. Відоменко та письм. із Азербайджану Сіявуш Мамедзаде] // Проскурів. – 2001. – 14 верес. – С. 12.

926. **Гірник П.** Тяжко мені бути полем під сараною: [роздуми відомого укр. поета, лауреата обл. Шевченків. премії про Шевченка та Україну] // Поділ. вісті. – 2003. – 7 берез. – С. 1-2.

927. **Погомій В.** «Кобзар» Шевченка знає на пам'ять: [найстаріша жителька Новоушиц. р-ну поділилась своєю любов'ю до творів Шевченка] // Поділ. вісті. – 2003. – 31 лип. – С. 4.

928. **Мороз О.** У кожного своя дорога до Шевченка // Нетішин. вісн. – 2004. – 5 берез.

929. **Назаренко Є.** Зустріч Шевченка з подолянами на засланні // Моя газета. – 2004. – 11 берез.

930. **Шашенок Д.** Хмельницький родич Шевченка: [Олександр Відоменко зробив ряд відкриттів в шевченкознавстві та родоводі Гоголя] // Всім. – 2008. – 12 берез. – С. 14.

931. **Горбатюк В.** Не просто вчитель гімназії: Тарас Шевченко і Петро Чуйкевич: дослідження // Поділ. вісті. – 2009. – 24 лют.

932. **Наконечний Ф.** Кажемо: «Нам треба Шевченкового слова!» А коли читали його востаннє?: [роздуми жителя с. Іванківці Хмельниц. р-ну про значення шевченків. слова] // Поділ. вісті. – 2012. – 8 берез. – С. 3.

933. **Гонта І.** До глибини душі – Шевченко: [поет. спадщина Кобзаря в долі учениці Свіршків. ЗОШ Чемеровец. р-ну О. Шевчук] // Нове життя. – 2012. – 16 берез.

934. **З «Кобзарем» крізь війну:** [вчитель ЗОШ с.Соколівка Ярмолинец. р-ну Г. Скиба пройшов з «Кобзарем» від Сталінграда до Берліна] // Вперед. – 2013. – 12 лип. – С. 3.

935. **Подолян М.** Шевченко і Кармалюк // Подолянин. – 2013. – 20 верес. – С. 8.

**Лауреати Національної премії України
імені Тараса Шевченка**

Національна премія України імені Тараса Шевченка (Шевченківська премія) – найвища відзнака за твори літератури та мистецтва в Україні, заснована 20 травня 1961 року Постановою Ради Міністрів УРСР як Республіканська премія імені Тараса Шевченка. Присудження Національної премії провадиться Указом Президента України щорічно.

1965

Бажан Микола Платонович (26.09.1904, м. Кам'янець-Подільський – 23.11.1983, м. Київ) – поет, критик, перекладач, публіцист, державний і громадський діяч, академік АН УРСР, Герой Соціалістичної праці (1974), лауреат Ленінської премії (1982).

Премію отримав за поему «Політ крізь бурю».

1972

Кондратюк Микола Кіндратович (5.05.1931, м. Старокостянтинів – 16.11.2006, м. Київ) – співак, педагог. Народний артист СРСР (1978), академік Міжнародної педагогічної академії (2001).

Премію отримав за концертні програми 1969-71 рр.

1973

Гордієнко Кость (Костянтин) Олексійович (21.09 (3.10). 1899, с. Микитинці Ярмолинецького району – 17.12.1993, Харків) – письменник.

Премію отримав за роман-трилогію «Чужу ниву жала», «Дівчина під яблунею», «Буймир».

1974

Ігнащенко Анатолій Федорович (28.01.1930, с. Захарівці Хмельницького району – 5.04.2011, м. Київ) – архітектор.

Премію отримав за пам'ятник Лесі Українці в Києві.

1975

Бсляєв Володимир Павлович (21.03 (3.04). 1907, м. Кам'янець-Подільський – 20.02.1990, м. Москва) – український і російський письменник, кіносценарист.

Премію отримав за кіносценарій до художнього фільму «До останньої хвилини».

1979

Дмитерко Любомир Дмитрович (18 (05).03.1911, м. Винники Львівської області – 02.10.1985, м. Київ) – поет, прозаїк, драматург, літературний критик, громадський діяч, член літературної спілки «Західна Україна», Спілки письменників СРСР (1935).

Премію отримав за збірки поезій «Світе мій» та «Основа».

Подолян Микола Петрович (24.09.1923, м. Кам'янець-Подільський – 20.05.2012, м. Київ) – поет, публіцист, журналіст. Член Національної спілки письменників України (1956), Національної спілки журналістів України (1961).

Премію отримав за публіцистичні статті та памфлети у пресі 1976-78 рр.

1985

Дідух Володимир Євгенович (25.03.1937, с. Іванківці Хмельницького району) – співак (баритон), народний артист України.

Премію отримав за концертні програми 1982-84 рр.

1986

Комарницький Антон Аполлінарійович (6.10.1923, с. Оринин Кам'янець-Подільського району – 12.11.1995, м. Київ) – кіносценарист.

Премію отримав за повнометражні документальні фільми «Командарми індустрії», «Головуючий корпус», «Стратеги науки».

1987

Басистюк Ольга Іванівна (19.08.1950, с. Поляни Волочиського району) – українська співачка (ліричне сопрано), народна артистка УРСР (1985), Герой України (2010).

Премію отримала за концертні програми останніх років.

1989

Кацал Микола Лукич (10.12.1940, м. Хмельницький) – засновник хору хлопчиків «Дударик» м. Львова, Заслужений діяч мистецтв України (1999), Народний артист України (2009).

Премію отримав за концертні програми останніх років.

1992

Гуцал Віктор Омелянович (2.01.1944, с. Требухівці Летичівського району) – диригент, професор, завідуючий кафедрою бандури і кобзарського мистецтва Національного університету культури і мистецтв.

Премію отримав за концертні програми 1988-1991 років Державного оркестру народних інструментів України.

1993

Маняк Володимир Антонович (6.11.1934 с. Криштопівка Волочиського району – 15.06.1992, м. Київ) – письменник.

Премію отримав спільно з дружиною Коваленко Л. Б. (помертно) у 1993 році за книгу-меморіал «33-й: голод».

1994

Зінкевич Василь Іванович (1.05.1945, с. Васьківці Ізяславського району) – естрадний співак (тенор), народний артист України.

Премію отримав за концертні програми останніх років.

Овсійчук Володимир Антонович (28.07.1924, с. Малий Скнит, Славутського району) – український мистецтвознавець, педагог, заслужений діяч мистецтв України, член-кореспондент Академії мистецтв України.

Премію отримав за монографію «Українське мистецтво другої половини XVI першої половини XVII ст.», «Майстри українського бароко».

1996

Гронський Володимир Петрович (26.12.1954, м. Чирчик, Узбекистан) – композитор.

Премію отримав за музику до серіалів «Пастка» і «Злочин з багатьма невідомими» студії «Укртелефільм».

Зноба Валентин Іванович (10.01.1929, смт. Софіївка Дніпропетровської області – 7.08.2006, м. Київ) – скульптор, народний художник України, академік АН України.

Премію отримав за створення скульптурних композицій на тему Великої Вітчизняної війни, в тому числі монументу слави в місті Хмельницькому.

1998

Дідик Михайло Петрович (20.11.1963, с. Колубаївці Кам'янець-Подільського району) – співак (лірично-драматичний тенор).

Премію отримав разом з артисткою Нагорною О. В. за виконання головних партій Джільди і Герцога в опері «Ріголетто» Дж. Верді у Національній опері України.

1999

Мазур Богдан Миколайович (6.07.1969, м. Хмельницький) – скульптор.

Премію отримав за пам'ятники Сергію Параджанову в місті Києві та «Ангел скорботи» у місті Хмельницькому.

2001

Попович Мирослав Володимирович (12.04.1930, м. Житомир) – доктор філософських наук, професор, академік НАНУ.

Премію отримав за книгу «Нарис історії культури України».

2002

Римарук Ігор Миколайович (4.07.1958, с. М'якоти Ізяславського району – 3.10.2008, м. Львів) – поет, Президент Асоціації українських письменників.

Премію отримав за книгу поезій «Діва Обида».

2008

Франчук Валерій Олександрович (28.08.1950, с. Зелена Красилівського району) – художник (живописець-графік).

Премію отримав за художні полотна з циклу «Розгойдані дзвони пам'яті».

2009

Гірник Павло Миколайович (30.04.1956, м. Хмельницький) – поет, лауреат літературних премій імені Андрія Малишка, імені Павла Усенка, імені Павла Тичини.

Премію отримав за книгу віршів «Посвітається».

Див. видання:

Лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка: Хмельницька область: до 50-річчя з часу заснування премії: біобібліогр. вид. / Упр. культури туризму і курортів Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2010. – 64 с. – (Сер. «Видатні особистості Хмельниччини»).

**Лауреати Хмельницької обласної премії
імені Тараса Шевченка**

Обласна премія імені Тараса Шевченка вручається щорічно (починаючи з 1993 р.) у березні до дня народження митця.

Нею удостоюють науковців, літераторів, краєзнавців, художників, громадських активістів Поділля за **вклад у дослідження й популяризацію української мови і літератури, розвиток образотворчого мистецтва та відродження національної культури народу, пов'язаних з життям і творчістю Т. Г. Шевченка.**

1993

Гаврилюк Віктор Юхимович (8.03.1948, м. Хмельницький) – соліст Державного ансамблю пісні і танцю “Козаки Поділля” Хмельницької обласної філармонії.

Премією відзначений за високі творчі досягнення в концертній діяльності та за створення образу Устима Кармалюка в опері “Вічний етап”.

Диса Леонід Юхимович (20.10.1953, с. Новодубищи Красилівського р-ну – 5.01.2012 м. Хмельницький) – актор Хмельницького обласного музично-драматичного театру ім. Г. Петровського.

Премією відзначений за активну творчу діяльність, прекрасне сценічне втілення безсмертного образу Великого Кобзаря.

Мазур Микола Іванович (2.01.1948, Краснодарський край) скульптор-монументаліст, живописець, графік, член Національної Спілки художників України, заслужений художник України.

Премією відзначений за значний вклад у розвиток образотворчого мистецтва на Поділлі.

Медведчук Галина Кирилівна (29.12.1946, с. Малий Раковець Іршавського р-ну Закарпатської обл.) – старший науковий співробітник Меджибізького музею-фортеці.

Премією відзначена за велику дослідницьку роботу у вивченні Шевченківської спадщини та популяризації її серед широких верств населення області.

Мельник Микола Петрович (14.05.1947, с. Врублівці Кам'янець-Подільського р-ну) композитор, диригент, керівник народного аматорського хору народної пісні “Смотрич” Кам'янець-Подільського міського Будинку культури, заслужений працівник культури України, член Національної Всеукраїнської музичної спілки.

Прокопчук Тамара Костянтинівна (15.10.1948, с. Прислучі Полонського р-ну) – директор Дунаєвської централізованої бібліотечної системи.

Премією відзначена за вагомий особистий внесок у відродження і збереження культурно-історичних традицій українського народу, пропаганду творчості Т. Г. Шевченка, розвиток бібліотечної системи.

Федунець Микола Федорович (1.04.1944, с. Сушківці Білогірського р-ну – 20.06.2009 м. Хмельницький) – поет, член Національної Спілки журналістів України, заслужений працівник культури України, голова обласної організації Національної Спілки письменників України.

Премією відзначений за активну пропаганду життя і творчості Т. Г. Шевченка на Хмельниччині.

Хмельницька обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка. Бібліотека створена у 1937 р. у м. Кам'янці-Подільському (тоді обласному центрі). З липня 1944 р. почала працювати в м. Хмельницькому.

Премією відзначена за пропаганду творчої спадщини Великого Кобзаря, активну діяльність по національно-культурному відродженню суверенної України.

1994

Рожко Іван Ярославович (1.02.1952, с. Устя Снятинського р-ну Івано-Франківської обл.) – режисер-постановник Хмельницької обласної філармонії.

Премією відзначений за культурно-творчу режисерську діяльність, низку цікавих програм, пов'язаних з ім'ям Т. Г. Шевченка.

1995

Троняк Ірина Володимирівна (23.03.1936, с. Кульчіївці Кам'янець-Подільського р-ну) – директор Кам'янець-Подільської централізованої бібліотечної системи.

Премією відзначена за бездоганну роботу з кадрами.

1996

Щур Валентина Григорівна (1.03.1949, м. Хмельницький) – скрипачка, солістка Хмельницької обласної філармонії, викладач Хмельницького музичного училища ім. В. Заремби, заслужена артистка України.

1997

Босенко Микола Іванович (3.09.1950, с. Чернявці Погребищенського р-ну Вінницької обл.) – завідуючий відділу народних інструментів, викладач-методист класу бандури, керівник капели бандуристів Хмельницького музичного училища ім. В. Заремби.

Премією відзначений за велику концертну і педагогічну діяльність.

1998

Храпач Григорій Якович (23.06.1924, с. Гелетинці Хмельницького р-ну – 29.09.2013 с. Гелетинці Хмельницького р-ну) – поет і прозаїк, член Національної Спілки письменників України.

Премією відзначений за значний особистий внесок в галузі літературної діяльності та пропаганди української мови.

1999

Магера Микола Никанорович (1.09.1922, с. Могилівці Дунаєвецького р-ну (нині у складі м. Дунаївці – 12.06.2008 м. Хмельницький) – прозаїк, поет, член Національної Спілки письменників України.

Премією відзначений за подвижництво в галузях популяризації української мови й літератури та відродження національної культури.

Сваричевський Анатолій Володимирович (29.01.1930, с. Баговиці Кам'янець-Подільського р-ну – 6.02.2014 м. Хмельницький) – педагог, літературознавець, публіцист, краєзнавець.

Премією відзначений за вагому подвижницьку діяльність, спрямовану на відродження духовності, розвиток національної культури, активну популяризацію творчої спадщини Великого Кобзаря.

2000

Белсванцев Анатолій Васильович (26.09.1960, с. Корнин Рівненської обл.) – завідувач відділу маркетингу, інноваційно-видовищних програм та шоу-програм Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтв.

Премією відзначений за вагому подвижницьку діяльність, спрямовану на відродження духовності, розвиток національної культури, активну популяризацію творчої спадщини Великого Кобзаря.

2001

Постановча група Хмельницького обласного театру ляльок: Брижань Сергій Миколайович, Ніколаєв Михайло Юрійович, Пустовий Іван Тимофійович (Обласний театр ляльок заснований у 1973 році).

2002

Український Державний ансамбль пісні і танцю “Козаки Поділля” Хмельницької обласної філармонії.

2003

Цмур Ігор Іванович (21.06.1971, м. Ужгород) – диригент-хормейстер, художній керівник муніципального камерного хору м. Хмельницького.

Разумова Валерія Анатоліївна (15.02.1945, смт. Базарний Карабулак (Росія)) – завідувач фортепіанного відділу Хмельницького музичного училища ім. В. Заремби.

2005

Кульбовський Микола Михайлович (13.11.1935, с. Славинщина Житомирської області) – заступник директора Хмельницького музичного училища імені В. Заремби.

2006

Відоменко Олександр Андроникович (7.07.1931, с. Моринці Звенигородського району Черкаської області) – дослідник творчості Т. Г. Шевченка.

2007

Яковчук Галина Василівна (1955, м. Макіївка Донецької області) – викладач Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Лесь Володимир Степанович (10.05.1927, с. Андрійківці Хмельницького району – 12.07.2007) – художник, член Національної спілки художників України.

2008

Мацько Віталій Петрович (24.04.1952, с. Шрубків Летичівського району) – письменник, член Національної спілки письменників України.

2009

Луценко Микола Олексійович (11.06.1955, м. Шепетівка – завідувач відділу обласного науково-методичного центру культури і мистецтв.

Молчанова Раїса Семенівна (28.07.1927, с. Корчак Житомирської області) – письменник, член Хмельницької міської літературної спілки «Поділля», журналіст, член Національної спілки журналістів України, педагог.

Премією відзначена за багаторічне дослідження – книгу «Люди і долі», присвячене Т. Г. Шевченку.

2010

Чергіндія Фатіма Олексіївна (2.09.1969, м. Ткварчелі (Абхазія) – солістка-вокалістка Хмельницької обласної філармонії.

2011

Шмурикова Ніна Миколаївна (4.11.1953, с. Даньки Чуднівського району Житомирської області) – письменниця, член Національної спілки письменників України.

2012

Сторожук Ігор Якович (1.10.1964, м. Хмельницький) – художній керівник обласного музично-драматичного театру імені М. Старицького.

2013

Ковбасіста Марія Омелянівна (29.06.1965, с. Нагір'яни Заліщицького району Тернопільської області) – викладач Хмельницької дитячої школи мистецтв, керівник зразкового ансамблю бандуристів «Намистечко».

2014

Творчий колектив Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Миколи Островського.

Премією відзначений за вагому подвижницьку діяльність, спрямовану на відродження духовності, розвиток національної культури, активну популяризацію творчої спадщини Великого Кобзаря.

Див. видання:

Лауреати обласних премій Хмельниччини: біобібліогр. показ. / Упр. культури Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Островського. – Хмельницький, 2004. – 176 с.

Лауреати обласних премій Хмельниччини (2005-2013 рр.): біобібліогр. показ. Вип. 2. / Упр. культури, національностей та релігій Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2013. – 84 с.

Список літератури, яка надійшла після завершення роботи над покажчиком

1. **Тарас Шевченко в новітніх парадигмах наукового знання:** матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 20-21 лют. 2014 р.). – Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2014. – 298 с.

2. **Дацюк В.** Творчість, присвячена Кобзарю: [про учнів. конкурс, присвяч. 200-літтю від дня народж. Т. Г. Шевченка, у Хмельниц. обл. наук.-метод. центрі культури і мистецтв] // Наше місто. – 2014. – 13 лют. – С. 1, 7.

3. **Казакова Т.** Вшановуємо Шевченка // Трудівник Полісся. – 2014. – 13 лют. – С. 10.

Бібліотекар с. Ганнопіль Славутського району про заходи, присвячені 200-літтю від дня народження Т. Г. Шевченка.

4. **Мазур О.** Бо зветься сонце те – Тарас!: [вірш] // Трудівник Полісся. – 2014. – 13 лют. – С. 10.

5. **Ми чуємо тебе, Тарасе, крізь століття...:** [темат. сторінка про заходи у р-ні] // Дунаєвець. вісн. – 2014. – 13 лют. – С. 4.

6. **Салій І.** Пісні, танці, вірші – ювілейному Кобзареві: [про творч. звіт аматорів нар. мистецтва в Хмельницькому] // Поділ. вісті. – 2014. – 13 лют. – С. 14.

7. **Стучінська К.** Кобзар завжди живе у пам'яті: [про творчий звіт аматор. колективів р-ну] // Життя Теофіпольщини. – 2014. – 13 лют. – С. 4.

8. **Бредняк В.** України син пророчий: [вірш] // Городоць. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 4.

9. **Будзей О.** Взірцевий Кам'янець: [про відзначення у м. Кам'янець-Поділ. 50-х роковин смерті Шевченка] // Подолянин. – 2014. – 14 лют. – С. 8.

10. **Будзей О.** Доля: читаємо Шевченка // Подолянин. – 2014. – 14 лют. – С. 6.

11. **Будзей О.** Про рік Шевченка // Подолянин. – 2014. – 14 лют. – С. 3.

12. **Васильченко В.** Шевченко – художник // Красилів. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 8: фото.

13. **Волкова В.** Тарасовими стежками: [про перебування Т. Шевченка у м. Кам'янець-Поділ.] // Подолянин. – 2014. – 14 лют. – С. 8.

14. **«День вшанування Безсмертного Кобзаря»:** [про літ.-поет. годину у б-ці с. Вівся Чемеровец. р-ну] // Нове життя. – 2014. – 14 лют.

15. **Кушнір Н.** Вклонюся я доземно перед Богом...: [вірш] // Городоц. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 4.

16. **Ліщенко Л.** У [Нетішинському краєзнавчому] музеї вивчали «Кобзарі» // Нетішин. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 9.

17. **Майструк Л.** Стежками великого Кобзаря: [про темат. вечір у проф. аграр. ліцеї с. Говори Віньковец. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 14 лют. – С. 5.

18. **Максімова О.** «І мене в сім'ї великій...»: [про засідання кругл. столу «Шевченківський заповіт у контексті сьогодення» у ЗОШ № 2 м. Городок] // Городоц. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 4: фото.

19. **Малишко Т.** Ми – нащадки Кобзаря: [про заходи, присвяч. 200-літтю від дня народж. Т. Г. Шевченка у б-ках р-ну] // Красилів. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 8.

20. **Мельник Г.** Назустріч ювілею Кобзаря [колектив НВК смт. Ярмолинці підготував низку заходів] // Вперед. – 2014. – 14 лют. – С. 4.

21. **Ми чуємо тебе, Кобзарю:** [про літ.-мистец. вечір у БК с. Руда Кам'янець-Поділ. р-ну] // Край Кам'янецький. – 2014. – 14 лют. – С. 6.

22. **Пагор В.** Слова горіли на стіні: [про відзначення у м. Кам'янець-Поділ. 50-х роковин смерті Шевченка] // Подолянин. – 2014. – 14 лют. – С. 8.

23. **Петрик Л.** Вінок Кобзареві: [про творчий звіт мистец. колективів м. Кам'янець-Поділ.] // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 7.

24. **Прус О.** Тарасове дитинство: [вірш] // Городоц. вісн. – 2014. – 14 лют. – С. 4.

25. **Творчий звіт працівників** культури Старосинявщини [у смт. Стара Синява] // Колос. – 2014. – 14 лют. – С. 1.

26. **Бондарук Н.** Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття: [про творчий звіт аматорів худож. самодіяльності с. Шебутинці Новоушиц. р-ну] // Наддністрян. правда. – 2014. – 15 лют. – С. 5: фото.

27. **Мельничук Н.** Шлях Кобзаря – це шлях народу: [про літ.-поет. годину у б-ці с. Іршики] // Життя Старокостянтинівщини. – 2014. – 15 лют. – С. 5.

28. **Поліщук Г.** Шевченкові думи переживуть віки: [про літ.-муз. композицію у НВК с. Губча] / Г. Поліщук, Т. Нич // Життя Старокостянтинівщини. – 2014. – 15 лют. – С. 5.

29. **Гжегожевський В.** Присвятили Великому Кобзарю [заходи у Ярмолинец. р-ні] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 3.

30. **Гостинна Д.** Шевченківський день у «Подільських вістях» // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 4.

31. **Грищук О.** На Тарасовій Горі: [пісня] / сл. В. Семеновського // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 8.

32. **Качеровська Н.** Лицар доблесті, або Йому даровано право на родовий герб: [про значення творчості Т. Шевченка у долі подолян] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 6.

33. **Ластовська В.** Зерна правди, посіяні Тобою, проросли: [роздуми автора про Т. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 6.

34. **Нікіткіна К.** Отак і живемо, Тарасе!: [вірш] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 6.

35. **Олійник С.** Актуальність творчості Шевченка: [про обл. конкурс літ., драматург., публіцист., муз. творів; наук. досліджень; творів образотв. та декорат.-приклад. мистецтва, присвяч. творчості Т. Шевченка] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 3.

36. **Пухка А.** Послання Кобзаря: [вірш] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 6.

37. **Слободянюк Т.** Додому, до Тараса, до себе: [про вист. графіч. і живопис. творів М. Андрійчука «Тарас Шевченко і Поділля» у Нар. домі Хмельниц. міськ. тов-ва «Просвіта»] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 4.

38. **Хрущ Д.** Маю я книжок багато: [вірш] // Поділ. вісті. – 2014. – 18 лют. – С. 6.
39. **Гірник Г.** «Музейна Шевченкіана»: [про вист. портретів Т. Г. Шевченка в обл. худож. музеї] // Проскурів. – 2014. – 20 лют. – С. 8: фото.
40. **Діденко З.** Педагогам – про Кобзаря: [про «кругл. стіл» у Нар. домі Хмельниц. міськ. тов-ва «Просвіта»] // Проскурів. – 2014. – 20 лют. – С. 12: фото.
41. **Пухка А.** Послання Кобзаря: [вірш] // Дунаєвец. вісн. – 20 лют. – С. 6.
42. **Кухарська О.** Невмирущі твори Кобзаря: [про конкурс на краще читання віршів поета в с. Майдан-Олександрівський Віньковец. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 21 лют. – С. 5: фото.
43. **Минько О.** Шевченкове слово у наших серцях: [про урок-пам'ять у ЗОШ с. Дашківці Віньковец. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 21 лют. – С. 5: фото.
44. **Погонець М.** Великий син великого народу: [про літ. годину в ЗОШ с. Осламів Віньковец. р-ну] // Сіл. новини. – 2014. – 21 лют. – С. 5: фото.

Алфавітний покажчик

А

Аблицов В. – 817
Андрійчук В. – 368
Андрійчук С. – 423
Андрушко О. – 885
Апофеоз Шевченкового
свята – 534
Атаманюк І. – 270
Атаманюк Ю. – 369
Афрамчук Г. – 374

Б

Бабишин С. – 22, 27, 64
Бабій Т. – 432
Баблюк Н. – 333
Бабляк Г. – 377
Байталюк В. – 569
Баженов Л. – 586, 886
Баженова С. – 586
Балема Р. – 841
Баранецька Л. – 297
Баранов В. – 449
Барбалюк В. – 464, 854
Барна Г. – 319
Баштан Л. – 370
Бендюг В. – 90, 105, 114,
118, 125, 195, 620, 805
Беніцький О. – 715
Біленко П. – 756
Білик О. – 540
Білик С. – 629
Біловус Н. – 344
Білорусцев В. – 176
Біля пам'ятника Тарасу –
289
Благословенний край –
Поділля -1, 9

Блажевич Ю. – 128, 129
Богач Д. – 731
Богданова В. – 424
Богуславець Л. – 541
Боднарчук Б. – 365
Боева З. – 465, 610
Божко С. – 20
Бойко А. – 451, 564
Бондар С. – 345
Бондарчук Т. – 462
Борисенко В. – 259, 263
Борисов В. – 163, 865
Бородзянська А. – 358
Бортник С. – 900
Браеску А. – 733
Браташук Г. – 587
Брикулець І. – 286
Брилінський Д. – 156
Бублясь Р. – 318
Бував у Кам'янці... – 86
Будзей О. – 421, 439, 551,
804, 881
Бурковська М. – 301
Бусел О. – 833
Буянська Н. – 207

В

В сім'ї вольній, новій – 177
Валентинов К. – 753
Ванжула О. – 649, 714
Варгатий А. – 283
Вареницька І. – 429, 570,
578
Василевський М. – 296
Василенко В. – 582
Василькова Н. – 720
Вербівчанка Т. – 520

- Весела Л. – 282
 Веян А. – 700
 Винокур І. – 510
 Висоцький В. – 225
 Вишнівська С. – 579
 Відоменко О. – 89, 523, 617,
 650, 651, 652, 653, 654, 719
 Вільне слово, вільна пісня...
 – 303
 Вільчинська О. – 870
 Вінюкова В. – 52, 67, 91,
 107, 112
 Власюк З. – 736
 Вовк П. – 732
 Вовненко В. – 823
 Вокально-хорова
 Шевченкіана... – 745
 Волелюбне слово Кобзаря –
 604
 Волкова В. – 420, 422, 452
 Володимир Лесь: нариси...
 – 776
 Вонсович Т. – 299
 Всенародна шана – 479
 Вусата Л. – 291
 Вшановано пам'ять
 Т.Г. Шевченка – 336
 Вшанували великого поета
 – 214
 Вшанували Кобзаря – 162,
 164, 262, 530
 Вшанування пам'яті Тараса
 – 522
 Вшанували пам'ять Кобзаря
 – 525
Г
 Гавриляк І. – 830
 Гаврищук А. – 130, 159, 521
 Гайдамашко В. – 294, 555
 Галатир Н. – 356
 Галінська С. – 306
 Гаращук Л. – 326
 Гаркавенко С. – 363
 Гарук О. – 313, 323
 Геній свого народу... – 298
 «Геній Шевченка як нації
 крила» – 400
 Герега В. – 193
 Гереговий В. – 36
 Гірник Г. – 787
 Гірник П. – 409, 588, 639,
 644, 655, 656, 657, 658, 704,
 887, 926
 Гладенюк Н. – 863
 Гладка С. – 375
 Гнатусь Л. – 233
 Гноянко Л. – 397
 Гоголева М. – 585
 Голуб Т. – 240
 Голюк Г. – 372
 Гонта І. – 576, 933
 Гончарук В. – 243, 659, 843
 Горбатюк В. – 120, 406, 816,
 876, 931
 Горбачевська С. – 325, 329
 Гординчук М. – 542, 566,
 567, 763
 Гордість Поділля й України
 – 875
 Горлач Л. – 503
 Гостинна Д. – 309, 316, 408,
 434, 445, 469, 646, 807
 Грайцер М. – 201
 Граняк В. – 729
 Гревцова В. – 496
 Гревцова І. – 2

- Григiр Н. – 608
Григоренко О. – 130, 490, 495
Григор'єв І. – 856
Гриньова В. – 383, 410
Грицак Л. – 202
Грищук Б. – 723
Гуляньська Л. – 354
Гуменна О. – 502
Гуменюк Н. – 256
Гуменюк С. – 40, 784
Гуреїв Ю. – 119
Гурінович Н. – 448
Г-ця Гр. – 481
- Д**
Данилюк Л. – 414, 648
Даньков Б. – 208
Дацюк В. – 380
Дашкевич М. – 411
22 травня відбулися... – 517
Де стоятиме Шевченко? – 825
Демиденко П. – 158
Дзвеніли струни Кобзареві – 327
Дзицюк А. – 440
Дика Т. – 767
Дишлевук Г. – 641
Діденко З. – 155, 230, 239, 381, 388, 640, 822, 836, 888
Діти захоплено читають Шевченка – 275
Дмитренко О. – 194
Дмитрик В. – 330
Дмитрієв С. – 131
До 200-річчя від дня народження... – 417
До славного ювілею – 223
- До Тараса з квітами та віршами – 293
«До Тараса на прощу...» – 553
Добрянський П. – 882
Дорош Є. – 3
Драйна О. – 322, 390
Драчова Г. – 371
Дроздовська К. – 220
Дубів Д. – 236
Дудник Н. – 742
Дунаєвеччина очима дослідників... – 897
Духовні витоки Поділля – 144, 145, 888
Дюженко Ю. – 777
- Є**
Євгенов Н. – 613
Єрменчук В. – 187
Єсюнін С. – 884.
- Ж**
Желудько Н. – 392
Жила М. – 115
Жук М. – 393
Жуковська С. – 382
Жулинський М. – 174, 188
- З**
З думою про Кобзаря – 494
З «Кобзарем» крізь війну – 934
З любов'ю до Кобзаря – 874
З Міжнародного Шевченківського свята – 196
Завада В. – 69
Завальнюк О. – 145, 146
Загребельна Н. – 515
Загурська Л. – 238

- Зазвучав Шевченків
«Заповіт» – 571
Залізник Т. – 643
Зарицький М. – 189
Захаров Г. – 580
Зеленко Т. – 799
Зенюк М. – 4
Зимовець Г. – 237
Зозуляк О. – 391
Золотарьов В. – 906
- І**
«... І мене в сім'ї
великій...» – 547
...І сяє геній Кобзаря – 426
Іваненко В. – 154, 226
Іванов В. – 746
Іванов П. – 511
Іванова Л. – 746
Івах Л. – 191
Ігнатів О. – 820
«Іду з дитинства до Тараса»
– 346
Іллїна Г. – 274
Ільїнський М. – 778
Ільчишена Я. – 453
Ільчук С. – 826
Іов І. – 228, 660, 661, 705,
858
Ісаєнко Г. – 662
Ісаченко В. – 844
Ісаченко Л. – 192
Іщенко І. – 491
- К**
Кабачинська С. – 513, 518,
824
Казьмір С. – 304
Калина О. – 247
Калюжна К. – 337, 360, 379
Капелістий М. – 839
Капустін В. – 101
Карась П. – 663, 664, 860
Карачун Т. – 211, 212
Карван С. – 589
Карпович М. – 23
Касапа Г. – 454
Касяневич О. – 399
Каськов В. – 471
Каськова Л. – 353
Катїна К. – 216
Катрич В. – 285
Катрич Т. – 864
Кашук Н. – 713
Квіти шани до пам'ятника...
– 527
Кирилишин Д. – 791
Кирильчук О. – 129
Киричук О. – 249
Кізнер Р. – 707
Кісляк Л. – 347
Клапченко І. – 859
Клейменова О. – 758
Климошенко С. – 209
Клюйко Л. – 701
Клюско А. – 728
Кобзар великий – серед нас
живе – 430
Кобзар і подоляни – 917
Кобзареве слово – слава і
гордість України – 441
Кобзарю-кобзареве – 328
Коваль Д. – 29
Коваль І. – 846
Коваль М. – 665
Ковальчук С. – 93, 871
Козак І. – 866
Козак О. – 376

- Козельський І. – 361
Козлова Н. – 34, 489
Кондратюк О. – 722
Конкурс [віршів в р-ні] – 466
Коновалець В. – 752
Копчук А. – 132
Корнійчук В. – 827
Коробка В. – 484
Коробко О. – 901
Королюк Л. – 320
Корольова С. – 273
Коротило А. – 153
Косарик Д. – 5
Косік Г. – 348, 387, 772
Костевич І. – 68, 71, 831
Костюк Б. – 624
Косюк Г. – 362, 476, 850
Коцюба М. – 45
Кошова Л. – 852
Кравчук А. – 302
Кравчук В. – 716, 847
Крапива П. – 910
Красуцький М. – 166
Красуцький О. – 528
Кринько В. – 748
Крочек Я. – 23, 48, 222, 607, 749, 821
Кручиніна В. – 199
Кручук Н. – 338
Кузіна Н. – 241
Кукурудзяк М. – 133
Кукуруза С. – 782
Кулик А. – 603
Кульбовський М. – 6, 7, 134, 135, 168, 169, 170, 266, 549, 590, 591, 734, 759, 813, 818, 862, 889, 890
Куницька Н. – 279
Кусок Т. – 378, 427
Кучма Л. – 171
Кушнір Б. – 260, 592
- Л**
Лагодяк О. – 735
Левіна А. – 324
Левчук І. – 435
Лелик Т. – 300
Лелях-Бегутова С. – 779
Лесь В. – 776
Лисенко Т. – 493
Лісовий П. – 46, 50, 509, 593, 594
Літературний ранок – 213
Ліщенко І. – 385
Лунає слово Кобзаря – 568
Лундишев В. – 535
Лысенко В. – 786
Ляшенко С. – 247
- М**
Магера М. – 51, 666, 667, 668, 702, 706
Мазур Н. – 470
Макаренко П. – 398, 467, 835
Максимів Н. – 245
Максимчук О. – 774
Мала Г. – 331
Маліш П. – 407
Малярова Л. – 364
Мартиненко Т. – 538
Мартинюк А. – 764
Марчук А. – 355
Мар'янчук Н. – 829
Мастикаш М. – 792
Матеуш В. – 891
Мацибора Л. – 106

- Мацько В. – 136, 157, 595,
 606, 616, 625, 669, 708, 712,
 741, 892, 909
 Мачківський М. – 77, 670,
 671, 703, 710
 Машталір А. – 137, 138
 Медведчук Т. – 224
 Медвечук Г. – 815
 Мельник А. – 855
 Мельник Л. – 386
 Мельник Н. – 307
 Мельник С. – 405
 Мельник Т. – 672
 Мельничук Н. – 475
 Мельничук Я. – 572, 673
 Мехеда М. – 487
 Миколаєнко О. – 923
 Михальчик О. – 581
 Міньков І. – 65
 Міхальова Т. – 197
 Міцінська Т. – 73, 596
 Молчанова Р. – 480, 637,
 893
 Мороз С. – 184
 Мороз О. – 928
 Мосійчук Т. – 310, 436, 477,
 642
 Москалюк В. – 622
 Мотрук А. – 486
 Музика А. – 396
 Муравіцька М. – 544
 Муравська Н. – 383
 Муравська П. – 765
 Мусійчук Є. – 339
Н
 На Хмельниччині
 стартували... – 556
 Нагуляк В. – 206
 Назаренко Є. – 8, 53, 70, 78,
 81, 83, 85, 88, 92, 96, 97, 102,
 103, 108, 109, 116, 121, 492,
 516, 526, 531, 609, 611, 614,
 618, 619, 626, 711, 762, 780,
 793, 795, 797, 798, 801, 802,
 803, 894, 895, 903, 905, 911,
 912, 913, 914, 916, 918, 919,
 920, 921, 929
 Назаркевич В. – 674
 Наконечний Ф. – 932
 Наседкіна О. – 340
 Наталенко З. – 246
 Наукові праці Кам'янець-
 Подільського національного
 університету ім. І. Огієнка
 – 137, 138
 Наумова Н. – 9, 55, 61, 111
 Наш Тарас Шевченко – 401
 Не забули спом'янути – 264
 Невмируще слово Кобзаря –
 359
 Нежид Л. – 349
 Нестеренко Є. – 500
 Нечитайло В. – 139
 Немчик О. – 198
 Ніколюк О. – 341
 Новак Т. – 180
 Новікова С. – 76
О
 Образотворча Шевченкіана
 – 796
 Огородник І. – 737
 Озерна Т. – 446
 Олександрук В. – 842
 Олексєнко Б. – 200
 Олексєнко З. – 468

Олійник В. – 675, 676, 677,
678, 679, 709, 740, 925
Олійник М. – 861
Ольха О. – 442
Онiсiмчук Т. – 574
Онофрiйчук Н. – 472
Осадчук Г. – 873
Осадчук М. – 877
Осадчук П. – 907
Остання воля Кобзаря – 257
Остапчук О. – 342, 806
Остапчук Ф. – 205
Отче наш, Тарасе – 253

П

Павлик А. – 99
Павлович Я. – 789
Павлюк Л. – 455
Палажченко О. – 694
Пам'ятi великого українця –
265
Пам'ятi Кобзаря – 332
Панчук В. – 751
Панчук Т. – 292
Паравiйчук А. – 38, 39, 785
Пархомиць С. – 366
Пастернак Н. – 350
Пасько О. – 271
Петренко В. – 190
Петров Ю. – 693
Петрук Л. – 456, 583
Пеца М. – 504
Пилипчук В. – 848
Пiнчук Ю. – 482
П л а н заходiв з
пiдготовки... – 404
Плющ В. – 185
Повернення Тараса – 833
Поворозник М. – 227

Погомiй В. – 927
Погребняк I. – 433
Подiлля i Волинь у
контекстi... – 150
Подiлля славить Кобзаря –
229
Подольян М. – 696, 935
Поет, рiвновеликий
народовi – 290
Полiщук Я. – 10
Поляки на Хмельниччинi –
128
Помазан О. – 113
Понзюк О. – 431
Попик I. – 781
Попович Н. – 457
Посатецький В. – 754
Постернак М. – 473
Почались Шевченкiвськi
читання – 458
Презентацiя видань
наукового... – 437
Присвячено великому
Кобзарю – 353
Присяжнюк М. – 44
Про заходи з пiдготовки... –
403
Про призначення стипендiй
Президента України... – 899
Проблеми етнологiї,
фольклористики... – 747
Прокопчук В. – 140, 160,
632, 896
Прокоф'єва Л. – 308
Просвiтяни Шевченковi –
269
Процюк Ю. – 459
Пукас Н. – 680

V Всеукраїнська
конференція «Розвиток
історичного краєзнавства
...» – 593, 594

Р

Радішевський Т. – 726
Радовець А. – 217
Разуваєв В. – 760
Рафаловська Г. – 394
Рибицький І. – 28, 698
Рибчинська Н. – 221
Римар Л. – 387
Римарук І. – 681, 721
Рожко І. – 250
Рокаш О. – 597
Романюк М. – 72
Романюк П. – 418
Русанівська Т. – 161, 311,
314, 478, 554, 630, 769, 800
Рябенко І. – 508

С

Савін Ю. – 242
Савченко В. – 537
Савчук П. – 682
«Садок Шевченкових надій»
– 428
Садомська Л. – 867
Сайпель Т. – 474, 810
Салій І. – 773, 868
Сапожник О. – 104
Сапожник Ж. – 59
Сапун В. – 483
Сваричевський А. – 11, 12,
13, 35, 43, 47, 54, 60, 74, 80,
87, 88, 95, 110, 141, 165, 183,
258, 498, 499, 507, 519, 548,
615, 627, 638, 904, 908
Свідер П. – 598, 599

Свіча вічності – 683, 689,
692
Свою Україну любіть!.. –
565
Святкування дня
народження... – 278
Севастьянова Т. – 276, 280,
536, 537
Семенова Н. – 277
Семеновський В. –
684, 685, 686
Сергей Кукуруза – 782
Сердуніч Л. – 94, 550, 724,
727
Середа О. – 790
Середюк І. – 605
Сидорук А. – 529
Синиця Н. – 589
Синюта П. – 75, 79
Сис Т. – 21, 62, 524, 898
Ситар І. – 819
Сівач В. – 771
Сіроклин Ю. – 178, 532, 755,
761, 838
Скорський М. – 37
Слабошпицький М. – 645
Славгородська Н. – 506
Слободянюк П. – 533
Слободянюк Т. – 117, 142,
175, 251, 261, 317, 321, 413,
552, 562, 577, 647, 757, 770,
809, 811, 812, 832, 837, 853,
869, 883
Слюсар Б. – 215, 750
Смолій Л. – 744
Соболева В. – 254, 255
Собченко Г. – 268
Сокальський С. – 573, 849

- Сорокань В. – 497
Сорочан Ю. – 84
Сохацька Є. – 151, 152, 167, 512, 543, 612, 738, 897
Спадщина Т. Г. Шевченка в контексті... – 129, 143, 778, 780, 819, 891, 894, 896
Співак А. – 357, 563
Спігер М. – 546
Справи просвітянські – 287
Старий В. – 343
Стартував Шевченківський рік – 463
Степенко О. – 510
Стецюк В. – 49, 66
Строкшин Ю. – 501
Струманийський В. – 144
Сулова Т. – 145
Суровий А. – 145, 146
Сутковецький В. – 725
Сходинками до Шевченка – 808
- Т**
Тарас Шевченко і проблеми... – 595
Тарас Шевченко і українська культура ХХІ ст. – 136, 140, 147, 589, 886
Тарас Шевченко – український пророк – 122
Т.Г. Шевченко і Поділля – 4, 10, 15, 17, 18, 19, 130, 131, 132, 133, 139, 146, 148, 586, 587, 592, 593, 597, 599, 601, 602, 746, 885, 898
Тарновецька-Ткач Л. – 628
Творче Поділля – 680, 682, 690
- Тивоняк Л. – 351
Тимошенко Т. – 244
Тимошук О. – 460
Ткачук І. – 485
Ткачук К. – 717
Ткачук Л. – 730
Трагедія самотньої душі – 447
Трачук І. – 210
Трохимчук А. – 739
Туровська Л. – 845
- У**
У бібліотеках обласного центра – 203
У бронзі постав Кобзар... – 840
У вінок Кобзареві – 252
У вінок Кобзарю – 219
У пам'ять перебування Кобзаря – 828
У читальному залі... – 248
Ужицька Г. – 600
Україна в піснях Кобзаря – 461
Урода Б. – 621
- Ф**
Федоренко С. – 2, 14, 15, 98, 100, 514
Федоришина Л. – 335
Федорченко М. – 373
Федорчук Н. – 315
Федунець М. – 16, 687, 688
Ферльовський А. – 204
Філінюк А. – 539
Фірсова Л. – 443
Франчук Ю. – 743
Фурман Б. – 127, 412, 416, 557, 851

Х

Хмельницький обласний
краєзнавчий... – 596
Хмельниччина вшановує
Кобзаря – 488, 505
Хома Ж. – 288
Хоптяр А. – 17
Хоптяр Ю. – 18
Храпач Г. – 602, 631, 689,
695, 697
Хто не забув про Кобзаря ?
– 267

Ц

Цвітошенко І. – 902
Цимбалюк В. – 384
Цимбаліста М. – 584
Цимбаліста Н. – 379
Цікаві випадки з життя
Тараса Шевченка – 438
Цушко С. – 718

Ч

Чабан В. – 878
Черкасова В. – 312
Чернега Н. – 915, 922, 924
Чи буде Шевченківське
свято – 172
Чиж Б. – 234
Чикирисов Ю. – 172
Чинник В. – 305
Чистякова А. – 142, 533
Чопик Я. – 295
Чути голос твій, Кобзарю...
– 545

Ш

Шаля В. – 181
Шатковська-Захарчук С. –
444
Шафінський М. – 814

Шашенок Д. – 930
Швець С. – 82
Шевцова Н. – 402
Шевченкіана в колекції ... –
783
Шевченкіана скульптора –
788
Шевченко і Поділля – 2, 8,
14, 141, 142, 149, 598
Шевченко йде дорогами
доби – 179
Шевченко М. – 173, 186
Шевченку–183 – 794
Шевчук М. – 232
Шевчук Т. – 415, 775
Шевчук-Миропольська Н. –
419
Шерстинюк Л. – 690
Шимкова О. – 768
Шишко Л. – 699
Шкірко А. – 367
Шкурко С. – 24
Шмурикова Н. 692
Шмурикова-Гаврилюк Н. –
691
Штойко Н. – 231
Шубравська М. – 601
Шум Г. – 218
Шумов С. – 857

Щ

Щегельська О. – 272, 281
Щоб зміцнити свій дух –
182
Щур О. – 19, 58, 63

Ю

Юркова Г. – 284

Юрчишина О. –
126Ющенко Б. – 872

Я

Яковлева Л. – 623
Яковчук Г. – 56,57
Янтаренко І. – 880

Яременко В. – 150
Ярецький В. – 747
Ярова Л. – 235
Ярова Н. – 575, 766
Яшутіна Н. – 334
Ящук Г. – 389

Географічний покажчик населених пунктів

А

Авратин, Волочиський
р-н 363
Австралія 541
Азербайджан 925
Антоніни, Красилівський
р-н 901
Антонінський р-н (нині
Красилівський р-н) 484
Аустерліц (Чехія) 65

Б

Берездів, Славутський
р-н 774
Берлін (Німечина) 934
Білогірський р-н 440, 560
Білогір'я 880
Бохни, Летичівський
р-н 900
Брикулі Шепетівський
р-н 75, 79
Бугай, Ушицький повіт 481

В

Вашингтон 845
Велика-Левада,
Городоцький р-н 36
Велика Радогош, Ізяславський
р-н 355
Великозалісся, Кам'янець-
Подільський р-н 371
Великий Карабчіїв, Горо-
доцький р-н 207
Великі Мацевичі, Старо-
костянтинівський р-н 210
Вербка, Кам'янець-По-
дільський р-н 315

Верхівці, Городоцький
р-н 202
Вишнопіль,
Старокостянтинівський
р-н 515
Віньківці 391, 392-394, 451,
564, 841
Віньковецький р-н 336
Вовковинці, Деражнянський
р-н 224, 883
Волинь 3, 10, 12, 19, 96, 113
Волиця Керекешина, Старо-
костянтинівський р-н 354
Волочиськ 181, 320, 364,
417
Воронківці, Старокостянти-
нівський р-н 462

Г

Ганнопіль, Славутський
р-н 201
Гелетинці, Городоцький
р-н 602
Голосків, Кам'янець-По-
дільський р-н 367
Голосків, Летичівський
р-н 256
Гораївка, Кам'янець-По-
дільський р-н 370
Городок 238, 318, 365, 272,
281, 858
Городоцький р-н 457, 858
Гриців, Шепетівський
р-н 343
Грицьків, Городоцький
р-н 491

Грушківці, Летичівський
р-н 399

Д

Демшин, Кам'янець-По-
дільський р-н 374

Деражня 474, 810

Деражнянський р-н 283,
385, 473, 623, 768

Довжки, Славутський
р-н 427

Дунаєвецький р-н 140, 160,
282, 426, 466

Дунаївці 296, 342, 415, 775,
873, 877

Ж

Жванець, Кам'янець-По-
дільський р-н 643

Жилинці, Ярмолинецький
р-н 471

Житомир 116

З

Завалійки, Волочеський
р-н 206

Завалля, Кам'янець-По-
дільський р-н 308

Залісся, Кам'янець-По-
дільський р-н 308, 861

Заставці, Старосинявський
р-н 345, 443

Зіньків, Віньковецький
р-н 916

І

Іванківці, Хмельницький
р-н 932

Ізяслав 65, 390, 435, 437, 847

Ізяславський р-н 322

Іршики, Старокостянтинівський р-н 475

К

Калачківці, Кам'янець-По-
дільський р-н 375

Кам'янець-Подільський 2, 4,
8, 14, 15, 20, 21, 28, 38, 39,
52, 62, 63, 67, 69, 83, 85, 86,
91, 97, 100, 101, 107, 109,
114, 116, 120, 121, 123, 127,
137, 154, 159, 165, 166, 172,
174, 175, 177, 187, 198, 200,
242, 252, 260, 262, 264, 275,
277, 284, 289-291, 293-295,
299, 301, 306, 313, 323, 327,
328, 331, 410, 420, 421, 439,
452, 456, 458, 481, 490, 512,
514, 521, 541, 543, 546, 551,
566, 567, 571, 572, 575, 578,
583, 628, 629, 645, 764, 766,
767, 776, 785, 786, 789, 804,
813, 822, 828, 829, 831, 840,
872, 881, 898, 911, 912

Кам'янець-Подільський р-н
291, 346, 347, 429, 555, 568,
571, 621, 751

Кам'янка, Кам'янець-По-
дільський р-н 324, 377, 570,
573, 581, 848, 849

Канада 852

Канів, Черкаська обл. 522,
531, 550, 552

Карижин, Віньковецький
р-н 472

Катеринослав (нині Дніпро-
петровськ) 628

Київ 524

Киликиїв, Славутський
р-н 395

Китайгород, Кам'янець-Подільський р-н 331

Клинове, Городоцький р-н 270

Колибаївка, Кам'янець-Подільський р-н 369

Копачівка, Деражнянський р-н 565, 579

Копитинці, Летичівський р-н 276

Красилів 362, 392, 402, 821, 850, 863

Красилівський р-н 476

Кремінна, Городоцький р-н 228

Кривчик, Дунаєвецький р-н 236

Кугаївці, Чемеровецький р-н 486

Купин, Городоцького р-н 36

Л

Лавринівці, Шепетівський р-н 360

Левада Городоцького р-ну 204

Летичів 211-213, 254, 255, 268, 280, 292, 300, 334, 817, 817, 859, 888

Летичівський р-н 223, 501, 504, 536, 537

Лисиче, Славутський р-н 57

Ляйпціг (нині Лейпціг, Німеччина) 628

М

Мацьківці, Хмельницький р-н 387

Миклаші, Білогірський р-н 411

Меджибіж, Летичівський р-н 94, 532, 815, 822, 837, 838

Миколаїв, Хмельницький р-н 115

Митківці, Летичівський р-н 274

Михиринці, Теофіпольський р-н 389

Москва 748, 855

Н

Наркевичі, Волочиський р-н 319

Нестерівці, Дунаєвецький р-н 335

Нетішин 348, 772, 879

Нігин, Кам'янець-Подільський р-н 16

Нове Поріччя, Городоцький р-н 64, 209

Нова Ушиця 233

Новоушицький р-н 297, 927

О

Остапківці, Городоцький р-н 603

Острівчани, Кам'янець-Подільський р-н 326, 368

П

Пашківці, Старокостянтинівський р-н 419

Петрашівка, Віньковецький р-н 470

Пилипи Олександрівські, Віньковецький р-н 454

Пилявка, Старосинявський р-н 349

Пирогівці, Хмельницький р-н 739

Північна Буковина 133

Підпилип'я, Кам'янець-Подільський р-н 373

Пільний Олексинець, Городоцький р-н 271

Пліщин, Шепетівський р-н 582, 835, 871

Поділля 1, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 18, 19, 22-27, 30-34, 42-47, 49-51, 53, 55, 59, 61, 66, 72, 76, 77, 81, 82, 87, 92, 96, 98, 99, 103, 106, 110-112, 118, 119, 122, 124, 126, 130 - 133, 146, 148, 149, 153, 157, 183, 185, 258, 412, 418, 482, 495-498, 507, 532, 535, 589, 590-595, 599, 600, 601, 605, 609, 611, 613, 626, 630, 632, 635, 636, 795, 797, 823, 875, 885, 903, 905

Полонне 820, 845, 846, 852

Понора, Славутський р-н 620

Почаїв 116

Проскурів 40, 70, 78, 88, 92, 600, 903

Р

Решнівка, Старокостянтинівський р-н 325

Рудка, Дунаєвецький р-н 220

С

Самчики, Старокостянтинівський р-н 622

Сатанів, Городоцький р-н 208

Свіршківці, Чемеровецький р-н 933

Скипче, Городоцький р-н 217

Славуґа 93, 340, 378, 424, 774

Славутський р-н 56, 105, 125, 199, 428

Слобідка Охрїмовецька, Віньковецький р-н 459

Смотрич, Кам'янець-Подільський р-н 580

Сокіл, Кам'янець-Подільський р-н 376

Соколівка, Ярмолинецький р-н 882, 934

Солобківці, Ярмолинецький р-н 225

Сталінград 934

Стара Синява 357, 379, 397, 442, 563, 584, 724

Стара Ушиця 372

Старий Кривин, Славутський р-н 383, 574

Старі Бейзими, Шепетівський р-н 337

Старокостянтинів 216, 218, 227, 240, 247, 325, 329, 361, 380, 396, 398, 547, 752, 753, 827, 874, 878, 913, 914

Старокостянтинівський р-н 279, 333, 515, 538, 547

Старосинявський р-н 193, 344

Степанівка, Чемеровецький р-н 304

Стецьки, Старокостянтинівський р-н 641

Судилків, Шепетівський р-н 339

Т

Теофіполь 366, 455

Теофіпольський р-н 350, 353

Траулин, Шепетівський

р-н 341

Х

Хмельницький 40, 162, 226,

231, 232, 234, 235, 237, 248-

250, 253, 257, 265, 267, 269,

275, 278, 288, 310, 311, 314,

321, 358, 382, 388, 405, 406,

413, 436, 445, 446, 464, 465,

469, 477, 478, 513, 517, 518,

525, 527, 530, 534, 540, 558,

561, 562, 577, 585, 610, 752,

754, 756, 757, 760, 770, 783,

787, 788, 799, 800, 807, 816,

824-826, 830, 832-834, 839,

856-857, 864, 866, 870, 874,

884, 899, 923

Хмельницький р-н 359, 400,

430, 441

Цвітоха, Славутський

р-н 384

Ч

Чабанівка, Кам'янець-По-

дільський р-н 356

Чемерівці 302, 305, 386, 461,

511, 576, 842, 843

Ш

Шепетівка 184, 298, 338,

425, 433, 448, 529, 899

Шепетівський р-н 467

Шидлівці, Чемеровецький

р-н 243

Я

Ярмолинецький р-н 401,

416, 557, 902

Ярмолинці 351, 352, 844,

851

Ярославка, Летичівський

р-н 214

ЗМІСТ

Від упорядників	3
Відаємо шану Кобзареві (Н. Синиця)	4
Назавжди (П. Гірник)	6
Перебування Т. Г. Шевченка на Поділлі (А. Сваричевський)	6
Вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка (Ю. Блажевич)	18
Наукові конференції та краєзнавчі дослідження	21
Міжнародне Шевченківське свято	26
Культурно-просвітницькі заходи	28
Відзначення 200-річного ювілею Кобзаря в області	46
Загальні матеріали по темі	53
Літературна Шевченкіана (Л. Данилюк)	61
Т. Г. Шевченко в творах літераторів	69
Музична Шевченкіана (О. Драган)	75
Образотворча Шевченкіана (Г. Гірник)	81
Увіковічення Т. Г. Шевченка у пам'ятниках та пам'ятних знаках (С. Шпаковський)	86
Театральна Шевченкіана	93
Т. Г. Шевченко в народному декоративно-прикладному мистецтві (Т. Стан)	94
З іменем Т. Г. Шевченка	96
Кобзар і подоляни	97
Додаток 1. Лауреати Національної премії імені Тараса Шевченка	102
Додаток 2. Лауреати обласної премії імені Тараса Шевченка	107
Додаток 3. Список літератури, яка надійшла після завершення роботи над покажчиком	113
Алфавітний покажчик авторів та назв публікацій	117
Географічний покажчик населених пунктів	128

Для нотаток

Для нотаток

Рекомендаційне видання

Подільська Шевченкіана

До 200-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка

Рекомендаційний біобібліографічний покажчик

Відповідальна за випуск:

Синиця Н. М.

Комп'ютерні набір, правка, опрацювання:

Дорош В.Ю.

Підписано до друку 27.02.2014. Формат 30×42/2.

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Друк різнографією. Наклад 100 прим.

Віддруковано з готового оригінал-макета ПП Заколомним М. І.,
тел. (80382) 76-21-23